

Resultaten van een raadpleging over schone energie in gemeente Wijk bij Duurstede

April 2024

POPULYTICS

What would you do?

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics, een spin-off van de TU Delft, in opdracht van gemeente Wijk bij Duurstede

Auteurs

Martijn de Vries (martijn@populytics.nl)
Wendel Scholma (wendel@populytics.nl)
Rosa Vroom (rosa@populytics.nl)
Shannon Spruit (shannon@populytics.nl)
Niek Mouter (niek@populytics.nl)
Jetske Mulder (jetske@populytics.nl)

Datum

April 2024

Status

Eindversie / 100%

Contact

Populytics b.v.
Frambozenweg 139
2321 KA Leiden
info@populytics.nl
www.populytics.nl

Inhoudsopgave

<u>Leeswijzer</u>	4
<u>Samenvatting</u>	5
1. <u>Samenstelling respondenten</u>	20
2. <u>Resultaten vragen over klimaatverandering en klimaatdoel gemeente</u>	23
3. <u>Resultaten open raadpleging</u>	26
3.1. Algemene uitkomsten keuzetaak 1 - energiebronnen	
3.2 Vijf perspectieven op energiebronnen in Wijk bij Duurstede	
3.3 Algemene uitkomsten keuzetaak 2 - windmolens	
3.4 Zes perspectieven op windmolens in Wijk bij Duurstede	
4. <u>Resultaten straatgesprekken</u>	61
<u>Bijlage 1: Argumenten keuzetaak 1</u>	67
<u>Bijlage 2: Argumenten keuzetaak 2</u>	76
<u>Bijlage 3: Deelnemerservaring en -verwachting</u>	87
<u>Bijlage 4: Methodologie en verantwoording</u>	94

Leeswijzer

Ontwerp van de raadpleging

In de [bijlage](#) wordt de opzet van de raadpleging uitgelegd. De raadpleging is vindbaar op de website <https://wijkbijduurstede.raadpleging.net/>. Alle originele teksten zijn hier na te lezen. De raadpleging is ook nog in te vullen, maar antwoorden worden niet meer geregistreerd.

Percentages in grafieken

In de grafieken die in dit rapport worden gepresenteerd, kunnen de percentages niet altijd optellen tot 100%. Dit komt doordat de 'weet ik niet/zeg ik niet' antwoorden in sommige gevallen zijn weggelaten om de focus te leggen op de beschikbare gegevens.

Samenvatting

The background features a light blue gradient with a large, dark blue, abstract geometric shape that resembles a stylized mountain or a jagged arrow pointing downwards. The shape has a sharp peak on the right side and a jagged bottom edge.

Aanleiding en methode

Aanleiding

Gemeente Wijk bij Duurstede wil meer schone energie opwekken. Het doel van de gemeente is om in 2050 alle energie die in Wijk bij Duurstede wordt gebruikt zelf schoon op te wekken. Over hoe dit in de praktijk vorm krijgt, moeten nog veel keuzes worden gemaakt. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over de vormen van opwek (onder andere zonnepanelen, windmolens, kerncentrales) en over hoe dit wordt georganiseerd. Voor wat betreft windenergie heeft de provincie Utrecht bepaald dat zij meer windenergie in de provincie wil opwekken. Hiervoor is recentelijk een kansrijke plek in Wijk bij Duurstede aangewezen. De gemeente moet bepalen hoe zij hier op reageert. Daarnaast wil de gemeente weten wat inwoners belangrijk vinden bij de keuze van verschillende energietechnieken dat gebruiken bij het maken van plannen over schone energie. De methode die de gemeente heeft gekozen om inwoners te betrekken bij deze keuzes is de 'Participatieve Waarde Evaluatie' (PWE). Met deze methode wordt inzicht verkregen in wat inwoners belangrijk vinden én wordt inzicht verkregen in de onderliggende perspectieven op het vraagstuk en eventuele onderliggende waarden en zorgen.

Over de methode PWE

De essentie van de wetenschappelijk gevalideerde PWE methode is dat inwoners ongeveer 15 minuten op de stoel van een beleidsmaker of bestuurder plaatsnemen. Het doel van de PWE is om 'de tekentafel' en 'de keukentafel' met elkaar te verbinden. Zo zien inwoners (de keukentafel) welke afwegingen de beleidsmakers moeten maken. Vanuit dit perspectief laten inwoners in hun advies weten aan de beleidsmakers wat zij het meest belangrijk vinden. Na het deelnemen aan een PWE-raadpleging begrijpen zij de situatie van de beleidsmaker beter. Daarnaast krijgen beleidsmakers (de tekentafel) overzichtelijke adviezen die vanuit de keukentafels zijn gegeven. Een PWE-raadpleging stelt beleidsmakers in staat om hun keuzes zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de waarden, voorkeuren en zorgen van inwoners.

Opzet van het onderzoek

De PWE raadpleging bestond uit twee inhoudelijke 'keuzetaken'.

- Keuzetaak 1: inwoners geven advies over welke energiebronnen we in Wijk bij Duurstede willen gebruiken om schone energie op te wekken.
- Keuzetaak 2: inwoners geven advies hoe Wijk bij Duurstede keuzes maakt over windmolens.

Straatgesprekken en papieren versie

Aanvullend op de online raadpleging zijn ook straatgesprekken gevoerd over keuzetaak 2. De straatgesprekken hadden als doel deelname aan de PWE te stimuleren en een bredere doelgroep te bereiken, ook inwoners die minder genegen zijn aan een raadpleging mee te doen.

Om de toegankelijkheid te vergroten is er ook een papieren versie van de raadpleging gemaakt. Deze was inhoudelijk identiek aan de online raadpleging. Deze versie was beschikbaar op het gemeentehuis.

De raadpleging had twee hoofdvragen: Welke dingen willen we in Wijk bij Duurstede doen? En wat verwacht je van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens?

Opzet van het onderzoek

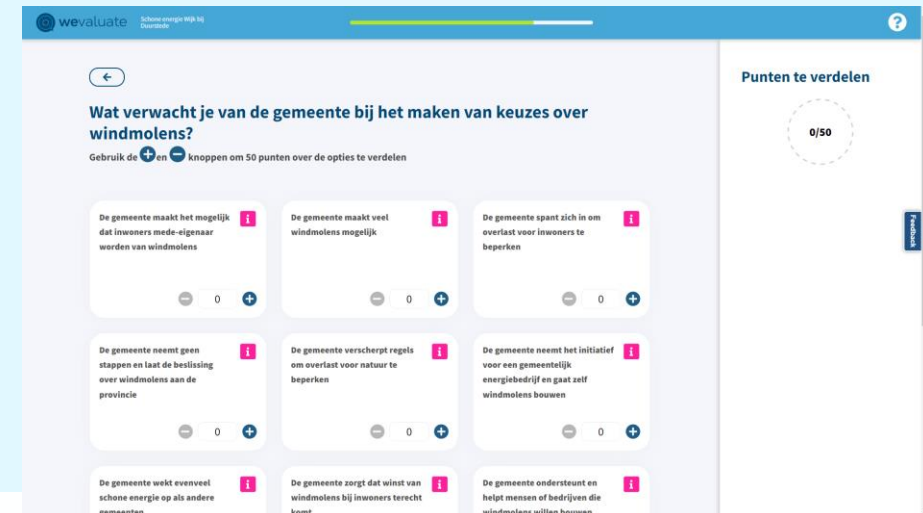
Keuzetaak 1: Welke dingen willen we in Wijk bij Duurstede doen?

- *Doel:* Inzicht krijgen in de keuzes die inwoners zouden maken om het doel van 100% schone energie in 2050 te bereiken.
- *Keuzesituatie:* Deelnemers konden schuifjes verplaatsen voor acht opties. Elk schuifje had een startpositie aan de linkerkant met het label 'niet doen'. Zij zagen hoeveel procent van de totale energie opwek in 2050 een optie maximaal zou kunnen opwekken. Deelnemers konden vervolgens een optie 'weinig doen', 'een beetje doen', 'veel doen' of 'zo veel mogelijk doen' door het schuifje naar rechts te schuiven.
- *Beperking:* Het uitgangspunt van de opwekmeter was de ambitie om in 2050 alle energie in de gemeente zelf duurzaam op te wekken. Deelnemers moesten dit doel behalen met hun keuzes om verder te kunnen in de raadpleging. Dit is omdat bestuurders ook dit doel moeten halen. Vervolgens konden deelnemers hun keuzes toelichten.

Keuzetaak 2: Wat verwacht je van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens?

- *Doel:* Inzicht krijgen in de prioriteiten die inwoners zouden geven aan verschillende keuzes die de gemeente kan maken over windmolens.
- *Keuzesituatie:* Deelnemers verdeelden 50 punten over tien keuzes. Meer punten geven is meer prioriteit toekennen. Vervolgens konden deelnemers hun keuzes toelichten.

Deelnemers, representativiteit, validiteit

Deelnemers

Tussen 14 februari en 6 maart 2024 deden 2.045 mensen mee aan de online raadpleging. Dit is ongeveer 10% van de populatie van Wijk bij Duurstede. Vergeleken met andere PWE-raadplegingen over dit onderwerp is dit een zeer hoog deelnemersaantal. Aan de straatgesprekken hebben nog eens 91 mensen deelgenomen. Er zijn daarnaast nog 7 papieren versies ingevuld. Deze zijn afgenomen door de jongerenwerkers van de stichting Binding onder jongeren.

Representativiteit

Er hebben genoeg deelnemers met verschillende achtergrondkenmerken (leeftijd, opleiding, geslacht en gebied) meegedaan om robuuste en representatieve conclusies te trekken voor de hele bevolking. In dit rapport presenteren we de resultaten van de representatief gewogen steekproef (zie de [bijlage](#) voor meer informatie over de weging). Dit betekent dat we in de analyse meer gewicht hebben toegekend aan de antwoorden van deelnemers die ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef (zoals jongeren en praktisch geschoolden) en juist minder gewicht hebben toegekend aan de deelnemers die oververtegenwoordigd zijn (zoals mannen en ouderen). Uit de analyses blijkt dat de voorkeuren van deelnemers nauwelijks verschillen tussen deelnemers op basis van bovengenoemde kenmerken. Deze weging heeft dus nauwelijks invloed op de resultaten van de raadpleging.

Validiteit

Alle inwoners van de gemeente konden meedoen aan de online raadpleging via de vrij toegankelijke URL. In de tijd dat de raadpleging actief stond, is deze URL 2.649 keer gevolgd. Na opschonen van de data bleven er 2.045 betrouwbare en unieke deelnemers aan de raadpleging over. Zie [hier](#) voor meer informatie over de validiteit.

	Populatie Wijk bij Duurstede	Deelnemers online (N=2.045)
Geslacht		
Vrouw	50,7%	33,5% (686)
Man	49,3%	63,2% (1.292)

Leeftijd

Jonger dan 25 jaar	13,4%	2,4% (50)
25 tot 34 jaar	12,4%	8,0% (163)
35 tot 44 jaar	12,4%	11,9% (243)
45 tot 54 jaar	18,3%	15,6% (318)
55 tot 64 jaar	18,3%	24,7% (505)
65 en ouder	25,2%	35,0% (715)

Opleiding*

Praktisch	24,0%	8,5% (174)
Middelbaar	46,0%	25,6% (524)
Theoretisch	30,0%	60,4% (1.236)

- Praktisch: Basisschool, Mbo niveau 1, Havo/vwo klas 1, 2 of 3 en Vmbo. Middelbaar: Havo/vwo klas 4, 5 of 6 en Mbo niveau 2, 3 of 4 (de basisberoepsopleiding, de vakopleiding, of de middenkader- en specialistenopleidingen). Theoretisch: Hbo en Universiteit.

Deelnemerservaring

Waardering van de raadpleging

- Deelnemers waardeerden de raadpleging gemiddeld met het rapportcijfer 6,6. Dit is vergelijkbaar met cijfers voor andere PWE-raadplegingen over energie.
- 78% van de deelnemers gaf de raadpleging een voldoende (een 6 of hoger).
- 85% van de deelnemers vond het een belangrijk onderwerp om hun mening over te geven.
- Over de ervaring schrijft een deelnemer bijvoorbeeld: *"Goed om te onderzoeken hoe de inwoners staan tov windmolens en dat kan nu objectief worden vastgesteld. Zodat niet de hardst schreeuwende minderheid een besluit tegen kan houden."*
- Een meerderheid (72%) zou de methode vaker inzetten om inwoners te betrekken.

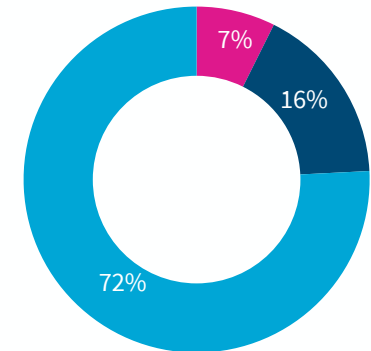
Inwoners blijven betrekken

- 185 mensen hebben aangegeven geïnteresseerd te zijn om verder in gesprek te gaan met de gemeente over schone energie en 243 mensen gaven aan dat ze terugkoppeling willen ontvangen over de resultaten van de raadpleging.

Wat verwachten deelnemers van de resultaten?

- De meeste deelnemers (78%) geeft aan dat ze verwachten dat de gemeente op z'n minst een beetje rekening houdt met de resultaten van de raadpleging. 22% van de deelnemers geeft aan dat ze niet denken dat de gemeente rekening zal houden met de resultaten. Dit laat zien dat het belangrijk is dat de gemeente terugkoppelt over de resultaten en wat er mee wordt gedaan.
- Op de vraag in hoeverre het advies van inwoners en/of experts moet worden meegewogen in de besluitvorming, zien we dat deelnemers veelal vinden dat inwoners en experts allebei gehoord moeten worden.

Deze methode moet vaker worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid

■ (Zeer) mee oneens ■ Neutraal ■ (Zeer) mee eens

"Zeer goed als er daadwerkelijk ook naar de inwoners wordt geluisterd. Nu hebben wij dat idee nl niet"

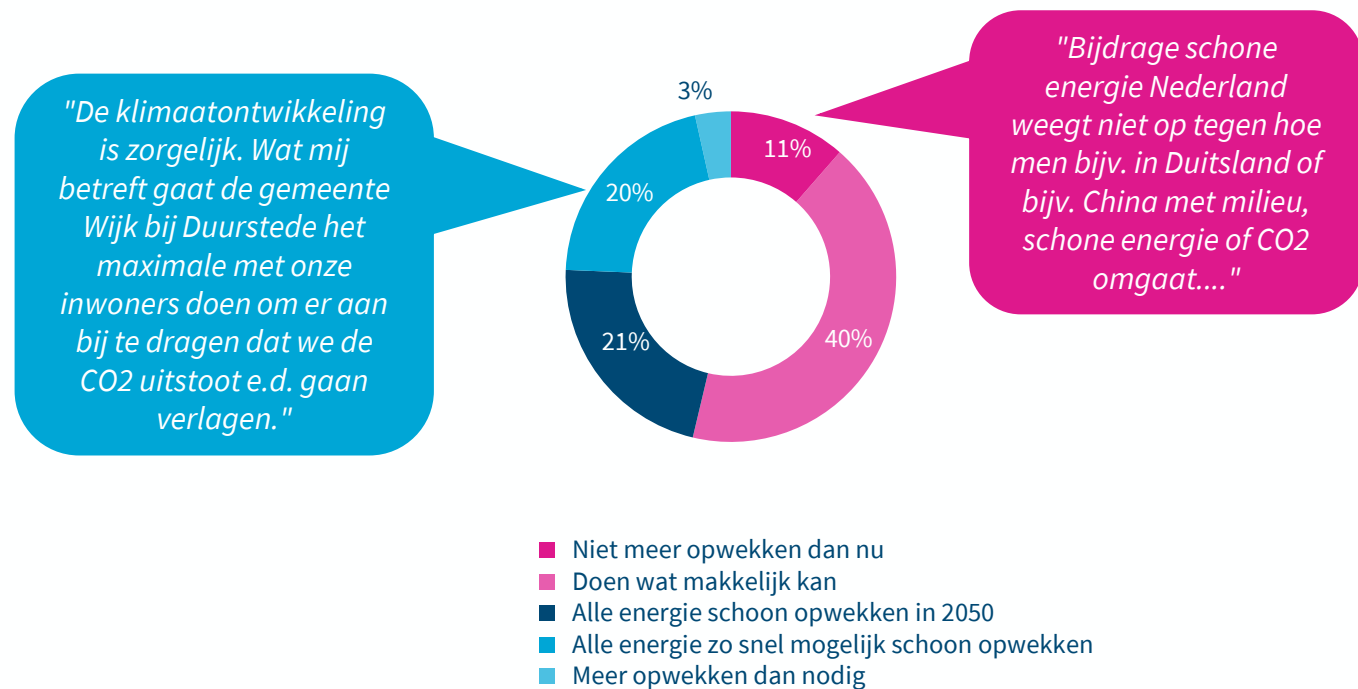
Wat vinden inwoners van het klimaatdoel van de gemeente?

Deelnemers hebben uiteenlopende ambities wat betreft het klimaatdoel voor de gemeente Wijk bij Duurstede:

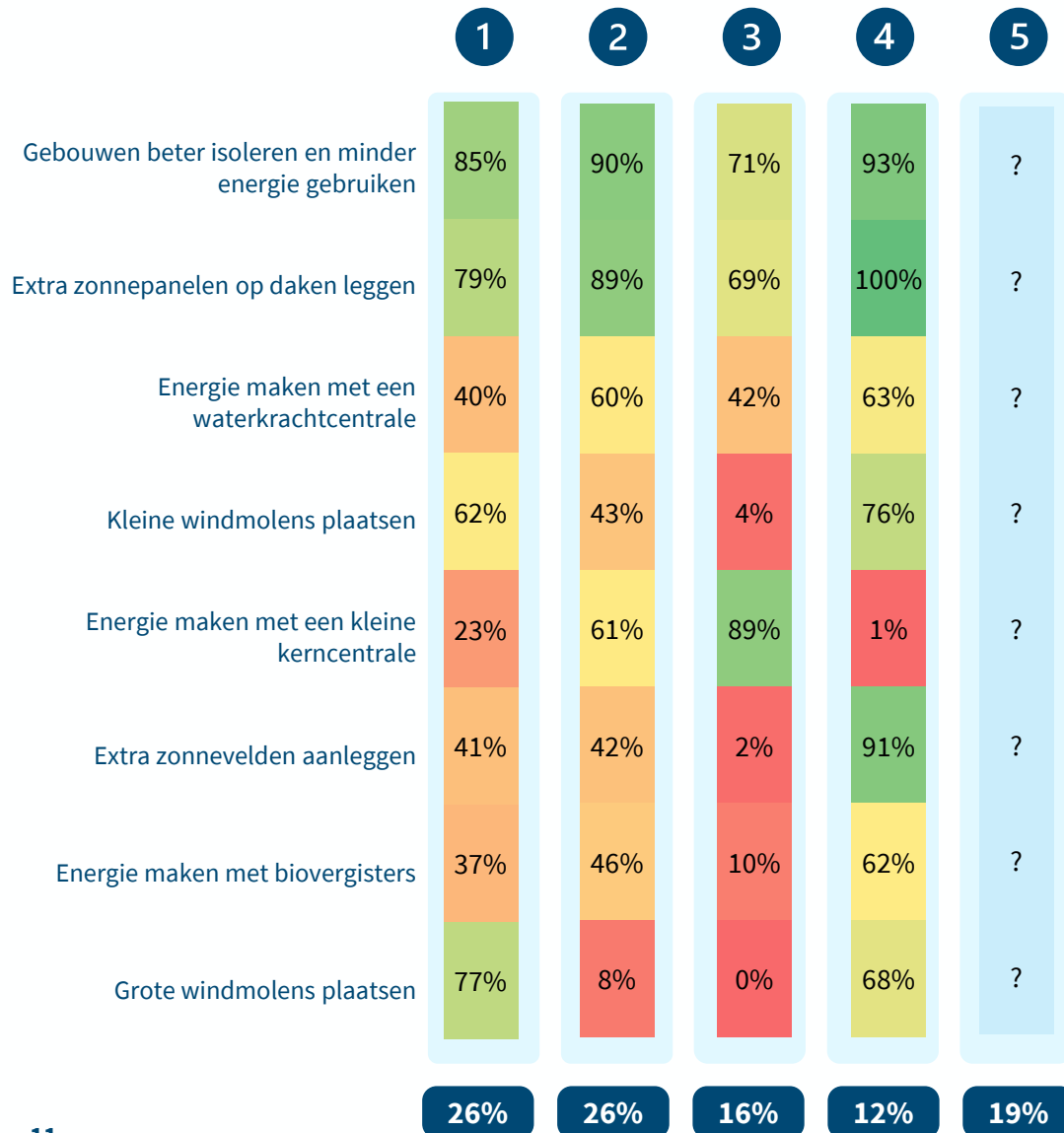
- **Niet meer opwekken dan nu:** 11% van de deelnemers wil niet meer opwekken dan er nu wordt gedaan in de gemeente.
- **Gematigde ambitie:** 40% heeft een gematigde ambitie en adviseert om te 'doen wat makkelijk kan'.
- **Steun voor doel gemeente:** 21% steunt het doel van de gemeente en kiest voor 'alle energie schoon opwekken in 2050'.
- **Grote ambitie:** 23% van de deelnemers heeft een grotere ambitie dan de huidige plannen van de gemeente. 20% van de deelnemers adviseert om het doel van de gemeente zo snel mogelijk te halen en 3% adviseert om meer energie op te gaan wekken dan dat de gemeente nodig heeft.

Welke ambitie deelnemers hebben heeft een significante invloed op welke energiebronnen zij adviseren voor het realiseren van de energietransitie (zie volgende slides).

Wat vind je van het doel van de gemeente om in 2050 alle energie die in Wijk bij Duurstede wordt gebruikt schoon op te wekken?

Verschillende voorkeuren voor energiebronnen

Latente Klasse Clusteranalyse

De voorkeuren van mensen laten zich typisch gezien niet in eenvoudige hokjes plaatsen. Vaak spelen meervoudige combinaties van kenmerken een rol. We moeten dan verder kijken om te begrijpen: waarom maken mensen hun keuzes? Welk waardenpatroon of waardensysteem ligt achter hun keuzes voor energiebronnen?

Dit wordt gedaan met een latente klasse clusteranalyse (LKCA). De methode gaat op zoek naar groepen deelnemers die grotendeels dezelfde antwoorden geven – en dus een vergelijkbaar perspectief op energiebronnen hebben in Wijk bij Duurstede. De methode kijkt ook of er statistisch significante demografische kenmerken in deze groepen te ontwaren zijn.

Meer over de methode en welke kenmerken statistisch significant zijn voor de keuzes over energiebronnen is [hier](#) te lezen.

Legenda

Niet doen

Veel doen

Beetje doen

Zo veel mogelijk

Gematigd doen

Vijf perspectieven op energiebronnen

De LKCA identificeert 5 groepen onder de deelnemers, die andere keuzes maken over de energiebronnen.

Groep 5 is een groep die heeft aangegeven de vraag over de energiebronnen te willen overslaan. Deze groep heeft alleen het tweede onderdeel van de raadpleging (over windmolens) ingevuld.

De percentages in de kolommen laten zien hoeveel de gemiddelde deelnemer in een groep op een optie inzet. Bij beter isoleren betekent het bijvoorbeeld dat alle groepen behalve groep 5 de slider minimaal 71% naar rechts hebben gezet en groep 4 heeft de slider voor extra zonnepanelen op daken op 100% gezet. Helemaal naar rechts.

Groepen 1-4:

- adviseren allemaal om veel te doen aan het isoleren van gebouwen en zonnepanelen op daken plaatsen. Dit zien zij als laaghangend fruit, of no-regret maatregelen. “Zonder zonnepanelen op een dak is het slechts dat: een dak. Op deze manier levert elk dak ook energie op: schone energie.”
- zetten allemaal wel iets in op waterkracht.
- verschillen iets in hun keuzes over biovergisters.
- Verschillen sterk in hun keuzes over (grote en kleine) windmolens, kernenergie en zonnevelden.

Op de volgende slide zijn de groepen in meer detail uitgewerkt.

Vijf groepen met verschillende voorkeuren voor energiebronnen

Hiernaast beschrijven we de voorkeuren en kenmerken van de vijf groepen.

Demografische kenmerken

De LKCA kijkt onder andere naar welke demografische kenmerken *significant* gelinkt zijn aan de groepen. Dat een kenmerk significant verklarend is, betekent niet altijd dat er *relevante* verschillen of overeenkomsten te zien zijn voor zo'n kenmerk. In groep 4 zien we bijvoorbeeld relatief veel vrouwen, terwijl in andere groepen de man-vrouw verhouding ongeveer gelijk verdeeld is. In de beschrijving van een groep noemen we enkel de in het oog springende kenmerken.

Opvatting over klimaat en ambitie klimaatdoel

Uit de LKCA komt ook dat deelnemers met een bepaalde opvatting over klimaat en die een bepaald klimaatdoel hebben, vaak een zelfde voorkeur hebben voor energiebronnen en in dezelfde groep zitten.

Kenmerken van de groepen

Groep 1 (26 % deelnemers)

Keuze

Zet veel in op windenergie.

Demografische kenmerken

Deelnemers uit deze groep zijn relatief vaak theoretisch opgeleid.

Klimaat en ambitie

Deelnemers uit deze groep maken zich relatief veel zorgen om klimaatverandering en vinden dat de gemeente het doel om in 2050 energieneutraal te zijn moet halen.

Groep 2 (26% deelnemers)

Keuze

Zet gematigd in op kleine windmolens, extra zonnevelden en kernenergie. Ze kiezen meerdere opties behalve grote windmolens. In hun motivaties geven ze ook aan dat ze grote windmolens willen voorkomen.

Klimaat en ambitie

Wat betreft het doel van de gemeente geven ze vaak aan dat we moeten doen wat gemakkelijk kan.

Groep 3 (16% deelnemers)

Keuze

Zet zo veel mogelijk in op kernenergie.

Klimaat en ambitie

Deelnemers uit deze groep maken zich het minste zorgen om klimaatverandering en vinden minder vaak dat de gemeente het doel om in 2050 energieneutraal moet zijn moet halen.

Groep 4 (12% deelnemers)

Keuze

Zet zo veel mogelijk in op extra zonnevelden en veel op windenergie.

Demografische kenmerken

Jongeren tot 25 jaar, vrouwen en praktisch opgeleiden zijn relatief sterk in deze groep.

Klimaat en ambitie

Deelnemers uit deze groep maken zich het meeste zorgen om klimaatverandering en vinden dat de gemeente meer of sneller schone energie moet opwekken dan de huidige doelstelling.

Groep 5 (19% deelnemers)

Keuze

Heeft de vragen over energiebronnen overgeslagen en het tweede onderdeel van de raadpleging over windmolens wel beantwoord.

Klimaat en ambitie

Deze groep heeft weinig ambitie om het doel van de gemeente te halen.

Conclusies en aanbevelingen over energiebronnen (1/2)

Deelnemers zetten veel in op kleinschalige opties waarbij weinig negatieve impact wordt verwacht: energiebesparing, zonnepanelen op daken van bedrijven en waterkracht.

19% van de mensen wilde niet meedenken over duurzame energiebronnen, maar de overige 81% van de deelnemers heeft geadviseerd over met welke energiebronnen ze het duurzaamheidsdoel van de gemeente willen bereiken. De meeste inwoners van Wijk bij Duurstede zetten hiervoor zo veel mogelijk in op energiebesparing en zonnepanelen op daken. Ook zetten veel deelnemers wel iets in op waterkracht. Over de andere opties verschillen deelnemers van mening.

Adresseer de zorgen wanneer een keuze wordt gemaakt voor windturbines, zonnevelden, kernenergie en/of biovergisting

De energiebronnen waar inwoners in (zeer) verschillende mate op inzetten zijn: zonnevelden, grote en kleine windturbines, kernenergie en biovergisters. Over deze energiebronnen bestaan verschillende zorgen, die de voorkeuren van inwoners verklaren. Wanneer deze opties worden overwogen valt aan te bevelen om deze zorgen serieus te nemen.

- Deelnemers die veel inzetten op **windturbines en zonnevelden** vinden het belangrijk dat de gemeente zo bijdraagt aan het tegengaan van klimaatverandering. Maar er is ook een groep die niet inzet op deze opties. Zij maken zich vooral zorgen over het aanzicht in het landschap, en specifiek wanneer het gaat over windmolens maakt men zich zorgen over de gezondheidsrisico's, overlast voor de natuur en geluidsoverlast. Het valt ook op dat een kwart van de deelnemers (groep 2 van de LKCA) redelijk positief is over kleine windmolens en zonnevelden, terwijl zij negatief zijn over grote windmolens. Voor het draagvlak van deze groep is het belangrijk om de haalbaarheid van deze opties serieus te onderzoeken als alternatief voor grote windmolens. Voor deze groep zou het bijvoorbeeld interessant kunnen zijn om een vervolgonderzoek te doen naar de wenselijkheid van subsidie vanuit de gemeente om kleine windmolens en zonnevelden aan te leggen in plaats van grote windmolens. Ook als het zo is dat grote windmolens weinig extra overlast veroorzaken en rendabeler zijn, kan dit toch als een geschikte middenweg worden gezien.
- **Kernenergie** kan op veel steun rekenen van deelnemers die zich weinig zorgen maken over klimaatverandering. De deelnemers die hier veel op inzetten verwachten weinig overlast door kernenergie. Een deelnemer schrijft bijvoorbeeld: *"Je heb tegenwoordig van rolce royce al kernscentrales die zo groot zijn als een zeecontainer, dan ben van al dat gelul en netwerkcorruptie in 1 klap af"*. Het verdiepen van de mogelijkheden van deze optie in een vervolgfase kan interessant zijn, zodat deze groep betrokken blijft bij keuzes over opwek van energie, omdat ze anders mogelijk afhaken. Deze groep staat veel minder open voor maatregelen waar ze wel impact van verwachten. Aan de andere kant kiezen ook veel mensen (ruim 30%) niet voor kernenergie. Zij maken zich zorgen over afval en de risico's op ongelukken.
- Deelnemers die veel inzetten op **biovergisting** vinden het vooral voordelig dat reststromen hierdoor efficiënter worden benut. Meer dan de helft van de deelnemers zet niet of een beetje in op biovergisting. De mensen die hier minder op inzetten maken zich vooral zorgen om stankoverlast. Ook vragen deelnemers zich af of de (lage) opwekcapaciteit opweegt tegen de nadelen. Indien de gemeente meer inzet op biovergisting is het belangrijk dat deze zorgen over (stank)overlast serieus genomen worden.

"Dit is laaghangend fruit en makkelijk te bereiken zonder veel negatieve gevolgen. Je zag wat er in eens mogelijk was toen prijzen hoog waren voor gas en stroom."

"Een grote windmolen levert wellicht veel energie op, maar is daarnaast ook groots in overlast voor natuur en mens!"

Conclusies en aanbevelingen over energiebronnen (2/2)

Vijf perspectieven

De vijf perspectieven die naar voren komen in de LKCA geven de normatieve diversiteit weer die er is in Wijk bij Duurstede. Deze kunnen gebruikt worden voor de 1) ondersteuning van beslissingen en beleid, 2) communicatie over dit onderwerp, en 3) bij toekomstige participatie. Wanneer er beslissingen worden genomen of beleid wordt gemaakt kunnen deze perspectieven gebruikt worden om te beschouwen of deze beslissingen meerdere perspectieven reflecteren (of wellicht slechts een of twee). Als ze slechts een beperkt aantal perspectieven reflecteren dan betekent het dat de voorgenomen beslissing of het beleid niet op volledige steun onder inwoners kan rekenen. De perspectieven ondersteunen communicatie doordat ze helpen om verschillende zienswijzen op het vraagstuk te verwoorden. Ook kunnen ze helpen bij het beoordelen of alle perspectieven 'aan tafel' zitten bij toekomstige participatie-activiteiten. Als dat niet het geval is dan is de inclusiviteit nog niet in voldoende mate geborgd en kan het gebeuren dat de uitkomsten van het participatietraject niet breed gedragen worden.

Energietransitie als totaalpakket

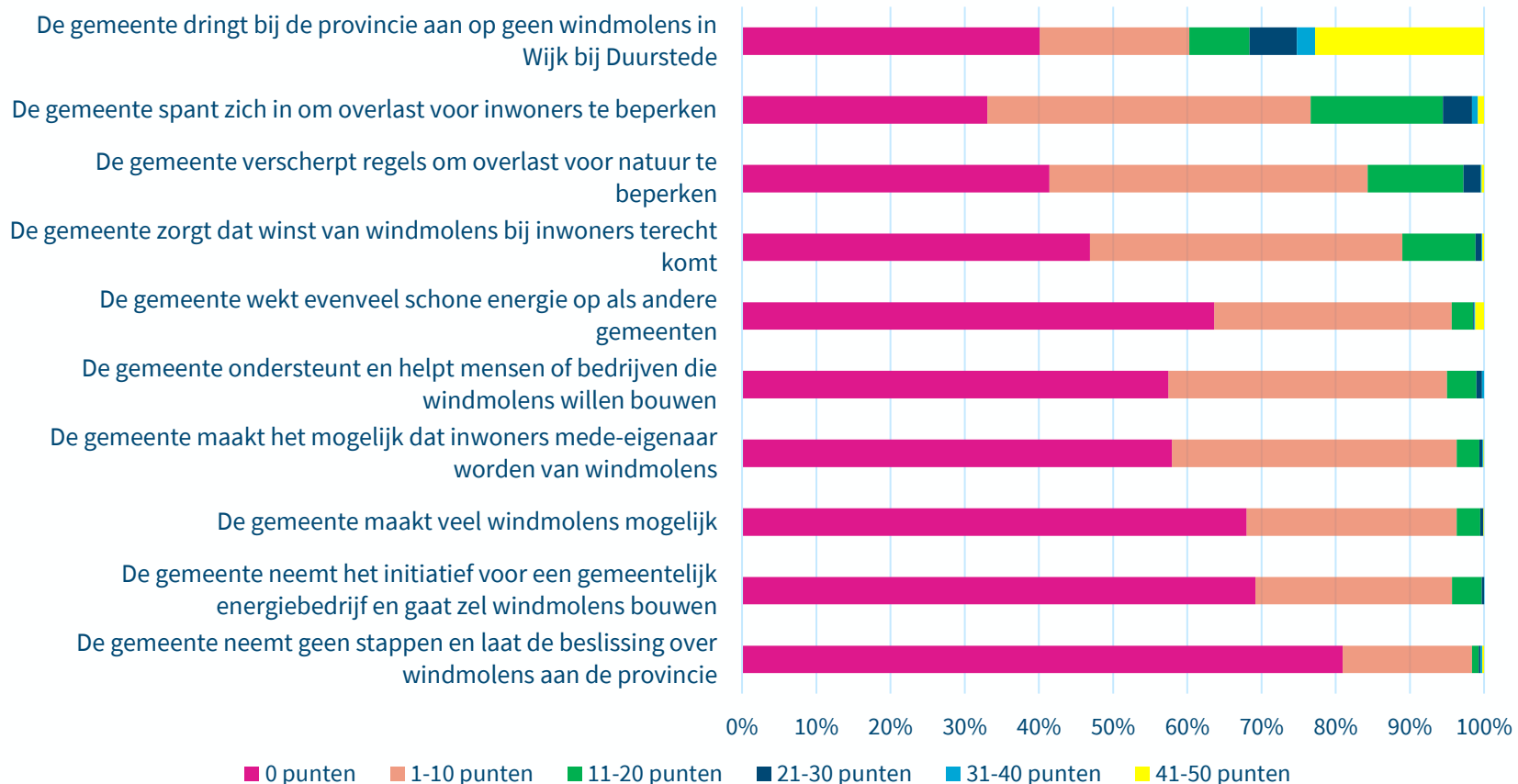
Uit de argumenten die deelnemers in de raadpleging noemen valt op te maken dat zij de energietransitie als een totaalpakket ervaren. Het is daarom belangrijk om deze samenhang te benadrukken in de communicatie. Heel concreet: benadruk het beleid over isolatie, zonnepanelen op daken en waterkracht in een besluit over zon- of windopties en andere opties. Als je dit niet doet, kunnen inwoners het gevoel krijgen dat je de opties – waar zij een voorkeur voor hebben – over het hoofd hebt gezien. Kies je niet of in mindere mate voor één van deze drie opties waar een breed draagvlak voor is, maar wel voor een optie waar minder draagvlak voor is, dan is het belangrijk om dit goed te onderbouwen.

Wat verwachten inwoners van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens?

In deel 2 van de raadpleging gaven deelnemers advies over de rol van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens door 50 punten te verdelen over 10 opties.

Percentage deelnemers dat bepaalde hoeveelheid punten geeft

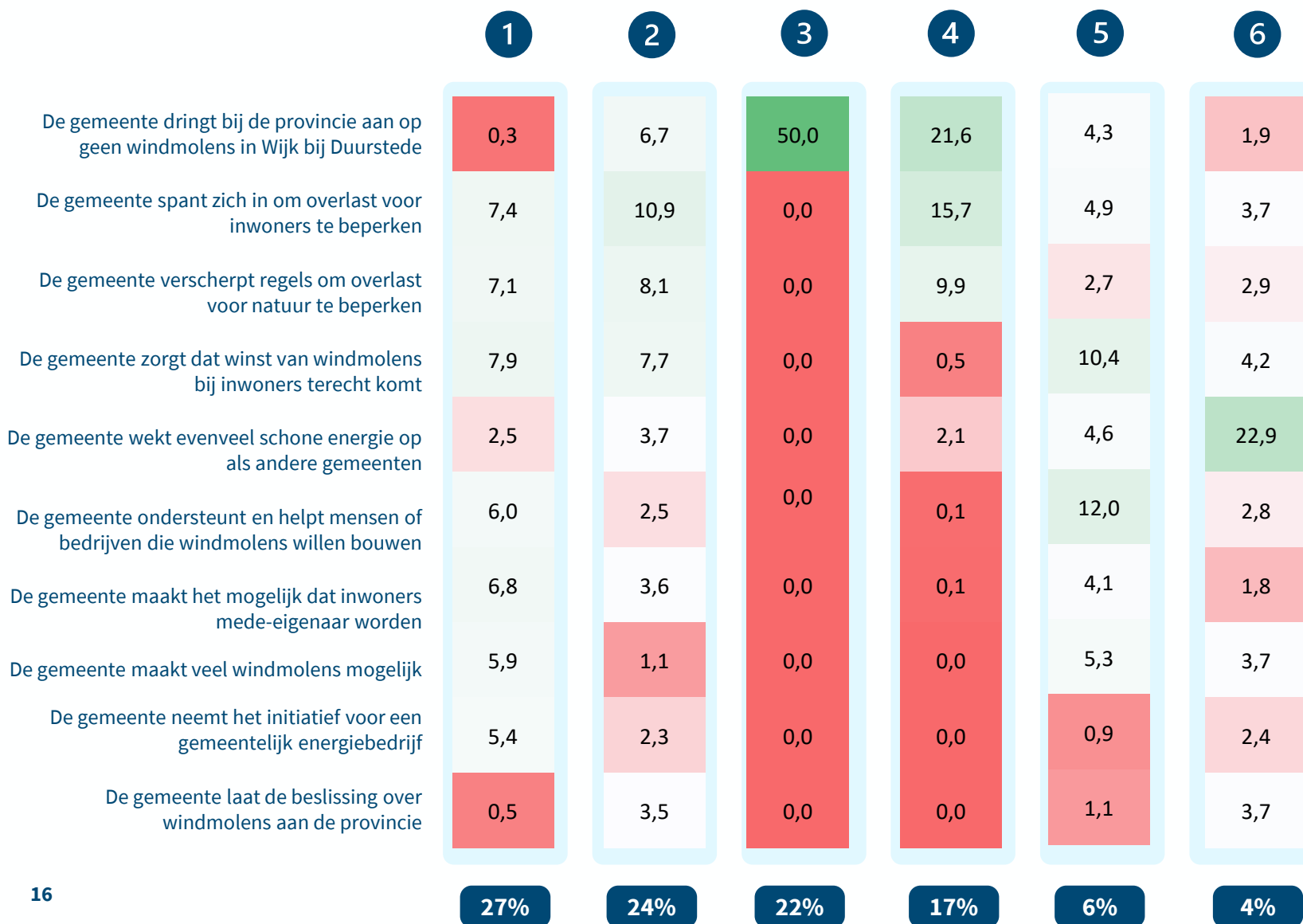

Inzichten

- Er zijn zeer uiteenlopende voorkeuren bij de bovenste optie 'de gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens'. Ongeveer 40% van de deelnemers geeft hier geen enkele punt aan. Aan de andere kant geeft 23% van de deelnemers meer dan 40 punten aan deze optie.
- Daarnaast geven veel deelnemers veel punten aan de opties om overlast voor inwoners en voor de natuur te beperken.
- Ook zijn er relatief veel deelnemers die veel punten geven aan de optie dat winst van windmolens bij inwoners terecht komt.
- De overige opties krijgen van meer dan de helft van de deelnemers 0 punten.
- Een passieve houding waarbij de gemeente niets doet met windmolenbeleid en de keuzes overlaat aan de provincie heeft de minste voorkeur van deelnemers.

Verschillende verwachtingen van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens

Uitkomsten van de latente klasse clusteranalyse voor de keuzes die zijn gemaakt over windmolens.

Uitleg

Deelnemers konden 50 punten verdelen over 10 opties. Als alle opties even belangrijk waren geweest, zouden alle opties 5 punten krijgen. Dit noemen we de uitgangswaarde. De legenda bepaalt hoe we de afwijkingen t.o.v. de uitgangswaarde hebben weergegeven

Legenda

Uitgangswaarde	5 punten
Niet doen	< 1 punten
Beetje doen	1 tot 4 punten
Veel doen	5 tot 10 punten
Zo veel mogelijk doen	> 10 punten

Verschillende verwachtingen van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens

Kenmerken van de groepen

Groep 1 (27% deelnemers)

Dit is een ambitieuze groep als het gaat om windmolens. Het geeft de meeste punten van alle groepen (6 punten gemiddeld) aan de optie om veel windmolens te realiseren en deze groep geen punten aan de optie om bij de provincie tegen windmolens te pleiten. Argumenten die deze groep noemt gaan over de noodzaak van schone energie in de context van klimaatverandering.

Kenmerken: In deze groep zitten relatief veel deelnemers die zich zorgen maken over het klimaat en die vinden dat alle energie zo snel mogelijk schoon moet worden opgewekt. Ook zitten er relatief veel ouderen (65+ jaar) en theoretisch geschoolden in deze groep.

Groep 4 (17% deelnemers)

Deze groep wil vooral dat de gemeente aandringt bij de provincie op geen windmolens in Wijk bij Duurstede én op het beperken van overlast voor inwoners en de natuur.

Kenmerken: De meeste deelnemers in deze groep vinden dat de gemeente moet doen wat makkelijk kan om schone energie op te wekken, maar niet meer dan dat.

Groep 2 (24% deelnemers)

Deze groep vindt het vooral belangrijk dat de gemeente overlast voor inwoners en de natuur beperkt en zorgt dat inkomsten van windmolens ook bij inwoners terecht komen. Dit zijn belangrijke randvoorwaarden voor deelnemers uit deze groep. Als deze niet kunnen worden gewaarborgd wil deze groep dat de gemeente bij de provincie aandringt op geen windmolens.

Kenmerken: Deelnemers uit deze groep maken zich minder zorgen over het klimaat en vinden dat de gemeente moet doen wat makkelijk kan om meer schone energie op te wekken of dat het doel, of meer dan dat, gehaald moet worden.

Groep 5 (6% deelnemers)

Deze groep wil vooral dat inwoners kunnen deelnemen aan de opwek van windenergie. Ook het helpen van de gemeenschap om zelf te ontwikkelen scoort in deze groep sterk.

Kenmerken: De meeste deelnemers in deze groep vinden dat de gemeente moet doen wat makkelijk kan om schone energie op te wekken, maar niet meer dan dat. Deze groep maakt zich het minst zorgen om klimaatverandering van alle groepen. Verder zijn jongeren en praktisch opgeleiden oververtegenwoordigd.

Groep 3 (22% deelnemers)

Deze groep wil alleen dat de gemeente aandringt bij de provincie op geen windmolens in Wijk bij Duurstede.

Aan deze optie worden alle punten gegeven door deelnemers uit deze groep. Argumenten die hiervoor worden genoemd zijn de overlast die windmolens veroorzaken, aan inwoners, de natuur en het zicht in Wijk bij Duurstede.

Kenmerken: In deze groep maken relatief weinig mensen zich zorgen om klimaatverandering. Ook is dit de groep waar de meeste deelnemers vinden dat er niet meer schone energie in de gemeente hoeft worden opgewekt.

Groep 6 (4% deelnemers)

Deze groep vindt vooral een eerlijke verdeling van windmolens over verschillende gemeenten belangrijk.

Deze groep vindt het ook belangrijk om samen te werken met andere gemeenten en dat er wordt gekeken naar wat er mogelijk is in Wijk bij Duurstede en wat er in andere gemeenten kan.

Kenmerken: In deze groep zijn de meeste deelnemers het eens met de ambitie van de gemeente om energieneutraal te zijn in 2050. Verder zijn jongeren, vrouwen en praktisch opgeleiden oververtegenwoordigd in deze groep.

Conclusies en aanbevelingen over de rol van de gemeente bij het maken van keuzes over windenergie (1/2)

Passieve houding minste voorkeur

Er zijn uiteenlopende voorkeuren voor de rol van de gemeente, maar een passieve houding, waar de gemeente niets doet met windmolenbeleid heeft het minst de voorkeur van deelnemers.

Regie komt in verschillende vormen en maten

Een deel van deelnemers wil dat de gemeente aandringt bij de provincie dat er geen windmolens komen. Wanneer de gemeente voor deze optie gaat, is het aan te bevelen duidelijk te maken aan deze inwoners dat de gemeente niet kan besluiten dat er geen windmolens komen, maar wel bezwaar kan maken.

Voor veel andere deelnemers is het belangrijk dat de gemeente de regie behoudt, zodat de gemeente voorwaarden en grenzen kan stellen aan overige zaken die veel inwoners belangrijk vinden, zoals:

- Zorgen dat windmolens het natuurlijke landschap rondom Wijk bij Duurstede negatief zullen beïnvloeden. Dit wordt verbonden met economische gevolgen: minder toeristen.
- Gerelateerd hieraan wordt genoemd dat windmolens slecht zijn voor de natuur, bijvoorbeeld omdat er veel vogels tegenaan vliegen.
- Ook geven bewoners aan zich zorgen te maken over de overlast die windmolens zullen veroorzaken, door hun geluid en slagschaduw. Dit wordt soms verbonden met gezondheidsrisico's.

Het populairst zijn rollen waarbij de gemeente grenzen en voorwaarden stelt

Deelnemers die niet principieel tegen windmolens inzetten, zetten sterk in op de opties waarbij de gemeente grenzen stelt: het beperken van overlast voor inwoners en het beperken van overlast voor de natuur. Meer dan de helft van de deelnemers zet ook sterk in op de voorwaarde dat inkomsten van windmolens bij inwoners terecht laten komen. Dit zien deelnemers ook als eerlijk en als een mogelijkheid om draagvlak en betrokkenheid te creëren.

Ongeveer 2 op de 5 deelnemers maken zich zorgen over windmolens en willen dat de gemeente de bouw hiervan probeert te voorkomen

Dit zijn mensen die veel punten geven aan de optie om bij de provincie aan te dringen dat er geen windmolens in Wijk bij Duurstede moeten komen. Dit sentiment zien we bij de groepen 3 en 4 uit de clusteranalyse veelal terug. Deze deelnemers verwachten dat de gemeente zich zo veel mogelijk inspant om windturbines in de gemeente te voorkomen en dat zij hierop aandringt bij de provincie. Deze willen dat de gemeente actief bezwaar maakt en een afwachtende houding scoort minder goed.

Ook veel deelnemers verwachten dat windturbines mogelijk worden gemaakt

De overige deelnemers vinden onder voorwaarden dat de gemeente windmolens mogelijk moet maken. Wijk bij Duurstede moet volgens hen een bijdrage moet leveren aan de klimaatdoelen. Vanuit rechtvaardigheid (eerlijke verdeling) en noodzakelijkheid.

"Het is niet aan de provincie om dit te besluiten, de verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente. Overigens ben ik tegen windmolens in onze gemeente"

"Omgevingsvervuiling! Behoud ons groene hart in de gemeente met veel bos, weilanden en ongerepte natuur."

"Elke windmolen levert groene energie. Hoe meer hoe beter, ondanks de horizonvervuiling. Dus stimuleren bij (agrarische) bedrijven"

Conclusies en aanbevelingen over de rol van de gemeente bij het maken van keuzes over windenergie (2/2)

Verwachtingen over de rol van de gemeente hangen in hoge mate samen met steun voor het klimaatdoel van de gemeente.

Deelnemers die aangeven het klimaatdoel van de gemeente niet te steunen, zetten sterk in op het tegenhouden van windmolens. We zien het tegenovergestelde voor de optie om veel windmolens mogelijk te maken. Aan deze optie geven mensen met een hogere ambitie over het klimaatdoel juist meer punten dan mensen met een lagere ambitie. Mensen die het doel niet steunen vinden dat klimaatverandering op een andere manier kan worden tegen gegaan, het hoeft voor hen bijvoorbeeld niet op gemeentelijk niveau opgelost te worden, maar moet landelijk worden aangepakt. Ook zijn deze mensen soms sceptisch over de duurzaamheid en opwek mogelijkheden van windmolens.

Belang van draagvlak en betrokkenheid is breed gedeeld

Opties over hoe inwoners worden betrokken ('De gemeente maakt het mogelijk dat inwoners mede-eigenaar worden van windmolens' en 'De gemeente ondersteunt en helpt mensen of bedrijven die windmolens willen bouwen'), worden gekozen omdat het volgens deelnemers draagvlak creëert en mensen betrokken maakt. Mensen die geen van de opties kiezen om betrokken te zijn bij windmolens, kiezen vooral géén windmolens.

"Om alle inwoners mee te nemen en enthousiast te maken voor de duurzame initiatieven moet er wellicht een beloning tegenover staan. Dit kan in de vorm van winstverdeling onder bewoners, met daarbij meer winst voor particuliere initiatieven en verdeelde winst voor grotere initiatieven die op openbare plekken staan."

"Windmolens zijn een goede manier om energie op te wekken, maar de weerstand is groot. Wanneer het mogelijk wordt mede-eigenaar te worden, wordt het een initiatief van ons allen. Daarnaast is het een mooie investering in de omgeving."

1. Samenstelling respondenten

Wie deden er mee?

Terug naar
inhoudsopgave

Tussen 14 februari en 6 maart deden 2.143 mensen mee aan de raadpleging

Samenstelling van de respondenten naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau

Geslacht	Aandeel gemeente Wijk bij Duurstede*	Deelnemers open raadpleging Aantal (N=2.045)	Deelnemers open raadpleging % (N=2.045)	Deelnemers straat-gesprekken % (N=91)
Vrouw	50,7%	686	33,5%	51%
Man	49,3%	1.292	63,2%	49%

Leeftijd

Leeftijd	Aandeel gemeente Wijk bij Duurstede*	Deelnemers open raadpleging Aantal (N=2.045)	Deelnemers open raadpleging % (N=2.045)	Deelnemers straat-gesprekken % (N=91)
Jonger dan 25 jaar	13,4%	50	2,4%	24%
25 tot 34 jaar	12,4%	163	8,0%	21%
35 tot 44 jaar	12,4%	243	11,9%	35 tot 64 jaar: 31%
45 tot 54 jaar	18,3%	318	15,6%	
55 tot 64 jaar	18,3%	505	24,7%	
65 en ouder	25,2%	715	35,0%	24%

Opleiding

Opleiding	Aandeel gemeente Wijk bij Duurstede*	Deelnemers open raadpleging Aantal (N=2.045)	Deelnemers open raadpleging % (N=2.045)	Deelnemers straat-gesprekken % (N=91)
Praktisch	24,0%	174	8,5%	
Middelbaar	46,0%	524	25,6%	
Theoretisch	30,0%	1.236	60,4%	

Toelichting

- **Open raadpleging:** Alle inwoners van de gemeente van 16 jaar of ouder konden meedoen aan de open raadpleging (via de vrij toegankelijke URL). In de tijd dat de raadpleging actief stond, is deze URL 2.649 keer gevolgd. Na opschonen van de data blijven er 2.045 serieuze en unieke deelnemers aan de raadpleging over. De analyses die in dit rapport worden gepresenteerd gaan over deze groep deelnemers. Zie de bijlage [hier](#) voor informatie over het opschonen van de data.
- **Representativiteit en herwegen:** Onder de deelnemers aan de open raadpleging zijn mannen, ouderen boven de 55 en theoretisch geschoolede mensen oververtegenwoordigd. Jongeren onder de 25, vrouwen en praktisch geschoolede mensen zijn ondervertegenwoordigd. Om dit uit te balanceren is de data herwogen op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. In deze rapportage presenteren we de resultaten van de herwogen steekproef (zie de [bijlage](#) voor meer informatie over de weging).
- **Straatgesprekken:** Er zijn 91 straatgesprekken gevoerd. De resultaten van deze straatgesprekken worden in een aparte [sectie](#) gepresenteerd in dit rapport. Bij de straatgesprekken zijn jongeren en vrouwen beter vertegenwoordigd.
- **Papieren versies:** De papieren versies kwamen te laat binnen om mee te nemen in de kwantitatieve analyse, maar zijn wel meegenomen voor de kwalitatieve analyses (van de geschreven motivaties). Er zijn 7 papieren versie ontvangen, allen ingevuld door jongeren onder de 25.
- *Zeg ik liever niet:* Totalen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende aandeel betreft deelnemers die 'zeg ik liever niet' hebben geantwoord.

Uit alle wijken en gebieden deden mensen mee aan de raadpleging

Spreading van de respondenten over de wijken en gebieden

Gebied	Aandeel gemeente Wijk bij Duurstede*	Deelnemers aantal (N=2.045)	Deelnemers % (N=2.045)	Deelnemers straat- gesprekken % (N=91)
Buitengebied Cothen	2,2%	78	3,8%	
Cothen	14,1%	199	9,7%	12%
Buitengebied Langbroek	3,5%	65	3,2%	
Langbroek	8,5%	91	4,4%	2%
Buitengebied Wijk bij Duurstede	1,8%	146	7,1%	3%
Binnenstad	5,5%	170	8,3%	16%
De Engk en Frankenhof	11,9%	114	5,6%	
De Heul	11,2%	144	7,0%	13%
Noorderwaard	15,7%	268	13,1%	9%
De Horden en Bedrijventerrein	30,2%	492	24,1%	13%
De Geer	13,3%	219	10,7%	12%
Niet in Wijk bij Duurstede		21	1,0%	1%

Toelichting

- De deelnemersspreiding over de gebieden volgt in grote lijnen de bevolking van de gemeente en we zien deelnemers uit alle gebieden. Het Buitengebied Wijk bij Duurstede, waar de zoeklocatie voor windmolens is, is relatief sterker vertegenwoordigd en enkele andere gebieden zijn iets minder sterk vertegenwoordigd.
- *Zeg ik liever niet*: Totalen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende aandeel betreft deelnemers die 'zeg ik liever niet' hebben geantwoord.

2. Resultaten vragen over klimaatverandering en klimaatdoel gemeente

Terug naar
inhoudsopgave

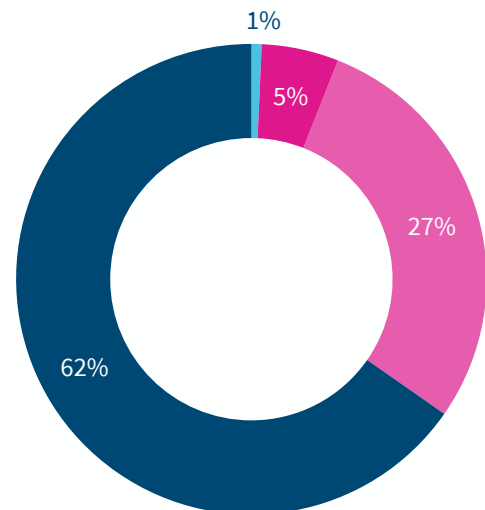
De meeste deelnemers zien de mens als veroorzaker van klimaatverandering en maken zich zorgen over klimaatverandering

Toelichting

Aan deelnemers werd gevraagd naar hun opvatting over klimaatverandering en in hoeverre ze zich al dan niet zorgen maken om klimaatverandering.

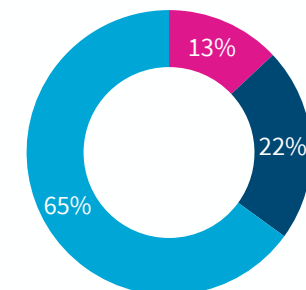
- **Een ruime meerderheid ziet de mens als oorzaak klimaatverandering:** Een ruime meerderheid van de deelnemers (62%) geeft aan dat volgens hen klimaatverandering hoofdzakelijk door de mens wordt veroorzaakt. Er is ook een groep van 27% die aangeeft dat het klimaat verandert, maar dat ze menen dat dit voor een klein deel door de mens komt. Een kleine groep (6%) geeft aan dat klimaatverandering niet door menselijk handelen wordt veroorzaakt of dat het klimaat niet verandert.
- **Perceptie gelijk aan Nederlands gemiddelde:** De perceptie van de inwoners van Wijk bij Duurstede op klimaatverandering is in lijn met de perceptie van de gemiddelde Nederlander. In 2023 zag het CBS dat de meeste Nederlanders (61%) menen dat klimaatverandering door de mens wordt veroorzaakt.
- We zien kleine verschillen in de zorgen over het klimaat tussen deelnemers uit verschillende leeftijdsgroepen. Hierbij geven mensen tussen de 35 en 65 vaker aan zich zorgen te maken over het klimaat dan jongeren onder de 35 en ouderen boven de 65.

Opvatting over klimaatverandering

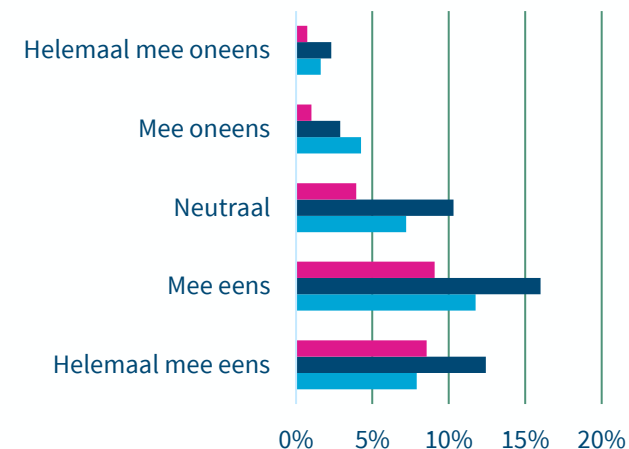

- Klimaat verandert niet
- Niet door menselijk handelen
- Menselijk handelen speelt kleine rol
- Vooral door menselijk handelen

“Ik maak me zorgen om klimaatverandering”

- (Helemaal) mee oneens
- Neutraal
- (Helemaal) mee eens

- Ouder dan 65
- Tussen 35 en 65
- Jonger dan 35

Wat voor ambitie hebben deelnemers?

Toelichting

Aan deelnemers werd gevraagd wat men van het doel van de gemeente vindt om uiterlijk in 2050 alle energie die in de gemeente wordt gebruikt schoon op te wekken.

- **Niet meer opwekken dan nu:** 1 op de 10 deelnemers (11%) wil niet meer opwekken dan er nu wordt gedaan in de gemeente.
- **Gematigde ambitie:** 40% heeft een gematigde ambitie en adviseert om te 'doen wat makkelijk kan'. In de motivaties van mensen die deze optie kiezen, zien we dat ze soms wel ambitie hebben, maar dat er zorgen zijn over de uitvoering op lokaal niveau en dat het klimaatdoel niet per se op lokaal niveau gehaald hoeft te worden wat hen betreft. Een deelnemer schrijft bijvoorbeeld "Niet elke gemeente hoeft zelfvoorzienend hierin te zijn. Windparken op zee bijvoorbeeld kunnen ook leveren aan andere gemeentes".
- **Steun voor doel gemeente:** 21% steunt het doel van de gemeente en kiest voor 'alle energie schoon opwekken in 2050'.
- **Grote ambitie:** 20% van de deelnemers adviseert om het doel van de gemeente zo snel mogelijk te halen en 3% adviseert om meer energie op te gaan wekken dan dat de gemeente nodig heeft. Deze 23% van de deelnemers heeft een grotere ambitie dan de huidige plannen van de gemeente.

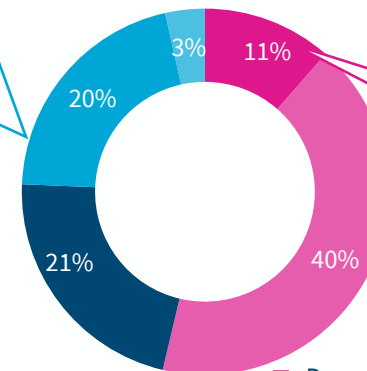
Cijfers van het CBS laten zien dat op nationaal niveau in 2023 82% van de Nederlanders het heel belangrijk vindt dat de overheid zich bezighoudt met klimaatbeleid. 13% vindt het klimaatbeleid op nationaal niveau niet belangrijk, maar ook niet onbelangrijk. En 5% vindt het klimaatbeleid (heel) onbelangrijk.

Keuze om de vragen over energiebronnen over te slaan

Wanneer deelnemers aangaven dat de gemeente het doel niet hoeft te halen, werd aan hen gevraagd of ze alsnog mee willen denken over de keuzes die bij de gemeente voorliggen. Ongeveer 37% van deze mensen wil vervolgens niet meedenken over de keuzes die voorliggen, deze mensen sloegen de eerste keuzetaak over. Ze dachten wel mee over keuzetaak 2. De overige 63% heeft wel meegedacht in keuzetaak 1. Op het totaal aantal deelnemers gaat het om 19% die de eerste keuzetaak bewust overslaan.

Wat vind je van het doel van de gemeente?

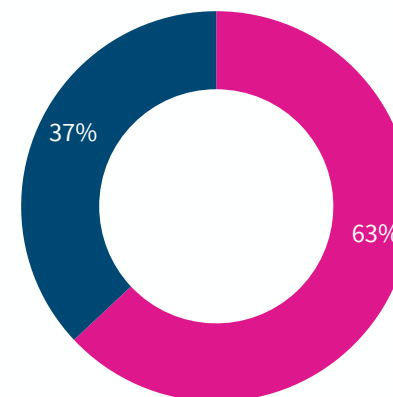
"De klimaatontwikkeling is zorgelijk. Wat mij betreft gaat de gemeente Wijk bij Duurstede het maximale met onze inwoners doen om er aan bij te dragen dat we de CO2 uitstoot e.d. gaan verlagen."

"Bijdrage schone energie Nederland weegt niet op tegen hoe men bijv. in Duitsland of bijv. China met milieu, schone energie of CO2 omgaat...."

- Niet meer opwekken dan nu
- Doen wat makkelijk kan
- Alle energie schoon opwekken in 2050
- Alle energie zo snel mogelijk schoon opwekken
- Meer opwekken dan nodig

Je bent het niet eens met het doel van de gemeente. Wil je wel meedenken over de keuzes die voorliggen?

- Ja, ik wil meedenken over hoe we in Wijk bij Duurstede meer schone energie kunnen maken
- Nee, ik wil niet meedenken over hoe we in Wijk bij Duurstede meer schone energie kunnen maken

3. Resultaten open raadpleging

Terug naar
inhoudsopgave

3.1 Algemene uitkomsten keuzetaak 1

Introductie

In keuzetaak 1 werd de vraag gesteld ‘Welke dingen willen we in Wijk bij Duurstede doen?’

De keuzetaak had de vorm van een slider-PWE: Deelnemers kregen acht energiebronnen te zien en konden met een slider aangeven of ze op een optie wilden inzetten en hoeveel. Hierbij zagen ze op een metertje het effect van de gekozen optie op de opwek van duurzame energie. Deelnemers moesten de schuifjes zo verplaatsen dat er voldaan werd aan de opwekdoelstelling van de gemeente. Anders konden ze niet verder. Deelnemers mochten met hun keuzes ook uitkomen op veel meer opwek. Deelnemers zagen ook een metertje waarop de mate van onzekerheid van bepaalde opties werd aangegeven. Wanneer de keuzes van een deelnemer een zeer onzekere uitkomst hadden, dan kreeg de deelnemer hier een melding over. Bijvoorbeeld het plaatsen van een kleine kerncentrale liet grote onzekerheid zien, omdat het onduidelijk is of en wanneer zo’n kerncentrale in Wijk bij Duurstede zou kunnen worden gebouwd. Deze ‘onzekerheid’ was geen beperkende factor. Deelnemers mochten wel doorgaan met de raadpleging.

Vijf posities: Er waren 5 posities voor het schuifje, we bespreken deze posities op een schaal van 0 tot 1, waarbij 0 staat voor het schuifje helemaal links en 1 staat voor het schuifje helemaal rechts. Voor elke optie konden deelnemers aangeven om dit niet te doen tot zoveel mogelijk te doen:

- 0 (schuifje helemaal links): niet doen.
- 0,25 (één stapje naar rechts): weinig doen.
- 0,5 (schuifje in het midden): een beetje doen.
- 0,75 (schuifje een stap rechts van midden): veel doen.
- 1 (schuifje helemaal rechts): zoveel mogelijk doen.

Variatie en vuistregels: Individuele deelnemers kunnen schuifjes op een andere manier verschuiven. Sommige deelnemers kiezen bijvoorbeeld extremer dan anderen. Interpretatie van de resultaten is altijd een combinatie van kwantitatieve analyse van de gemiddelde positie van de schuifjes en een kwalitatieve analyse van de achterliggende motivaties.

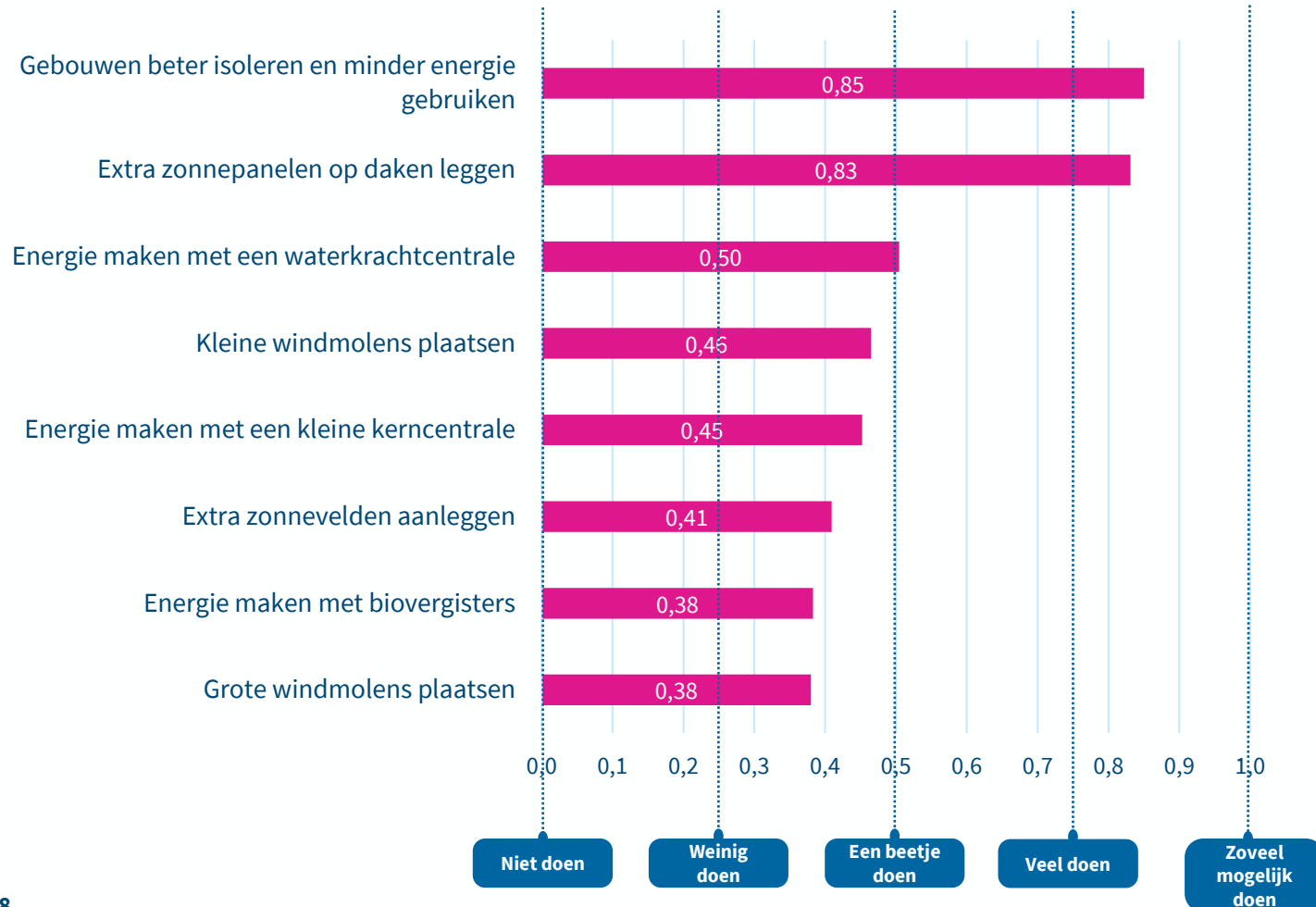
Geschreven motivaties: In dit hoofdstuk worden de kwantitatieve data ingekleurd en geïnterpreteerd aan de hand van de kwalitatieve analyse van de geschreven motivaties van deelnemers. In [bijlage 1](#) wordt een overzicht gegeven van de meest genoemde argumentaties per optie in de keuzetaak.

Welke dingen willen we in Wijk bij Duurstede doen?

Resultaten gemiddeld totaal

Gemiddelde punten – totaal

Inzichten

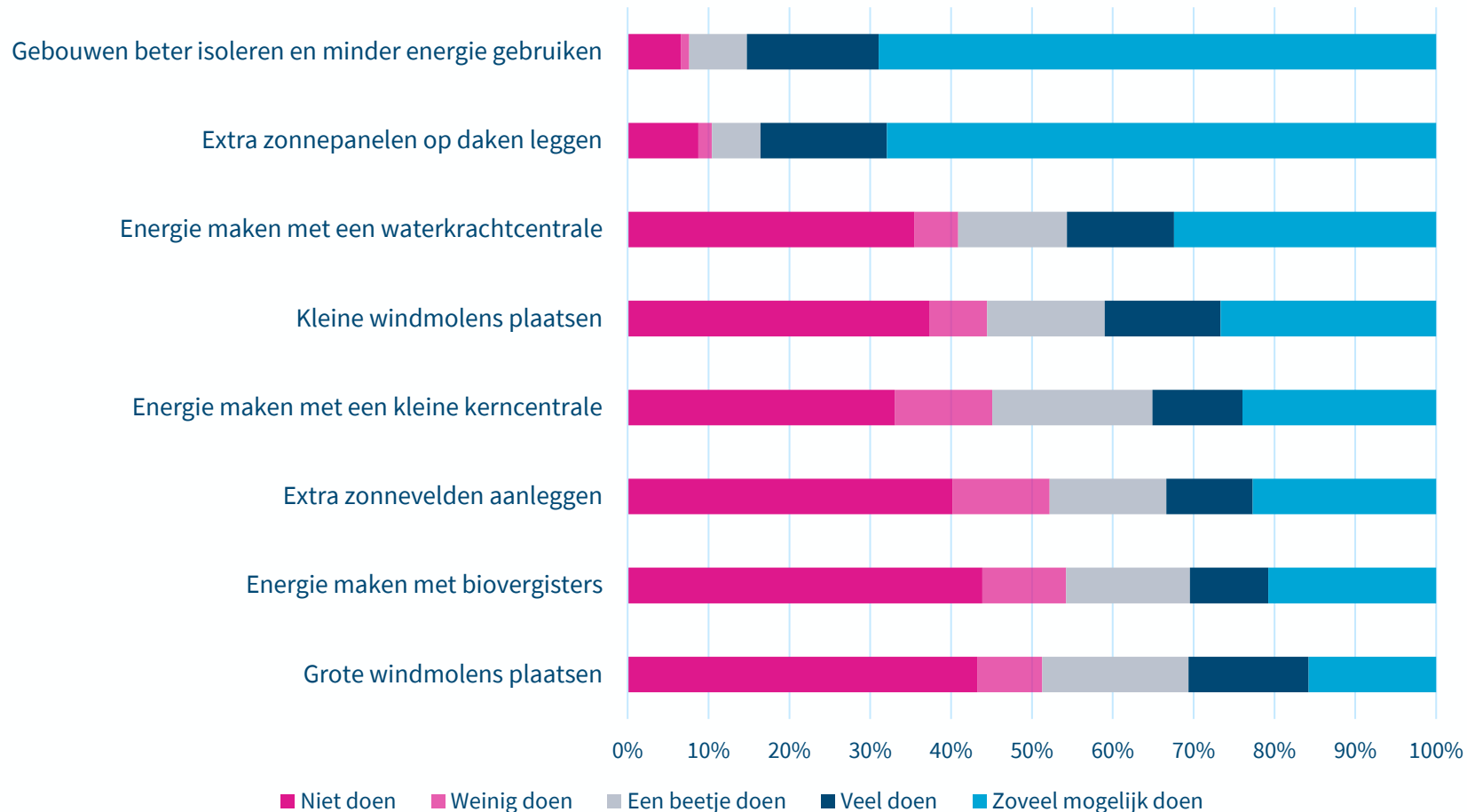
- **Duidelijke Top 2:** Er wordt gemiddeld het hoogst ingezet op energiebesparing (gemiddeld 0,85 punt: veel doen/zoveel mogelijk doen) en ook op extra zonnepanelen op daken leggen wordt veel ingezet (gemiddeld 0,83 punt: veel doen/zoveel mogelijk doen). Dit zijn zogenaamde *no-regret* oplossingen, die ook in andere PWE-raadplegingen over energie veel punten krijgen.
- De overige opties verschillen qua gemiddelde inzet niet veel van elkaar. Op alle opties wordt gemiddeld tussen weinig doen en een beetje doen ingezet.
- Er is geen enkele optie waar gemiddeld genomen niet op wordt ingezet.

Welke dingen willen we in Wijk bij Duurstede doen?

Spreiding per onderwerp

Percentage deelnemers dat een bepaalde inzet kiest voor een energiebron

Toelichting

- De spreiding per onderwerp varieert.
- Het beter isoleren van gebouwen en het leggen van extra zonnepanelen zijn zogenoemde *no-regret* maatregelen: de meeste deelnemers willen dit veel of zoveel mogelijk doen. In de geschreven motivaties bij deze opties zien we zo goed als geen argumenten van deelnemers die bezwaren hebben tegen deze maatregelen. Ook in andere, vergelijkbare PWE-raadplegingen over energie komen deze twee maatregelen naar voren als populair.
- Bij de overige maatregelen is meer spreiding in de mate waarin deelnemers ze willen uitvoeren, waarbij telkens ongeveer 40-55% het niet of weinig wil doen, 30-45% het juist veel of zoveel mogelijk wil doen, en 10-20% neutraal is.
- Er is geen enkele optie waar gemiddeld genomen niet op wordt ingezet.

Welke dingen willen we in Wijk bij Duurstede doen?

Gemiddelde puntentoekenning per gender, opleiding en leeftijd laat kleine verschillen zien

Weinig verschillen tussen mannen en vrouwen.

→ Vrouwen kiezen vaker voor biovergisters.

→ Mannen kiezen vaker voor waterkrachtcentrale en kernenergie.

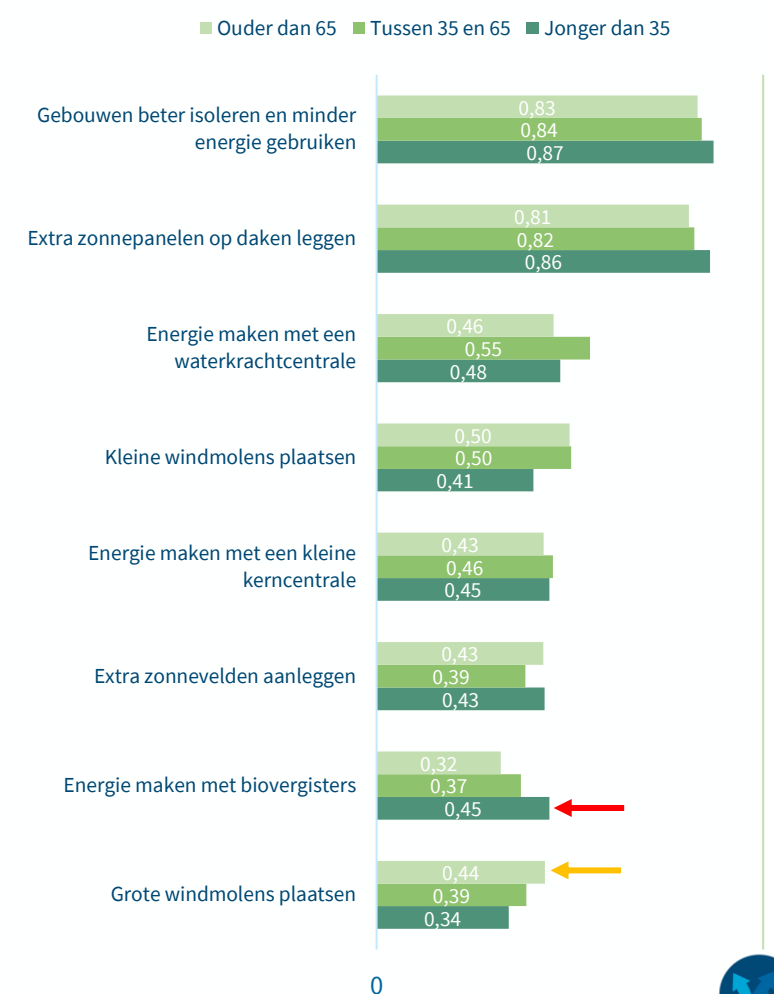
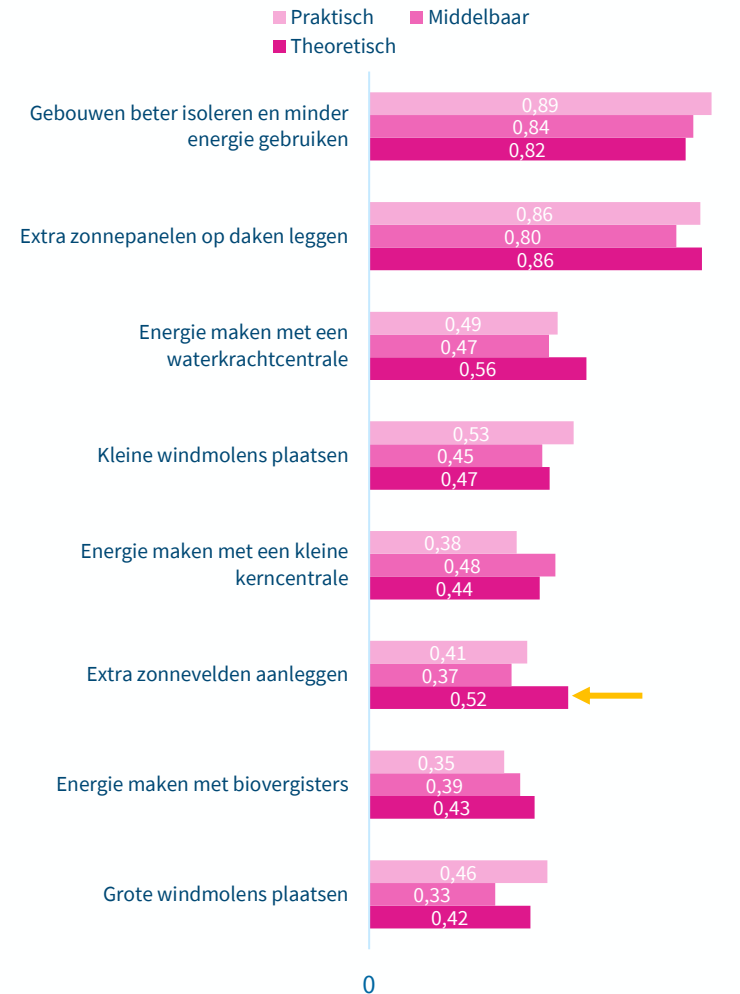
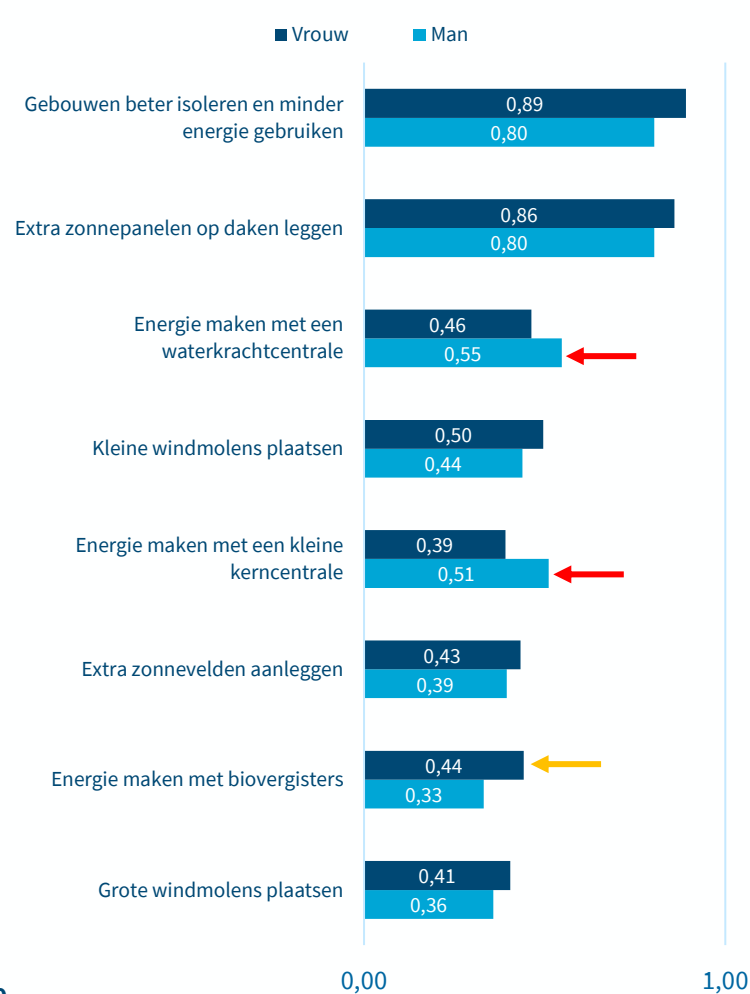
Weinig verschillen tussen opleidingsniveaus.

→ Theoretisch opgeleiden kiezen vaker voor zonnevelden.

Weinig verschillen tussen leeftijdsgroepen.

→ 65-plussers zetten meest in op grote windmolens.

→ Jongeren onder de 35 zetten meest in op biovergisters.

Welke dingen willen we in Wijk bij Duurstede doen?

Gemiddelde keuze opgesplitst naar wijk

Toelichting

De tabel hieronder laat zien hoeveel punten de gemiddelde deelnemer uit een wijk geeft aan de acht doelen. Hierbij is 0 het schuifje helemaal naar links, niets doen, en 1 is het schuifje helemaal naar rechts, heel veel doen. De opties om gebouwen beter te isoleren en extra zonnepanelen op daken te leggen scoren in alle gebieden hoog en vormen in alle gebieden de top 2. Op andere onderwerpen zien we wel enige verschillen. Het kan zijn dat mannen of vrouwen, bepaalde opleidingsniveaus en bepaalde leeftijdsgroepen enigszins oververtegenwoordigd zijn in bepaalde wijken. We hebben hiervoor niet herwogen op wijkniveau. Maar we weten dat deze kenmerken slechts een kleine invloed hebben op de keuzes. Opvallend is bijvoorbeeld:

- Buitengebied Cothen scoort het hoogste op biovergisters. De huidige vergister staat in Cothen.
- Buitengebied Wijk bij Duurstede scoort het laagst op grote windmolens. Dit is het kansrijke gebied dat de provincie heeft aangewezen voor windmolens.

	Buitengebied Cothen	Cothen	Buitengebied Langbroek	Langbroek	Buitengebied Wijk bij Duurstede	Binnenstad	De Engk en Frankenhof	De Heul	Noorderwaard	De Horden en Bedrijventerrein	De Geer	Niet in Wijk bij Duurstede
Gebouwen beter isoleren en minder energie gebruiken	0,82	0,88	0,76	0,86	0,81	0,84	0,79	0,86	0,88	0,84	0,89	0,95
Extra zonnepanelen op daken leggen	0,86	0,84	0,65	0,90	0,81	0,81	0,81	0,84	0,79	0,85	0,85	0,68
Energie maken met een waterkrachtcentrale	0,61	0,57	0,38	0,51	0,50	0,39	0,48	0,57	0,43	0,51	0,55	0,32
Kleine windmolens plaatsen	0,54	0,42	0,47	0,43	0,31	0,46	0,45	0,49	0,52	0,50	0,44	0,55
Energie maken met een kleine kerncentrale	0,70	0,50	0,63	0,59	0,58	0,47	0,47	0,48	0,32	0,42	0,34	0,26
Extra zonnevelden aanleggen	0,17	0,47	0,17	0,28	0,19	0,41	0,52	0,38	0,50	0,42	0,58	0,29
Energie maken met biovergisters	0,53	0,34	0,41	0,28	0,36	0,26	0,32	0,42	0,43	0,40	0,46	0,17
Grote windmolens plaatsen	0,22	0,37	0,29	0,30	0,19	0,39	0,43	0,35	0,52	0,39	0,44	0,63

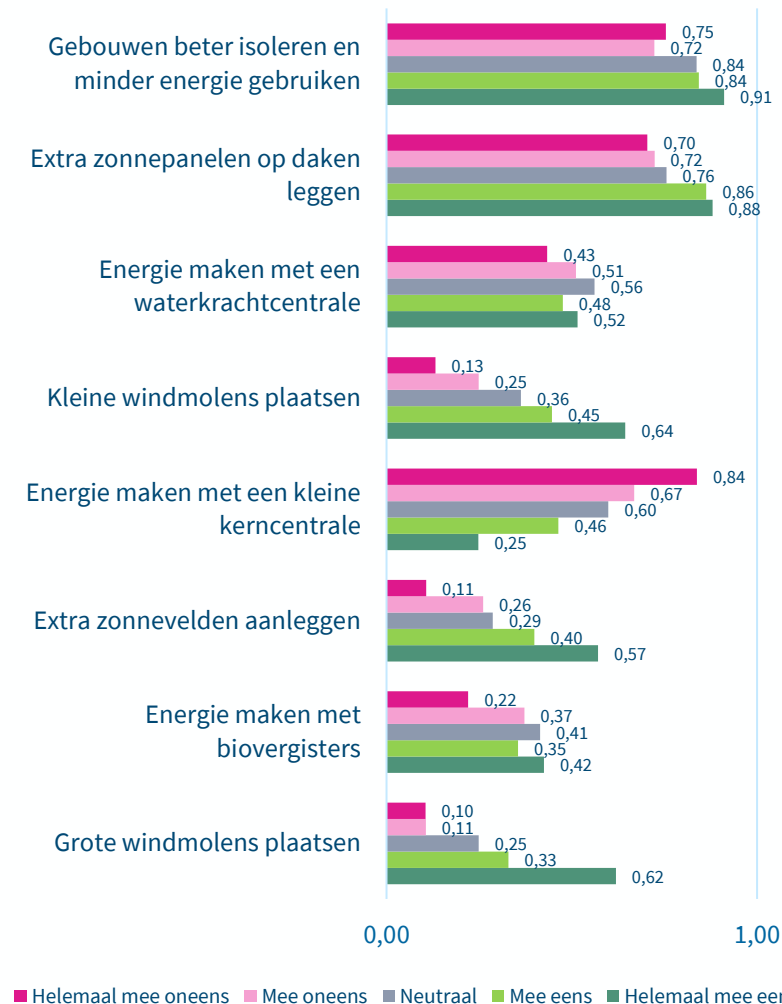

Zorgen over klimaat en houding ten opzichte van het klimaatdoel hebben effect op stellingname over energiebronnen

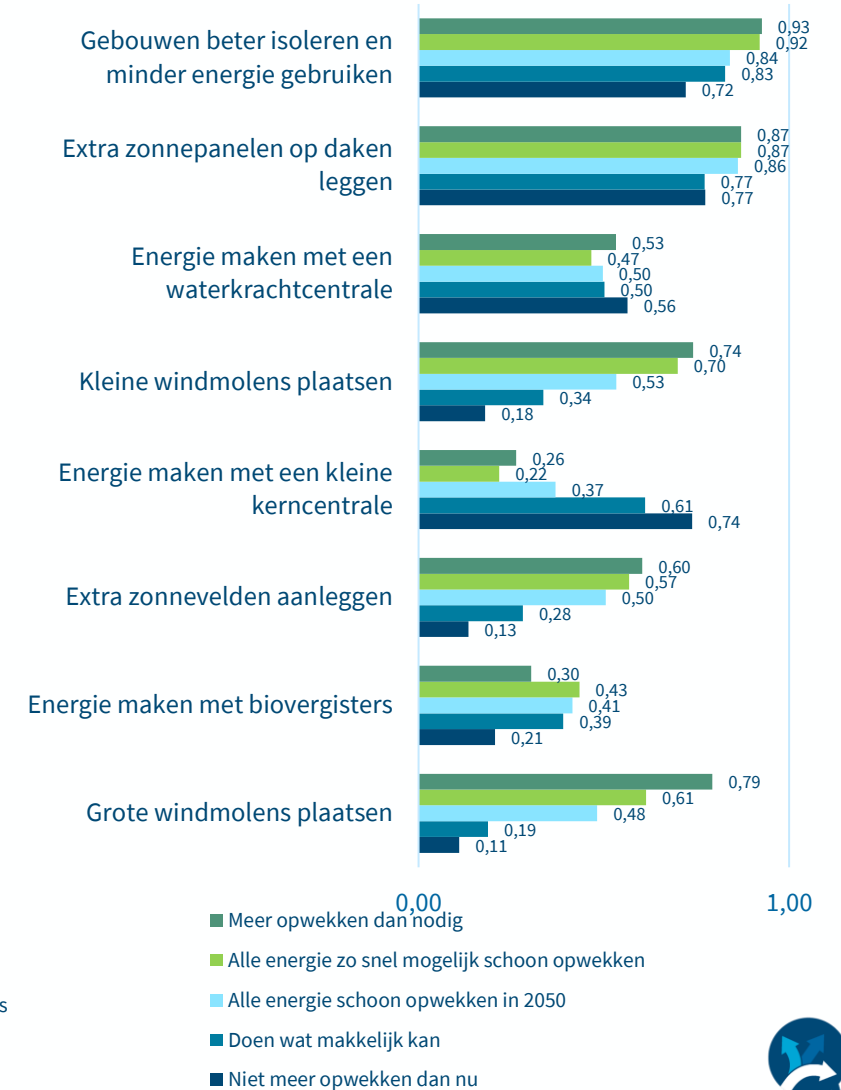
Toelichting

- De grafieken hiernaast laten zien wat de gemiddelde inzet is per optie opgesplitst naar hoeveel zorgen men zich maakt over klimaatverandering en houding ten opzichte van het klimaatdoel van de gemeente.
- Mensen die zich zorgen maken om klimaatverandering of veel schone energie op willen wekken** geven veel punten aan het plaatsen van grote en kleine windmolens en het leggen van zonnepanelen. Redenen die ze hiervoor geven zijn bijvoorbeeld dat de urgentie groot is en deze methode beproefde methoden zijn om snel te verduurzamen.
- Mensen die zich geen zorgen maken om klimaatverandering of niet veel extra energie op willen wekken** geven veel punten aan het maken van energie met een waterkrachtcentrale of met een kleine kerncentrale. Redenen die mensen geven voor hun keuze voor kernenergie is omdat dit veel energie opwekt. Dit is in lijn met bevindingen uit de recente Klimaatraadpleging voor de Tweede Kamer.

Gemiddelde keuze voor een optie uitgesplitst naar zorgen die men zich maakt (Stelling: ik maak me zorgen om klimaatverandering)

Gemiddelde keuze uitgesplitst naar houding ten opzichte van doel gemeente.

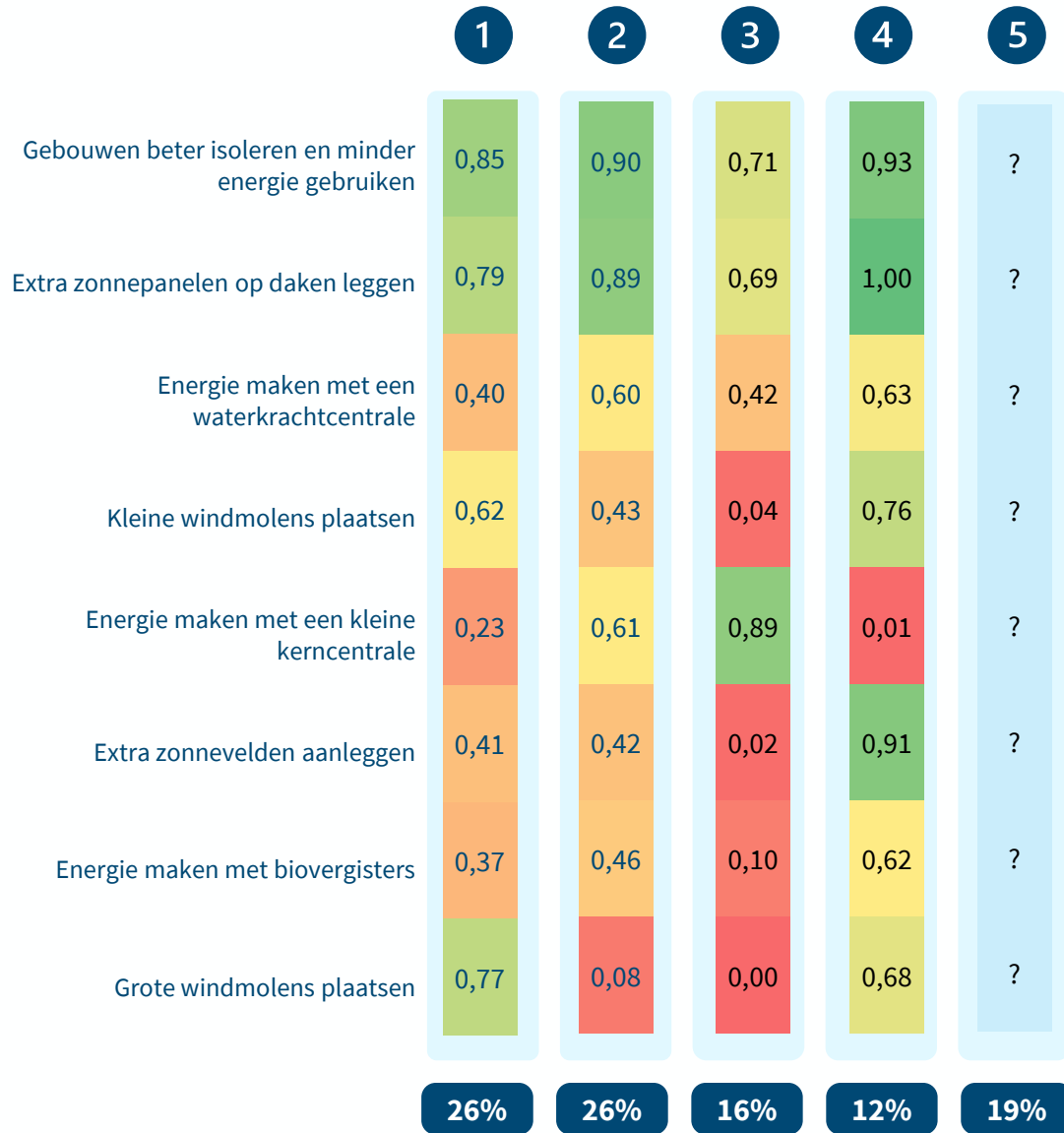
3.2 Vijf perspectieven op de inzet van energiebronnen in Wijk bij Duurstede

Introductie tot de Latente Klasse Clusteranalyse

- In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van de Latente Klasse Clusteranalyse (LKCA) voor de keuzes die deelnemers hebben gemaakt over duurzame energiebronnen in Wijk bij Duurstede. Met de LKCA methode analyseren we welke groepen we kunnen onderscheiden in hun voorkeuren.
- *Waarom deze analyse?* We hebben gezien dat (enkelvoudige) demografische kenmerken van deelnemers, zoals geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en wijk kleine structurele verschillen laten zien. Ter illustratie: jongeren hebben gemiddeld genomen wellicht iets andere voorkeuren dan ouderen (65+). Maar de verscheidenheid binnen de groep jongeren is aanzienlijk – er zijn genoeg jongeren en ouderen die heel vergelijkbaar over energiebronnen nadenken. In dezelfde lijn kunnen we incidentele verschillen aanwijzen tussen mannen en vrouwen. We hebben gezien dat vrouwen wat vaker wat meer inzetten op biovergisters. Maar er zijn genoeg mannen die dat ook doen. Kortom, de voorkeuren van mensen laten zich typisch gezien niet in eenvoudige hokjes plaatsen. Vaak spelen (meervoudige) combinaties van kenmerken een rol. En moeten we onder de motorkap kijken: *waarom* maken mensen hun keuzes? Welk waardenpatroon of waardensysteem ligt achter hun keuzes voor energiebronnen?
- *Wat is een LKCA?* Met de statistische techniek Latente Klasse Clusteranalyse (LKCA) onderzoeken we de representatieve uitkomsten van de open raadpleging. De methode kijkt primair naar de manier waarop mensen de schuifjes verplaatsten in de keuzetaak. De methode gaat op zoek naar groepen die grotendeels dezelfde antwoorden geven – en dus een vergelijkbaar waardensysteem hebben. Of die de acht energiebronnen juist heel anders prioriteren dan andere groepen. Een LKCA levert typisch drie tot zes groepen op met elk een eigen perspectief of waardensysteem. De methode kijkt secundair of er statistisch significante demografische kenmerken in deze groepen te ontwaren zijn.
- *Uitkomst - Vijf groepen:* De LKCA geeft aan dat de deelnemers die de eerste keuzetaak hebben ingevuld in vier groepen kunnen worden opgedeeld die de opties verschillend prioriteren. We werken deze groepen uit op de volgende pagina's. Er is ook een groep deelnemers die ervoor heeft gekozen om de eerste keuzetaak over te slaan. Deze groep heeft geen keuzes gemaakt over de energiebronnen, enkel de demografische kenmerken van deze groep zijn verder uitgewerkt. Zeven demografische kenmerken en voorkeuren blijken in combinatie statistisch significant te zijn: leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, wijk, perceptie op klimaatverandering, zorgen over klimaatverandering en ambitie (ten opzichte van gemeentelijk doel).
- *Opmerking over het optellen van groepen:* De keuze van een groep is het gemiddelde van de deelnemers die volgens de LKCA binnen de groep vallen. In een groep kunnen dus ook deelnemers zitten die een schuifje iets meer of minder hebben verplaatst dan het gemiddelde. Anders gezegd, binnen groepen is nog steeds enige heterogeniteit. De belangrijkste consequentie hiervan: we kunnen de omvang van groepen niet zomaar optellen, omdat het niet zeker is of *alle* deelnemers in een groep exact hetzelfde denken over een individuele optie. Optellen is toegestaan, zolang het als indicatie van de omvang van de gezamenlijke groep wordt beschouwd.

5 groepen met een ander perspectief op energiebronnen in Wijk bij Duurstede

Ons model onderscheidt vijf groepen deelnemers

Hiernaast is te zien hoeveel punten de gemiddelde deelnemer uit een groep geeft aan de acht opties. Hierbij is 0 het schuifje helemaal naar links, niets doen, en 1 is het schuifje helemaal naar rechts, heel veel doen.

Groepsgrootte

De percentages onderaan de tabel geven aan hoe groot de groepen zijn.

Keuzes

- Alle groepen adviseren om veel te doen aan het isoleren van gebouwen en zonnepanelen op daken plaatsen.
- Alle groepen zetten iets in op waterkracht.
- Keuzes lopen sterk uiteen als het gaat over kleine windmolens. Groepen 1 en 4 zetten in op kleine windmolens. Groep 2 zet gematigd in en groep 3 zet niks in.
- Keuzes lopen sterk uiteen als het gaat over kernenergie. Er is een relatief grote middengroep (groepen 1 & 2) die gematigd inzet op kernenergie en er zijn twee kleinere groepen die wel (groep 3) en niet (groep 4) kernenergie adviseren.
- Keuzes lopen sterk uiteen als het gaat over zonnenvelden. Grote middengroep die gematigd inzet op zonnenvelden (groepen 1 & 2). En twee kleinere groepen die heel sterk (groep 4) en heel weinig (groep 3) inzet op zonnenvelden.
- Groepen verschillen iets in hun keuzes over biovergisters.
- Keuzes lopen sterk uiteen als het gaat over grote windmolens. Waarbij helft wel en helft geen windmolens adviseert.

Legenda

Niet doen	Veel doen
Beetje doen	Zo veel mogelijk
Gematigd doen	

Demografische kenmerken van de vijf groepen (1/3)

Percentage deelnemers in een groep met bepaalde opvatting over klimaatverandering; zorgen over klimaatverandering; en mening over het klimaatdoel van de gemeente

	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5
	26%	26%	16%	12%	19%
Mening over klimaatverandering					
Klimaat verandert niet	0%	1%	2%	0%	1%
Niet door menselijk handelen	2%	3%	12%	0%	10%
Menselijk handelen speelt kleine rol	15%	25%	55%	12%	34%
Vooral door menselijk handelen	82%	61%	23%	88%	52%
Zorgen over klimaatverandering					
Helemaal mee eens	44%	17%	8%	67%	14%
Mee eens	38%	48%	29%	29%	30%
Neutraal	14%	22%	29%	4%	38%
Mee oneens	2%	11%	16%	0%	12%
Helemaal mee oneens	1%	2%	18%	0%	6%
Mening over klimaatdoel van de gemeente					
Meer opwekken dan nodig	6%	1%	1%	9%	0%
Alle energie zo snel mogelijk schoon opwekken	38%	12%	2%	49%	0%
Alle energie schoon opwekken in 2050	34%	24%	9%	32%	0%
Doen wat makkelijk kan	19%	49%	49%	3%	74%
Niet meer opwekken dan nu	2%	5%	23%	1%	26%

Toelichting

Hiernaast is te zien welk percentage van iedere groep een bepaalde opvatting heeft over klimaatverandering; hoeveel zorgen men zich maakt over klimaatverandering en wat de ambitie is met betrekking tot het doel van gemeente om energie duurzaam op te wekken.

Mening over klimaatverandering

- In groepen 1, 2, 4 en 5 vindt een meerderheid dat klimaatverandering grotendeels door menselijk handelen wordt veroorzaakt.
- In groep 3 zien we hierover de meeste twijfel.

Zorgen over klimaatverandering

- In alle groepen zien we zorgen over klimaatverandering.
- Groepen 1 en 4 maken zich het meeste zorgen over klimaatverandering.
- De andere groepen zijn iets meer diffuus. In deze groepen maken nog steeds veel mensen zich zorgen, maar er zijn ook mensen die neutraal zijn of zich geen zorgen maken.

Klimaatdoel

- Groepen 1 en 4 zijn het meest ambitieus als het gaat om het klimaatdoel van de gemeente. Zij willen veelal alle energie zo snel mogelijk schoon opwekken of het doel van 2050 halen.
- Groep 2 kiest vaak voor doen wat makkelijk kan, en daarnaast ook voor het doel van 2050 halen
- Groep 3 is iets minder ambitieus dan groepen 1,2 en 4 en kiest het meest voor doen wat makkelijk kan of niet meer opwekken dan nu.
- Groep 5, de groep die niet wil meedenken over energiebronnen kiest het meest voor 'doen wat makkelijk kan'.

Demografische kenmerken van de vijf groepen (1/3)

Percentage deelnemers in een groep met bepaald geslacht, leeftijd, opleidingsniveau

	Verdeling in de gemeente	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5
Geslacht						
Man	49,3%	46%	54%	49%	33%	40%
Vrouw	50,7%	50%	45%	43%	67%	59%
Leeftijd						
Jonger dan 25	13,4%	10%	24%	21%	50%	19%
Tussen 25 en 34	12,4%	11%	11%	14%	2%	8%
Tussen 35 en 44	12,4%	9%	12%	11%	7%	8%
Tussen 45 en 54	18,3%	17%	14%	18%	12%	22%
Tussen 55 en 64	18,3%	19%	17%	11%	16%	19%
Ouder dan 65	25,2%	33%	22%	19%	12%	21%
Opleidingsniveau						
Praktisch	46,0%	15%	11%	32%	56%	28%
Middelbaar	30,0%	44%	62%	37%	18%	51%
Theoretisch	24,0%	38%	22%	22%	25%	17%

Toelichting

Hiernaast is te zien welk percentage van iedere groep een bepaald geslacht, leeftijd en opleidingsniveau heeft.

Geslacht: In de meeste groepen zijn mannen en vrouwen ongeveer gelijk aanwezig. In groep vier zien we meer vrouwen.

Leeftijd: In groep 4 zien we ook relatief veel jongeren onder de 25 jaar. In groep 1 zitten relatief meer 65-plussers.

Opleidingsniveau: In groep zitten relatief veel praktisch opgeleiden en in groep 1 relatief veel theoretisch opgeleiden. In groep 2 en 5 zien we veel middelbaar opgeleiden.

Demografische kenmerken van de vijf groepen (1/3)

Percentage deelnemers in een groep dat uit een wijk komt

	Verdeling in de gemeente	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5
Binnenstad	6%	9%	5%	10%	6%	12%
Buitengebied Cothen	2%	3%	7%	3%	0%	7%
Buitengebied Langbroek	4%	2%	2%	4%	1%	3%
Buitengebied Wijk bij Duurstede	2%	4%	11%	10%	1%	13%
Cothen	14%	9%	11%	6%	4%	11%
De Engk en Frankenhof	12%	8%	6%	3%	3%	4%
De Geer	13%	9%	11%	6%	20%	6%
De Heul	11%	6%	5%	10%	7%	7%
De Horden en Bedrijventerrein	30%	28%	22%	27%	34%	19%
Langbroek	9%	5%	5%	11%	4%	4%
Niet in Wijk bij Duurstede	-	1%	0%	1%	0%	0%
Noorderwaard	16%	15%	12%	7%	21%	15%

Toelichting

Hiernaast is te zien welk percentage van iedere groep uit een bepaalde wijk komt.

In groep 1 zijn de mensen die uit De Horden en Bedrijventerrein komen oververtegenwoordigd. Er zijn ook relatief veel mensen die uit de Noorderwaard komen.

In groep 2 zitten voornamelijk mensen uit een aantal wijken: Buitengebied Wijk bij Duurstede, Cothen, De Geer, De Horden en Bedrijventerrein en Noorderwaard.

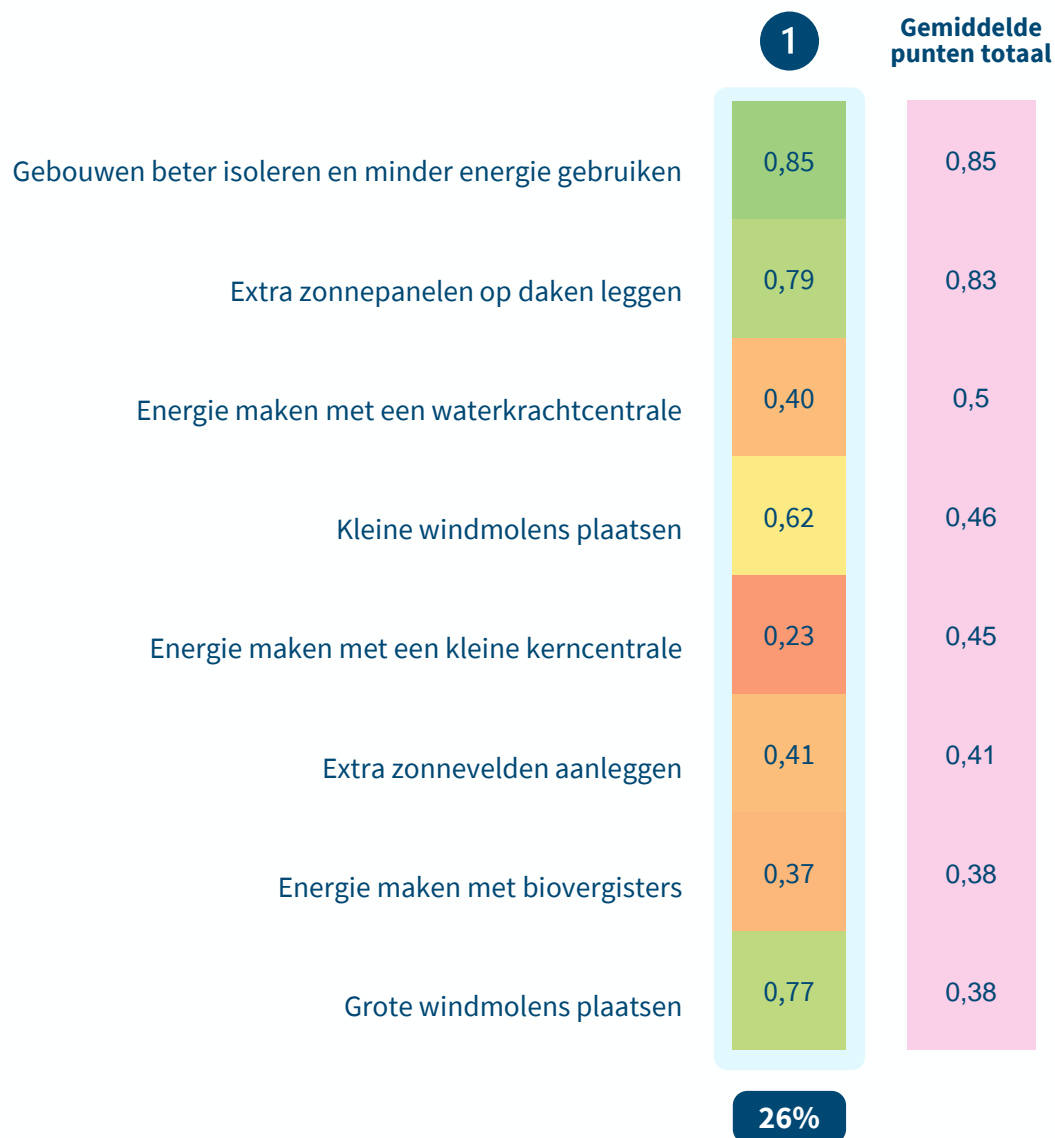
Groep 3 komt voornamelijk uit het Buitengebied Wijk bij Duurstede, de Heul, De Horden en Bedrijventerrein en Langbroek.

Groep 4 komt voornamelijk uit De Horden en Bedrijventerrein, De Geer en Noorderwaard.

Groep 5 komt voornamelijk uit Binnenstad, Buitengebied Wijk bij Duurstede, Cothen, De Horden en Bedrijventerrein en Noorderwaard.

Groep 1 – Ambitueus op grote windmolens

Keuzes

- Sterke inzet op gebouwen isoleren en extra zonnepanelen op daken, de opties die gemiddeld ook hoog scoren.
- Grote inzet op grote en, in iets mindere mate, kleine windmolens.
- Waterkracht, extra zonnevelden en biovergisters een beetje doen.
- Geen groot voorstander van kleine kerncentrale.

Legenda

Niet doen

Veel doen

Beetje doen

Zo veel mogelijk

Gematigd doen

Wie zijn het?

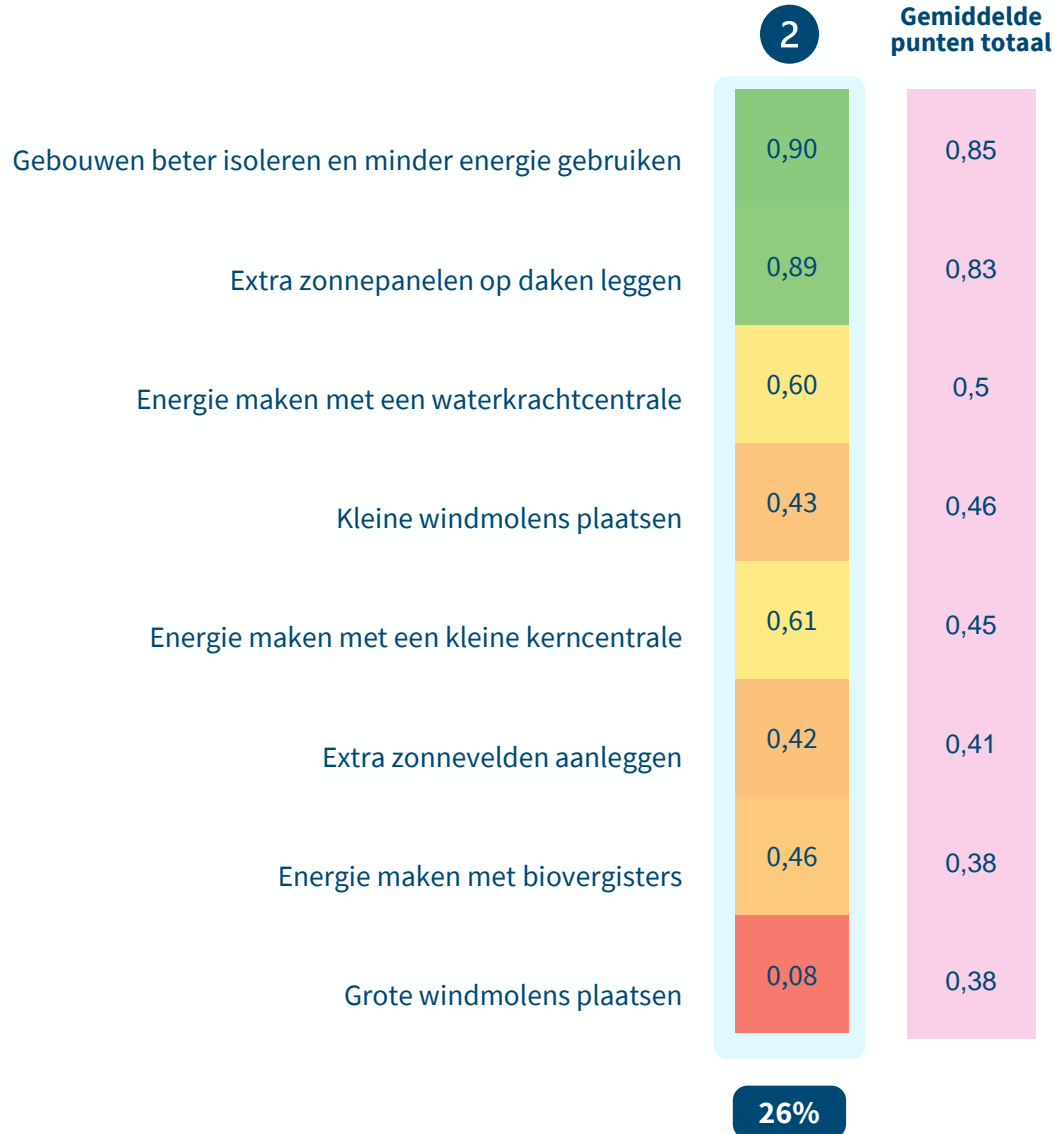
- **Leeftijd:** In deze groep zien we iets meer ouderen boven de 65 jaar.
- **Opleiding:** Mensen in deze groep zijn vaker theoretisch opgeleid dan mensen in de andere groepen. Daarnaast ook middelbaar opgeleiden. Praktisch opgeleiden zien we minder vaak in deze groep.
- **Mening over klimaatverandering:** Een meerderheid vindt dat klimaatverandering grotendeels door menselijk handelen wordt veroorzaakt.
- **Zorgen over klimaat:** In deze groep zien we mensen die zich veel of heel veel zorgen maken over klimaatverandering.
- **Doel van de gemeente:** Groep 1 is ambitueus als het gaat om het klimaatdoel van de gemeente. Zij willen veelal alle energie zo snel mogelijk schoon opwekken of het doel van 2050 halen. Er zitten ook mensen in groep 1 die zeggen dat de gemeente moet doen wat makkelijk kan om het doel te halen.

Samengevat

Groep 1 wil de gemeentelijke doelen halen en kiest ervoor dit, naast gebouwen isoleren en zonnepanelen op daken leggen, voornamelijk in te vullen met grote windmolens en, in iets mindere mate, kleine windmolens.

Groep 2 – Gematigd, geen grote windmolens

Keuzes

- Sterke inzet op gebouwen isoleren en extra zonnepanelen op daken, de opties die gemiddeld ook hoog scoren.
- Zetten iets meer dan gemiddeld in op waterkracht en kleine kerncentrale.
- Zet gematigd in op kleine windmolens, extra zonnevelden en biovergisters.
- Zetten niet in op grote windmolens.

Wie zijn het?

- **Leeftijd:** Alle leeftijden komen voor in deze groep. Jongeren onder de 25 zijn iets oververtegenwoordigd ten opzichte van de verdeling in de gemeente.
- **Opleiding:** Vaak middelbaar opgeleid.
- **Gebied:** In groep 2 zitten voornamelijk mensen uit een aantal wijken: Buitengebied Wijk bij Duurstede, Cothen, De Geer, De Horden en Bedrijventerrein en Noorderwaard.
- **Mening over klimaatverandering:** Een meerderheid vindt dat klimaatverandering grotendeels door menselijk handelen wordt veroorzaakt.
- **Zorgen over klimaat:** Mensen in deze groep maken zich vaak zorgen en ook wel heel erg. Maar deels ook neutraal.
- **Doel van de gemeente:** Wat betreft het doel van de gemeente geeft deze groep vaak aan dat we moeten doen wat gemakkelijk kan.

Legenda

Niet doen

Veel doen

Beetje doen

Zo veel mogelijk

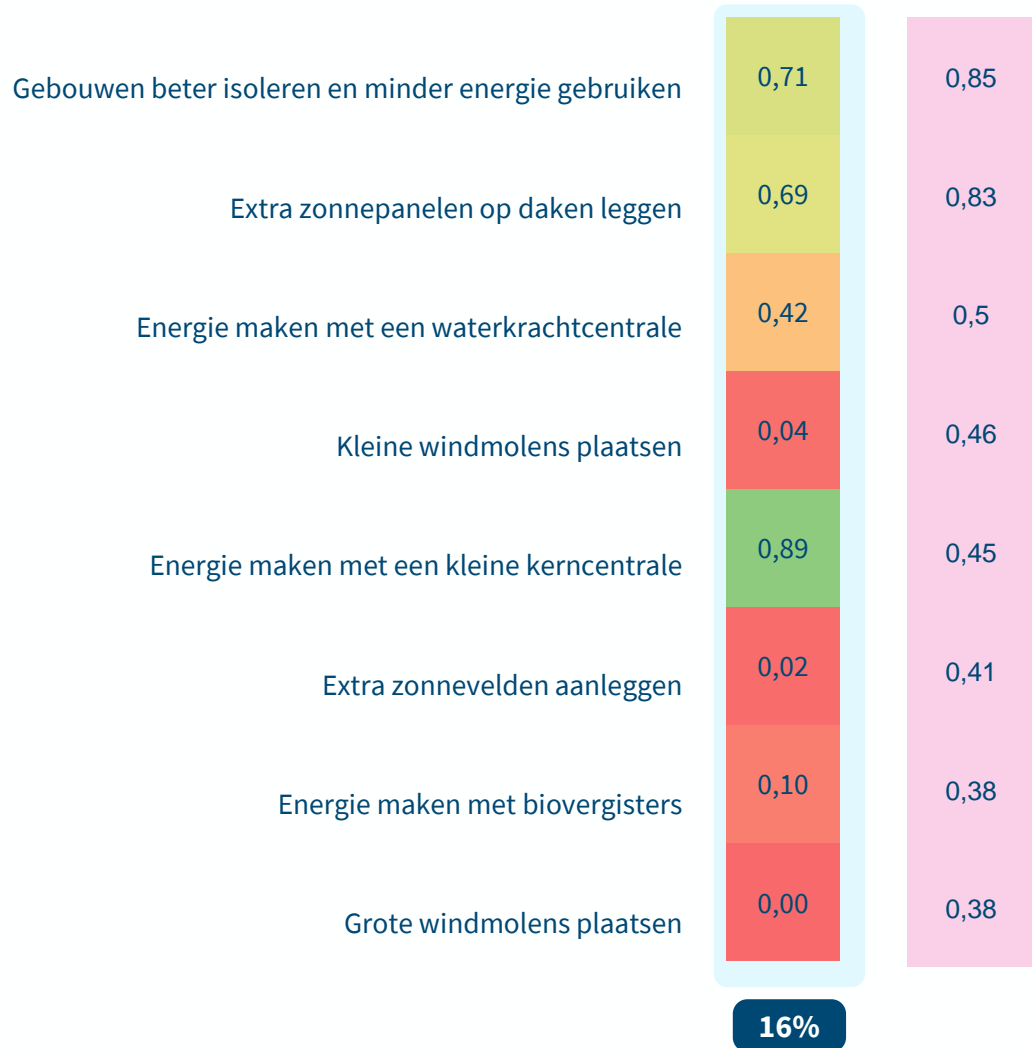
Gematigd doen

Samengevat

Groep 2 is gematigd in de klimaatambitie en de keuzes die worden gemaakt. Ze zetten eigenlijk op alles een beetje in, en dan iets meer op waterkracht en een kleine kerncentrale. Ze lijken hun kansen te spreiden, en benutten alle mogelijkheden zodat ze geen grote windmolens nodig hebben voor het doel.

Groep 3 – Kernenergie, geen windmolens en zonnevelden

Keuzes

- Sterke inzet op gebouwen isoleren en extra zonnepanelen op daken, de opties die gemiddeld ook hoog scoren.
- Zet veel in op kernenergie.
- Zet gematigd in op waterkracht.
- Kiest niet voor de opties met windmolens, zonnevelden en ook niet voor biovergisters.

Wie zijn het?

- **Gebied:** Groep 3 komt voornamelijk uit het Buitengebied Wijk bij Duurstede, de Heul, De Horden en Bedrijventerrein en Langbroek.
- **Perceptie klimaatverandering:** Van alle groepen zien we in groep 3 de meeste twijfel over klimaatverandering. De meeste mensen in deze groep zijn van mening dat klimaatverandering voor een klein deel door menselijk handelen wordt veroorzaakt.
- **Zorgen over klimaat:** Deze groep maakt zich het minste zorgen over klimaatverandering van alle groepen. De meeste mensen in de groep zijn neutraal of maken zich geen zorgen.
- **Doel van de gemeente:** Deze groep kiest vaak vooral voor doen wat makkelijk kan en niet meer opwekken dan nu.

Legenda

Niet doen

Veel doen

Beetje doen

Zo veel mogelijk

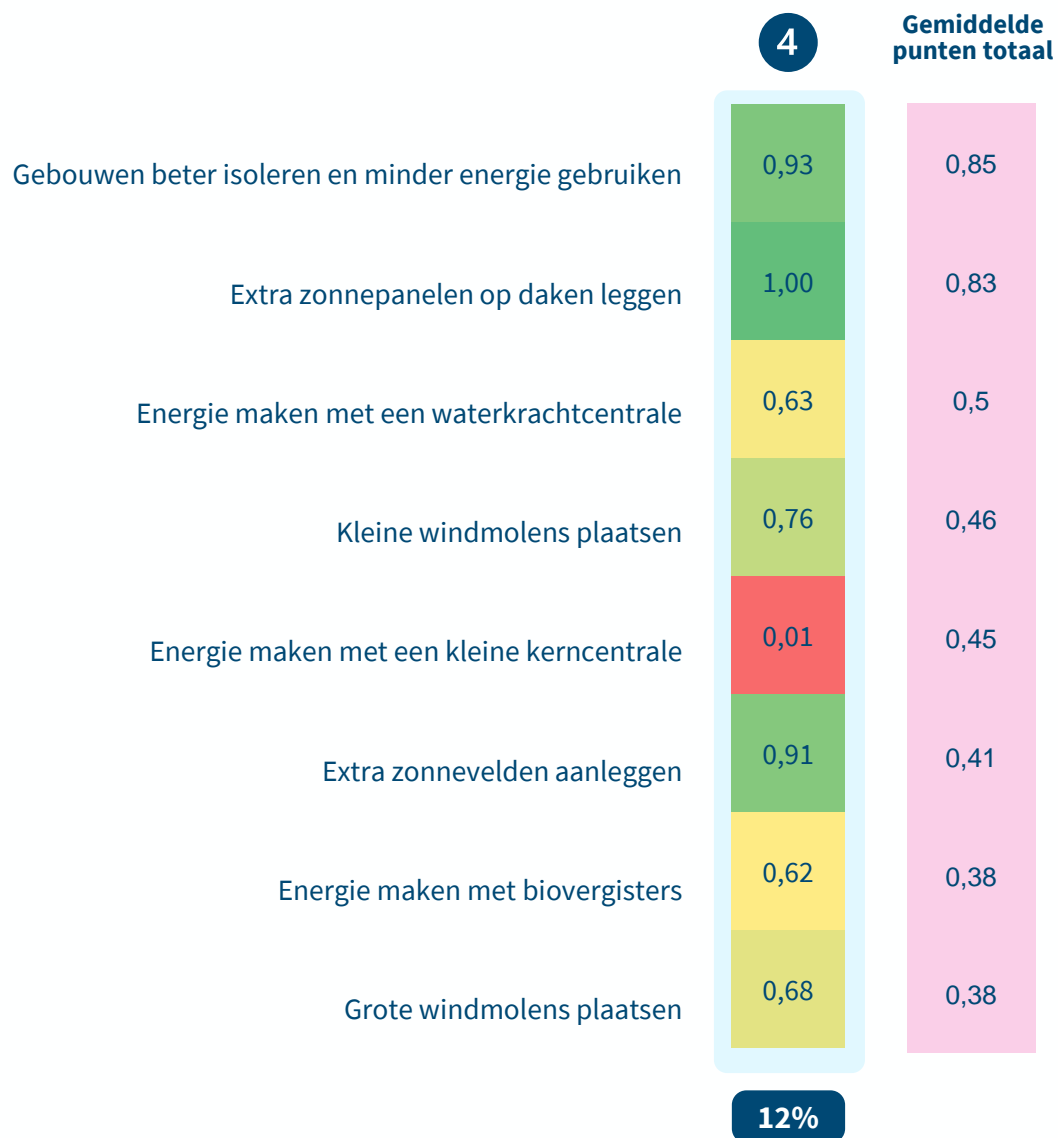
Gematigd doen

Samengevat

Groep 3 kiest niet voor de opties met windmolens en zonnevelden, maar kiest voor een kleine kerncentrale om aan het gemeentelijke doel te voldoen. In deze groep zien we veel mensen die het klimaatdoel niet koste wat kost willen halen.

Groep 4 – Inzet op alle energiebronnen, behalve kernenergie

Keuzes

- Sterke inzet op gebouwen isoleren en extra zonnepanelen op daken, de opties die gemiddeld ook hoog scoren.
- Zet heel sterk in op zonnevelden.
- Zet veel in op windmolens en waterkracht.
- Zet niet in op kernenergie.

Wie zijn het?

- **Leeftijd:** Veel jongeren onder de 25 in deze groep.
- **Geslacht:** In deze groep zien we relatief veel vrouwen.
- **Opleiding:** praktisch opgeleiden vaker in dit cluster
- **Gebied:** Groep 4 komt voornamelijk uit De Horden en Bedrijventerrein, De Geer en Noorderwaard.
- **Mening over klimaatverandering:** Een meerderheid vindt dat klimaatverandering grotendeels door menselijk handelen wordt veroorzaakt.
- **Zorgen over klimaat:** Deze groep maakt zich het meeste zorgen over klimaatverandering van alle groepen. Veel mensen in deze groep maken zich heel veel zorgen.
- **Doel van de gemeente:** De groep heeft de grootste ambitie van alle clusters. Er zitten veel mensen in deze groep die meer of sneller schone energie willen opwekken dan het doel.

Legenda

Niet doen

Veel doen

Beetje doen

Zo veel mogelijk

Gematigd doen

Samengevat

Groep 4 zet zo veel mogelijk in op extra zonnevelden en veel op windenergie. Ook op andere bronnen wordt ingezet, maar kernenergie is geen optie voor deze groep. Deelnemers in deze groep maken zich het meeste zorgen om klimaatverandering en vinden dat de gemeente meer of sneller schone energie moet opwekken dan de huidige doelstelling.

Groep 5 – Slaat de vraag over energiebronnen over

Wie zijn het?

Groep 5 is een groep die heeft aangegeven de vraag over de energiebronnen te willen overslaan. Deze groep heeft alleen het tweede onderdeel van de raadpleging (over windmolens) ingevuld. 19% van het totaal aantal deelnemers heeft dit gekozen.

- **Geslacht:** Er zijn iets meer vrouwen dan mannen in deze groep.
- **Opleiding:** Deze groep is iets vaker middelbaar opgeleid.
- **Gebied:** Groep 5 komt voornamelijk uit Binnenstad, Buitengebied Wijk bij Duurstede, Cothen, De Horden en Bedrijventerrein en Noorderwaard.
- **Mening over klimaatverandering:** We zien op dit punt geen grote verschillen met andere groepen.
- **Zorgen over klimaat:** Bijna de helft van groep 5 maakt zich (veel) zorgen over het klimaat. Mensen in deze groep zijn wel vaker neutraal in hun zorgen vergeleken met de andere groepen.
- **Doel van de gemeente:** Deze groep kiest het meest van alle groepen voor 'doen wat makkelijk kan' voor het klimaatdoel van de gemeente. De meeste mensen in groep 5 kiezen voor doen wat makkelijk kan en een kleinere groep kiest voor 'niet meer doen dan nu'.

3.3 Algemene resultaten keuzetaak 2

Introductie

- In de tweede keuzetaak werd de vraag gesteld ‘Wat verwacht je van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens?’ Dit werd gedaan in de vorm van een punten-PWE.
- *Waar moet op gelet worden bij de interpretatie van een punten-PWE?* In een punten-PWE worden deelnemers gevraagd om opties ten opzichte van elkaar te prioriteren. Deelnemers kunnen een prioritering aanbrengen door de ene optie meer punten te geven dan andere opties. Maar zij kunnen ook evenveel punten geven aan twee of meer opties en daarmee deze opties eenzelfde prioriteit toekennen. Deelnemers zijn ook vrij om bijvoorbeeld één of twee opties de volledige punten te geven.
- *Legenda:* Met een startwaarde van 50 punten, te verdelen over tien opties, is het gemiddelde of de *uitgangswaarde* 5 punten. In dat geval krijgt een optie prioriteit of, in deze keuzetaak, vindt de deelnemer dat de gemeente met de optie rekening moet houden. Typisch gezien verdelen de meeste deelnemers hun punten in eerste instantie gradueel of lineair. Rond de uitgangswaarde correspondeert een (beetje) meer of minder punten sterk met een (beetje) meer of minder doen. Bij veel punten, meestal bij circa het dubbele van de uitgangswaarde, is een optie voor een deelnemer absoluut of principieel. Dan is er geen afweging mogelijk met andere opties, maar moet een optie altijd geborgd zijn.

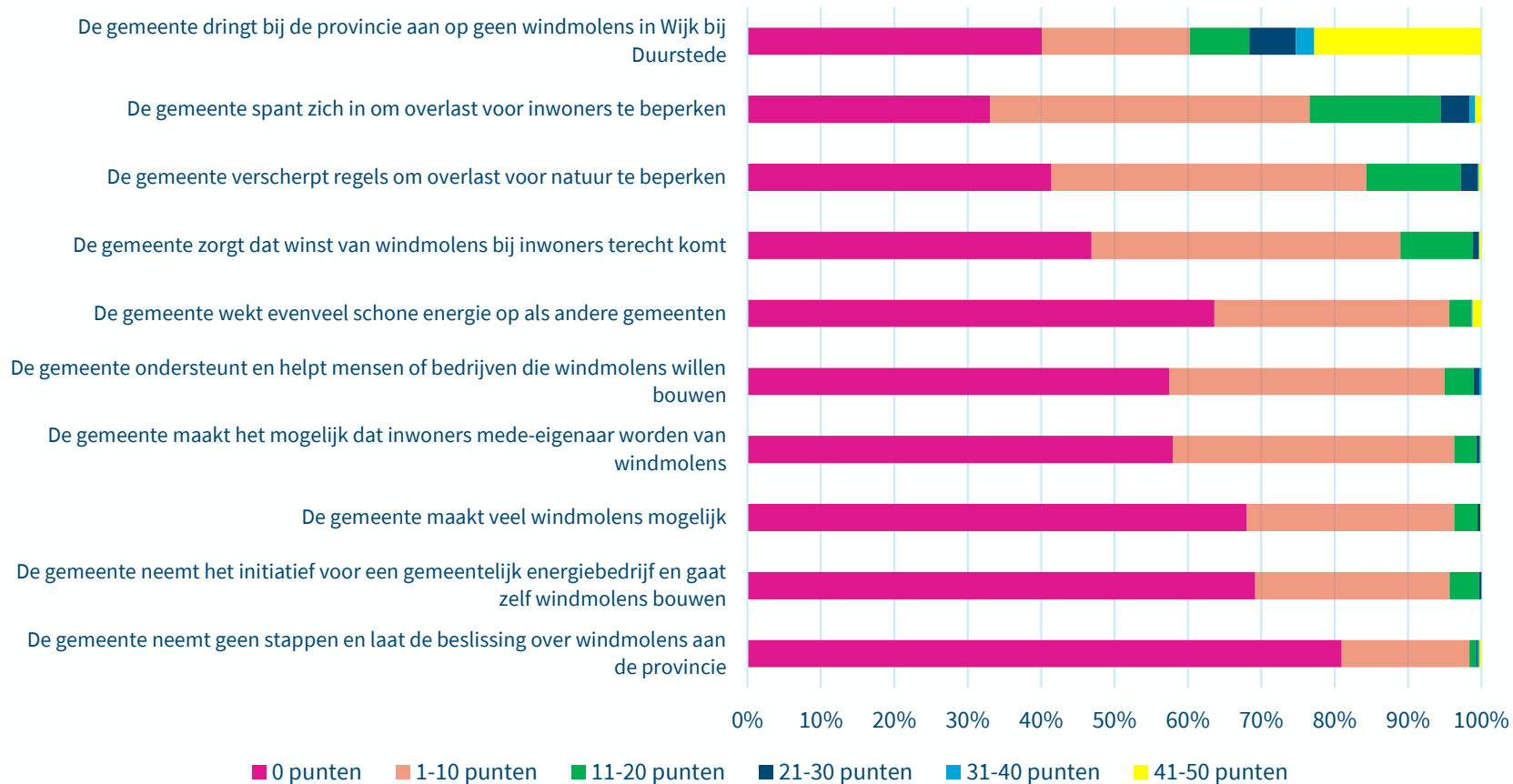
Dat leidt tot de volgende legenda:

- *0 punten:* niet doen;
 - *1-4 punten:* beetje doen;
 - *5-10 punten:* veel doen;
 - *Meer dan 10 punten:* zo veel mogelijk doen.
- *Variatie en vuistregels:* Individuele deelnemers kunnen een eigen puntentoekenning hanteren. Bovenstaande betreft een empirisch ondervonden vuistregel. Interpretatie van de resultaten is altijd een combinatie van kwantitatieve analyse van de puntentoekenning en een kwalitatieve analyse van de achterliggende motivaties.
 - *Geschreven motivaties:* In dit hoofdstuk worden de kwantitatieve data ingekleurd en geïnterpreteerd aan de hand van de kwalitatieve analyse van de geschreven motivaties van deelnemers. In [bijlage 2](#) wordt een overzicht gegeven van de meest genoemde argumentaties per optie in de keuzetaak.

Wat verwacht je van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens?

Hoe zetten deelnemers hun punten in?

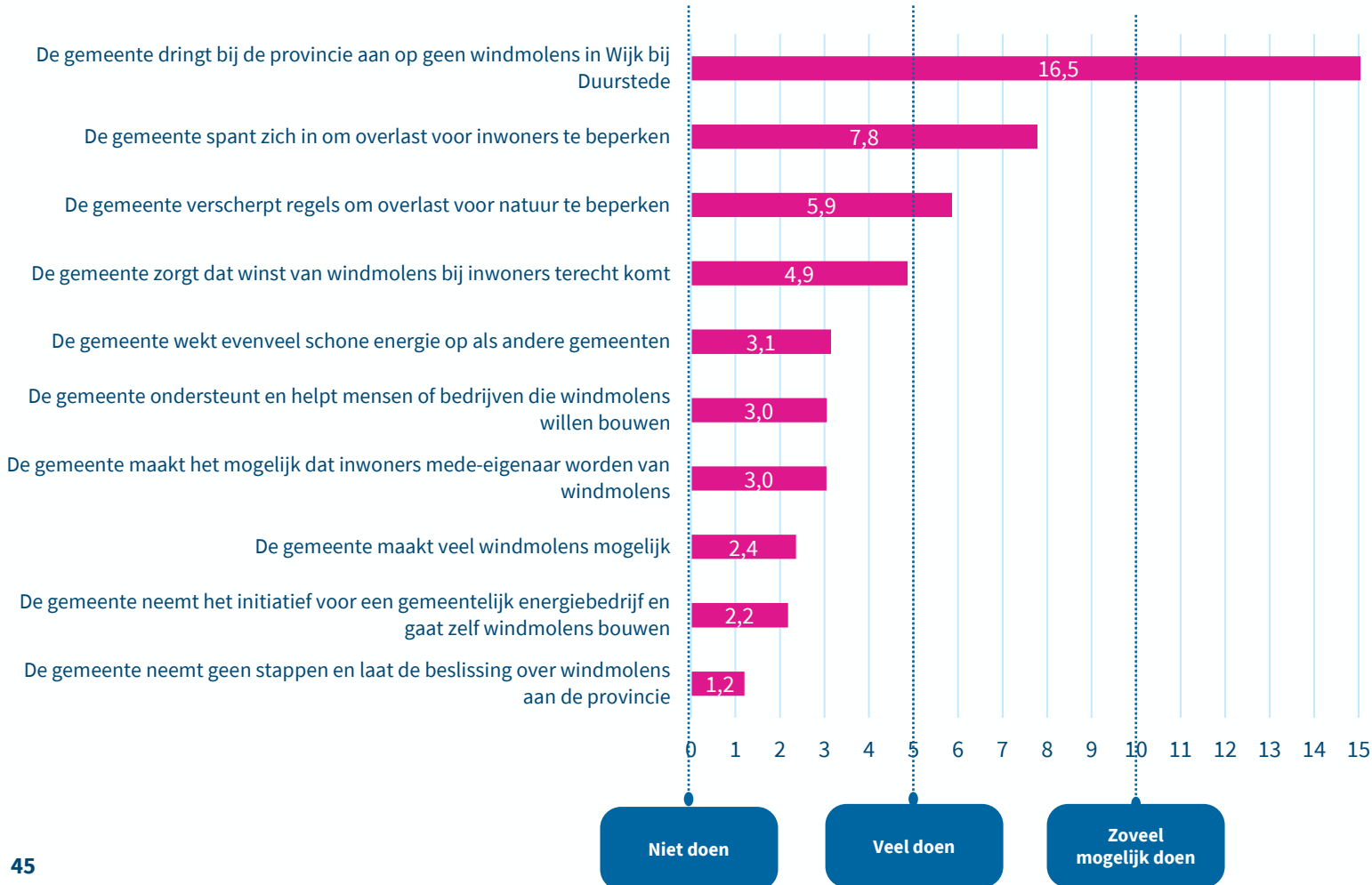
Toelichting

- Er zijn zeer uiteenlopende voorkeuren bij de bovenste optie 'de gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens'. Ongeveer 40% van de deelnemers geeft hier geen enkele punt aan. Aan de andere kant geeft 23% van de deelnemers meer dan 40 punten aan deze optie.
- Daarnaast geven veel deelnemers veel punten aan de opties om overlast voor inwoners en voor de natuur te beperken.
- Ook zijn er relatief veel deelnemers die veel punten geven aan de optie dat winst van windmolens bij inwoners terecht komt.
- De overige opties krijgen van meer dan de helft van de deelnemers 0 punten.
- Een passieve houding waarbij de gemeente niets doet met windmolenbeleid en de keuzes overlaat aan de provincie heeft de minste voorkeur van deelnemers.

Wat verwacht je van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens?

Gemiddelde punten – totaal

Toelichting

- **Extreme keuzes:** De optie ‘de gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens’ krijgt gemiddeld verreweg het hoogste aantal punten.
- **Overlast voorkomen:** De andere twee opties die gaan over overlast voorkomen voor mens respectievelijk voor natuur scoren daarna gemiddeld het hoogst.

Wat verwacht je van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens?

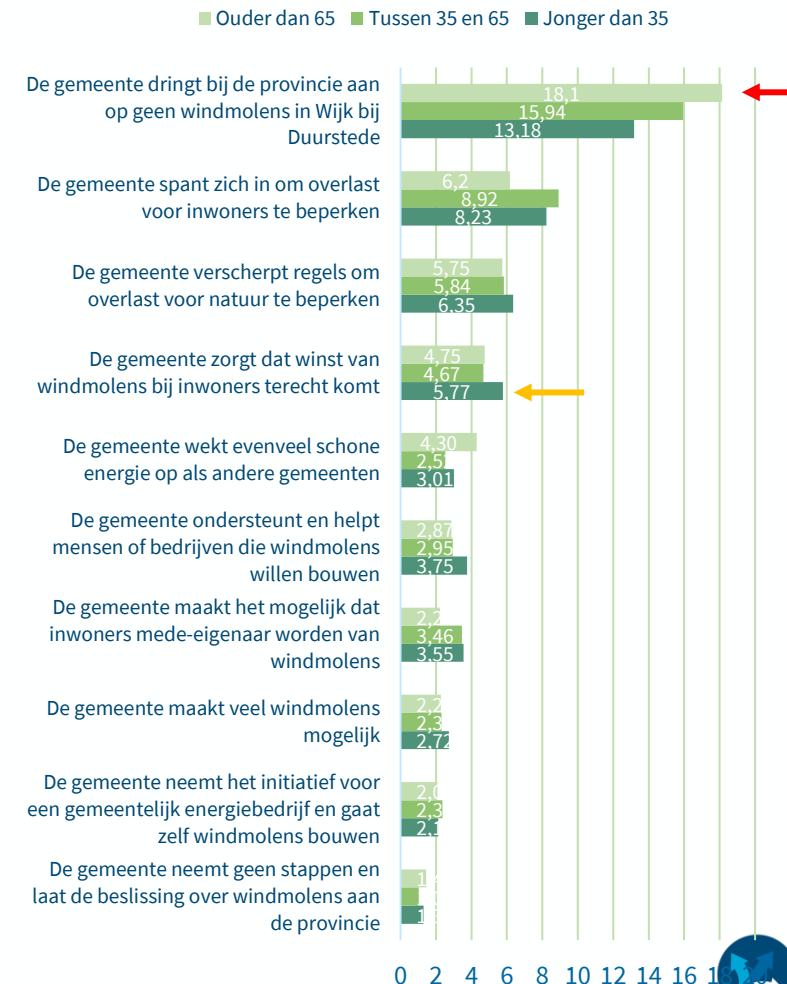
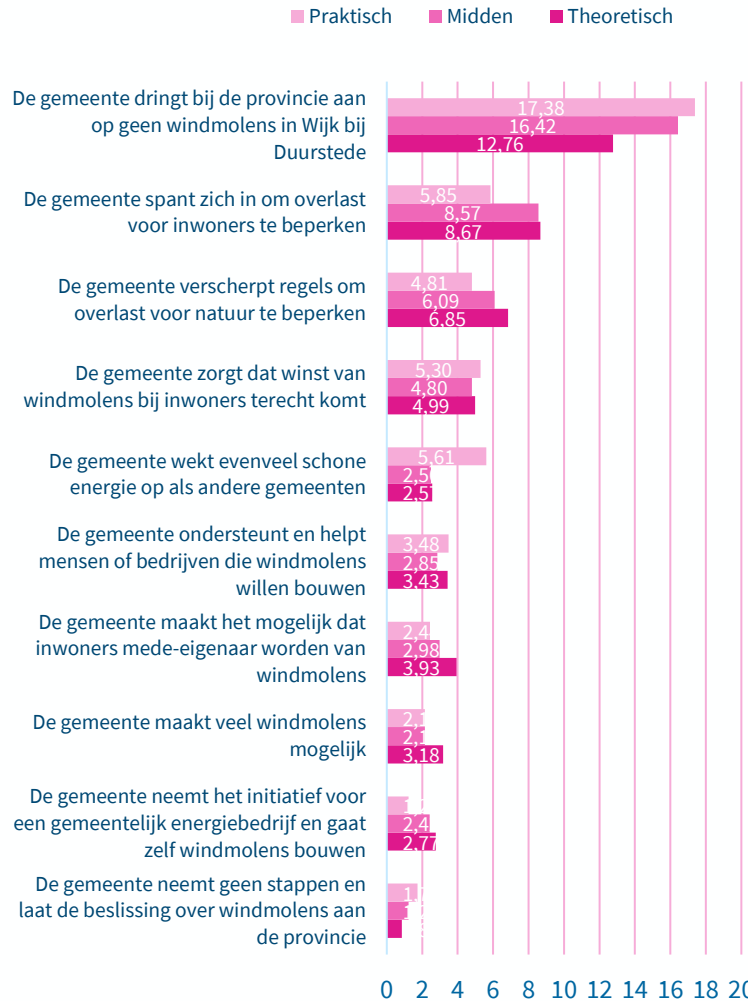
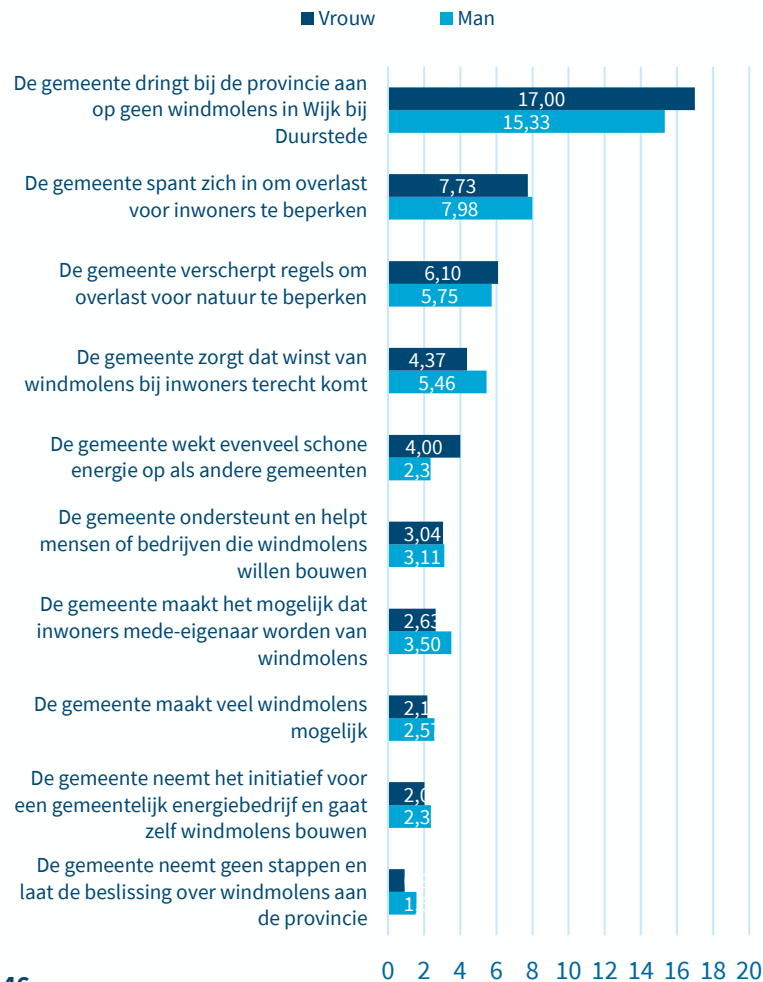
Per gender, opleiding en leeftijd. Weinig verschillen

Weinig verschillen tussen mannen en vrouwen

Weinig verschillen tussen opleidingsniveaus.

Weinig verschillen tussen leeftijdsgroepen.

→ Jongeren gaan iets vaker voor de winst van windmolens aan bewoners geven. → Ouderen iets vaker voor het aandringen bij de provincie om geen windmolens te bouwen in Wijk bij Duurstede

Wat verwacht je van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens?

Gemiddelde puntentoekenning naar wijk

Toelichting

De tabel hieronder laat zien hoeveel punten de gemiddelde deelnemer uit een wijk geeft aan de tien opties. Het kan zijn dat mannen of vrouwen, bepaalde opleidingsniveaus en bepaalde leeftijdsgroepen enigszins oververtegenwoordigd zijn in bepaalde wijken. We hebben hiervoor niet herwogen op wijkniveau. Maar we weten dat deze kenmerken slechts een kleine invloed hebben op de keuzes. Opvallend is bijvoorbeeld dat Buitengebied Wijk bij Duurstede het hoogst scoort op aandringen dat er geen windmolens komen. Dit is het kansrijke gebied dat de provincie heeft aangewezen voor windmolens.

	Buiten gebied Cothen	Cothen	Buiten gebied Langbroek	Langbroek	Buiten gebied Wijk bij Duurstede	Binnenstad	De Engk en Frankenhof	De Heul	Noorder waard	De Horden en Bedrijven terrein	De Geer	Niet in Wijk bij Duurstede
De gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens in Wijk bij Duurstede	24,9	18,2	17,1	18,3	35,6	15,5	12,0	15,2	10,2	13,2	12,8	6,8
De gemeente spant zich in om overlast voor inwoners te beperken	6,7	7,8	7,7	7,1	4,1	6,5	10,0	8,1	8,6	8,2	10,4	5,5
De gemeente verscherpt regels om overlast voor natuur te beperken	4,0	5,2	6,4	5,5	3,2	4,7	8,1	5,8	7,1	6,9	5,6	6,1
De gemeente zorgt dat winst van windmolens bij inwoners terecht komt	3,0	5,2	2,7	4,6	1,6	6,6	5,8	5,2	5,9	4,8	5,9	6,0
De gemeente wekt evenveel schone energie op als andere gemeenten	3,5	2,7	1,9	1,9	0,9	3,2	2,8	3,1	3,1	4,7	2,9	0,8
De gemeente ondersteunt en helpt mensen of bedrijven die windmolens willen bouwen	1,8	3,0	5,1	3,7	1,3	3,2	2,5	2,7	4,1	2,9	4,1	2,3
De gemeente maakt het mogelijk dat inwoners mede-eigenaar worden van windmolens	1,0	3,7	2,4	3,3	1,2	3,8	3,4	2,8	4,0	3,2	2,6	6,9
De gemeente maakt veel windmolens mogelijk	2,7	2,0	2,8	2,2	1,0	3,1	1,9	2,8	2,8	2,3	2,3	6,1
De gemeente neemt het initiatief voor een gemeentelijk energiebedrijf en gaat zelf windmolens bouwen	1,2	1,8	2,3	2,0	0,7	2,8	2,0	2,4	2,3	2,7	2,4	2,7
De gemeente neemt geen stappen en laat de beslissing over windmolens aan de provincie	1,3	0,6	1,6	1,4	0,5	0,8	1,5	1,9	1,8	1,1	0,9	6,8

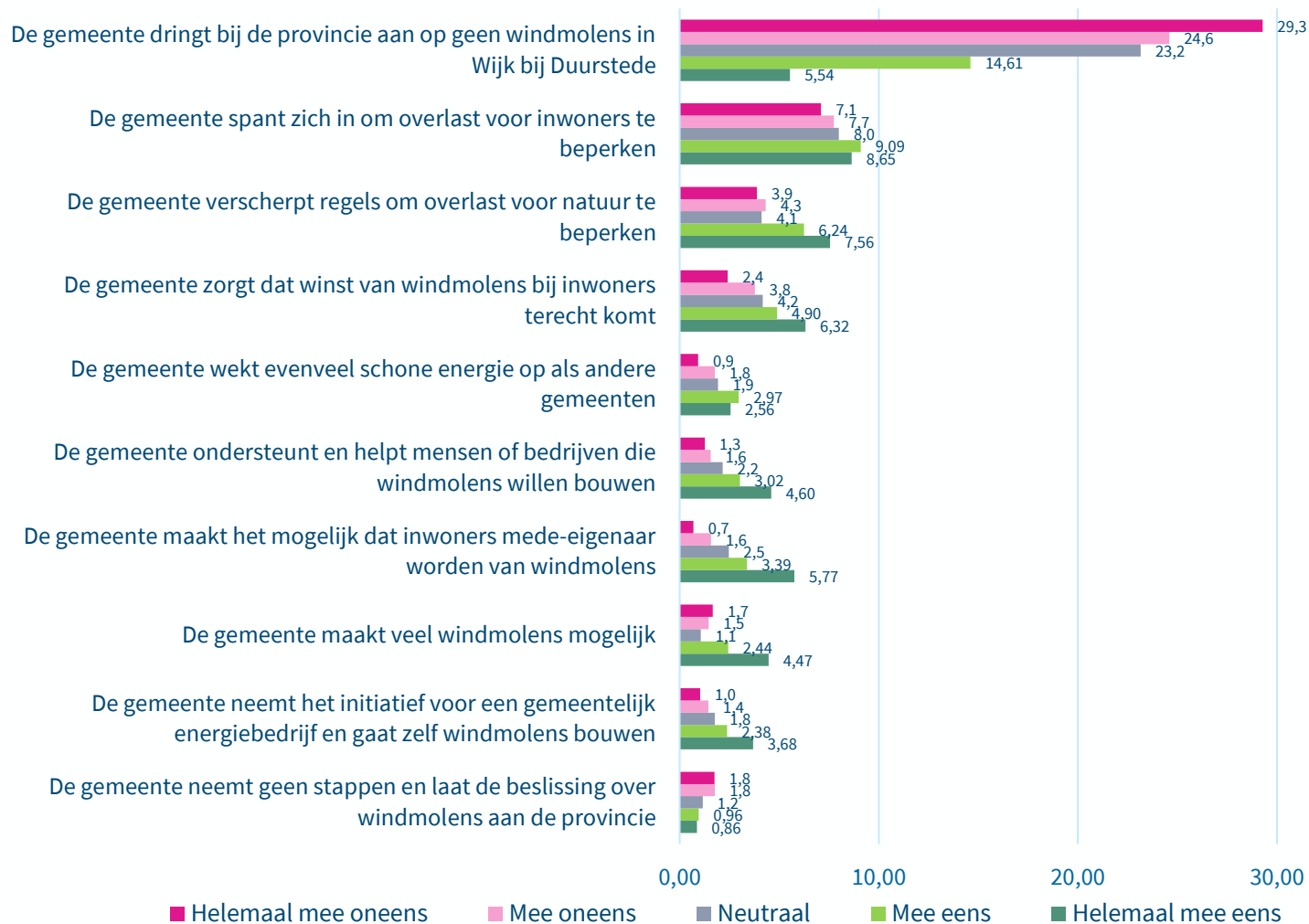

Zorgen over klimaat heeft effect op stellingname over windmolens

Toelichting

- **Mensen die zich (veel) zorgen maken** om klimaatverandering geven veel punten aan het ondersteunen van mensen en bedrijven die windmolens willen plaatsen, het bouwen van veel windmolens en inwoners mede-eigenaar laten zijn van windmolens.
- **Mensen die zich geen zorgen maken** om klimaatverandering geven veel punten aan het aandringen om geen windmolens te bouwen.

Gemiddelde puntentoekenning voor een optie uitgesplitst naar zorgen die men zich maakt (Stelling: ik maak me zorgen om klimaatverandering)

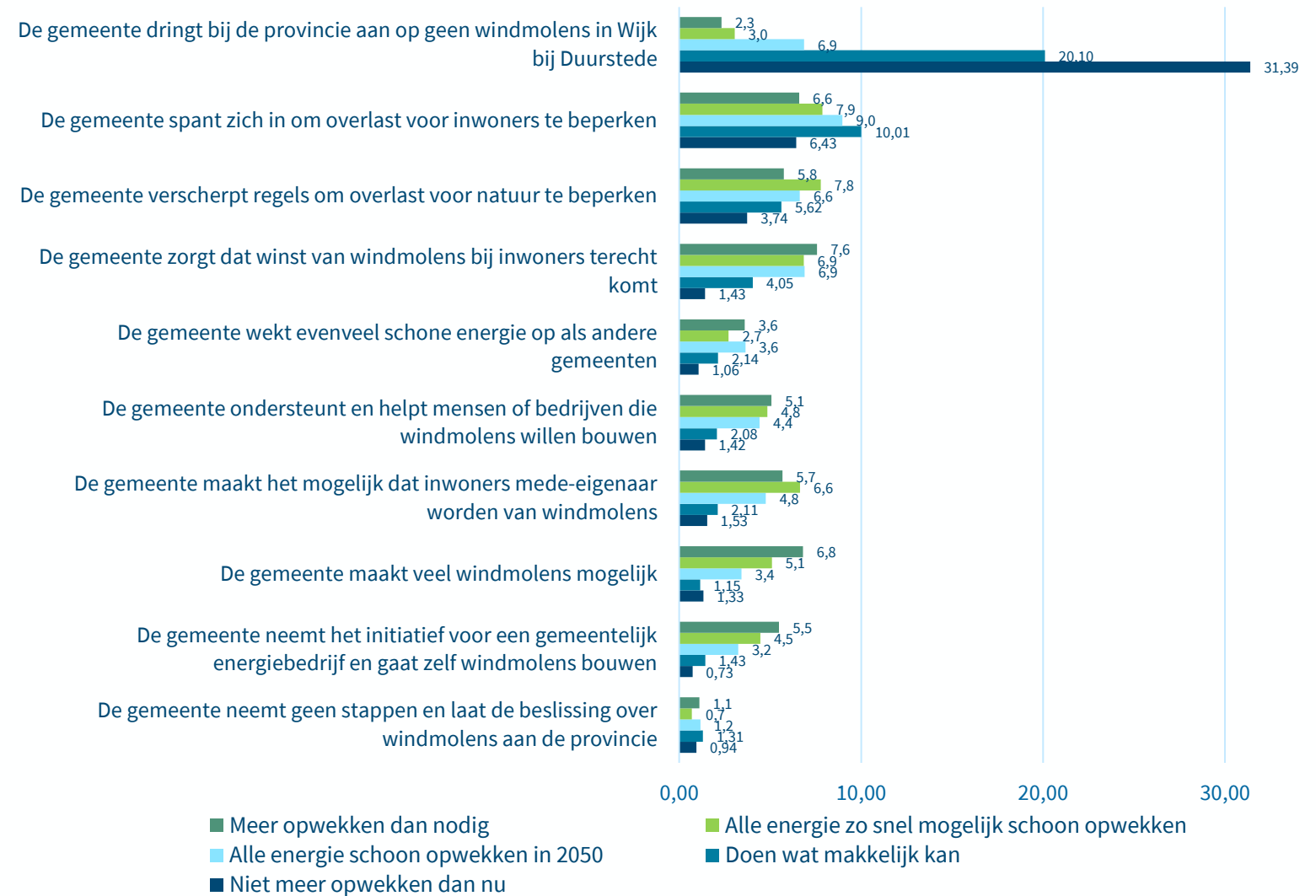

Ambitie voor het klimaatdoel van de gemeente heeft effect op stellingname

Toelichting

- Deelnemers die voor het klimaatdoel van de gemeente aangeven dat ze moet doen wat makkelijk kan of niet meer moet opwekken dan nu, zetten veel punten in op de optie om bij de provincie aan te dringen tegen windmolens.
- We zien het tegenovergestelde, maar in iets mindere mate, voor de optie om veel windmolens mogelijk te maken. Aan deze optie geven mensen met een hogere ambitie over het klimaatdoel juist meer punten dan mensen met een lagere ambitie.

Gemiddelde puntentoekenning uitgesplitst naar houding ten opzichte van doel gemeente

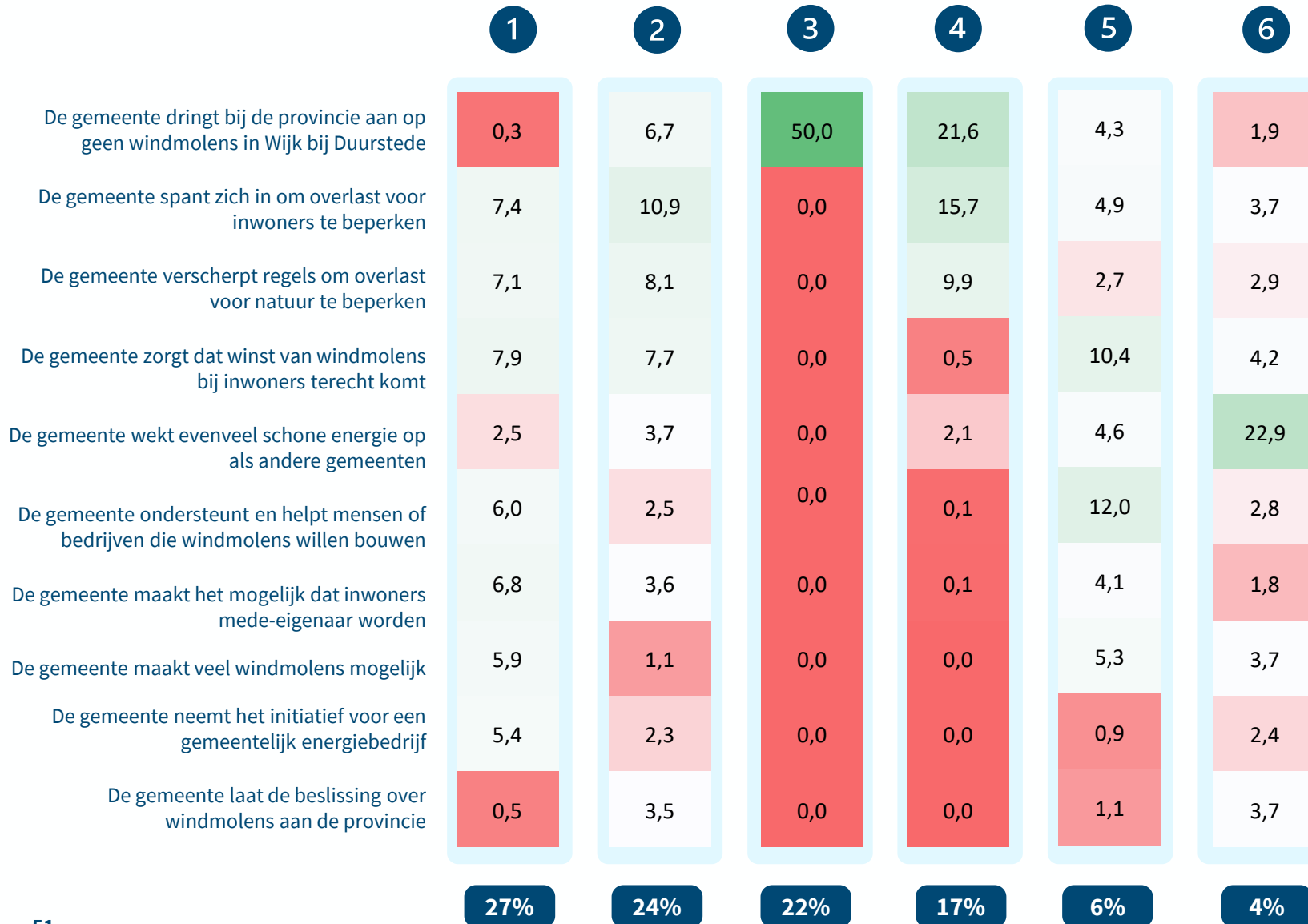
3.4 Zes perspectieven op windmolens

Introductie

- In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van de Latente Klasse Clusteranalyse (LKCA) voor de keuzes die deelnemers hebben gemaakt over wat men verwacht van de gemeente als het gaat over windmolens.
- *Waarom deze analyse?* We hebben gezien dat (enkelvoudige) demografische kenmerken van deelnemers, zoals geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en wijk kleine structurele verschillen laten zien. Ter illustratie: jongeren hebben gemiddeld genomen wellicht iets andere voorkeuren dan ouderen (65+). Maar de verscheidenheid binnen de groep jongeren is aanzienlijk – er zijn genoeg jongeren en ouderen die heel vergelijkbaar over windmolens nadenken. Kortom, de voorkeuren van mensen laten zich typisch gezien niet in eenvoudige hokjes plaatsen. Vaak spelen (meervoudige) combinaties van kenmerken een rol. En moeten we onder de motorkap kijken: *waarom* maken mensen hun keuzes? Welk waardenpatroon of waardensysteem ligt achter hun keuzes over windmolens?
- *Wat is een LKCA?* Met de statistische techniek Latente Klasse Clusteranalyse (LKCA) onderzoeken we de representatieve uitkomsten van de open raadpleging. De methode kijkt primair naar de manier waarop mensen punten toekennen in de keuzetaak. De methode gaat op zoek naar groepen die grotendeels dezelfde antwoorden geven – en dus een vergelijkbaar waardensysteem hebben. Of die de tien opties juist heel anders prioriteren dan andere groepen. Een LKCA levert typisch drie tot zes groepen op met elk een eigen perspectief of waardensysteem. De methode kijkt secundair of er statistisch significante demografische kenmerken in deze groepen te ontwaren zijn.
- *Uitkomst - Zes groepen:* De LKCA geeft aan dat de deelnemers die de tweede keuzetaak hebben ingevuld in zes groepen kunnen worden opgedeeld die de opties verschillend prioriteren. We werken deze groepen uit op de volgende pagina's. Zeven demografische kenmerken en voorkeuren blijken in combinatie statistisch significant te zijn: leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, wijk, perceptie op klimaatverandering, zorgen over klimaatverandering en ambitie (ten opzichte van gemeentelijk doel).
- *Opmerking over het optellen van groepen:* De keuze van een groep is het gemiddelde van de deelnemers die volgens de LKCA binnen de groep vallen. In een groep kunnen dus ook deelnemers zitten die een schuifje iets meer of minder hebben verplaatst dan het gemiddelde. Anders gezegd, binnen groepen is nog steeds enige heterogeniteit. De belangrijkste consequentie hiervan: we kunnen de omvang van groepen niet zomaar optellen, omdat het niet zeker is of *alle* deelnemers in een groep exact hetzelfde denken over een individuele optie. Optellen is toegestaan, zolang het als indicatie van de omvang van de gezamenlijke groep wordt beschouwd.

6 groepen met een ander perspectief op windmolens in Wijk bij Duurstede

Ons model onderscheidt zes groepen deelnemers

Hiernaast is te zien hoeveel punten de gemiddelde deelnemer uit een groep geeft aan de tien statements heeft gegeven. Hierbij is 0 punten het minimum en 50 het maximum aantal punten.

De percentages onder de kolommen geven aan hoe groot de groepen zijn.

Legenda

- Uitgangswaarde** 5 punten
- Niet doen** < 1 punten
- Beetje doen** 1 tot 4 punten
- Veel doen** 5 tot 10 punten
- Zo veel mogelijk doen** > 10 punten

Demografische kenmerken van de zes groepen (1/3)

Percentage deelnemers in een groep met bepaalde opvatting over klimaatverandering; zorgen over klimaatverandering; en mening over het klimaatdoel van de gemeente

	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6
	27%	24%	22%	17%	6%	4%
Mening over klimaatverandering						
Klimaat verandert niet	0%	0%	1%	1%	4%	0%
Niet door menselijk handelen	0%	4%	10%	9%	9%	0%
Menselijk handelen speelt kleine rol	7%	35%	38%	38%	37%	18%
Vooral door menselijk handelen	93%	59%	34%	50%	50%	66%
Zorgen over klimaatverandering						
Helemaal mee eens	54%	21%	10%	15%	30%	25%
Mee eens	39%	36%	38%	38%	2%	66%
Neutraal	6%	29%	31%	23%	49%	9%
Mee oneens	1%	11%	10%	14%	14%	0%
Helemaal mee oneens	1%	4%	10%	9%	5%	0%
Mening over klimaatdoel van de gemeente						
Alle energie schoon opwekken in 2050	32%	19%	6%	11%	1%	46%
Alle energie zo snel mogelijk schoon opwekken	48%	13%	2%	8%	24%	25%
Meer opwekken dan nodig	8%	2%	0%	0%	2%	2%
Doen wat makkelijk kan	9%	57%	46%	63%	58%	28%
Niet meer opwekken dan nu	3%	8%	26%	17%	1%	0%

Toelichting

De groepen 1 en 6 hebben een duidelijke karakteristiek: ze maken zich zorgen en hebben een grote ambitie. Dit is een aanwijzing dat de keuzes die zij maken over windmolens samenhangen met deze zorgen en ambitie. De andere groepen zijn meer diffuus. We zien in deze groepen mensen met en zonder zorgen die dezelfde keuzes maken over windmolens. In de keuzes over windmolens van de mensen in deze groepen zijn de zorgen en de ambities niet (altijd) leidend. Ze laten zich leiden door andere zaken, zoals onderliggende zorgen.

Mening over klimaatverandering

- In alle groepen behalve groep 3 zijn de meeste mensen van mening van klimaatverandering vooral door menselijk handelen wordt veroorzaakt.
- In de groepen 3, 4 en 5 zien we hierover de meeste twijfel.

Zorgen over klimaatverandering

- Groepen 1 en 6 maken zich het meeste zorgen over klimaatverandering.
- De andere groepen zijn iets meer diffuus.
 - Ook in groepen 2 en 4 maken de meeste mensen zich zorgen. Maar in deze groepen zien we ook mensen die neutraal zijn, of die zich (helemaal) geen zorgen maken.
 - Groep 3 is verdeeld.
 - In groep 5 zien we relatief veel mensen die geen grote zorgen hebben.

Klimaatdoel

- Groepen 1 en 6 zijn het meest ambitieus als het gaat om het klimaatdoel van de gemeente.

Demografische kenmerken van de zes groepen (2/3)

Percentage deelnemers in een groep met bepaald geslacht, leeftijd, opleidingsniveau

	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6
Geslacht						
Man	48%	56%	37%	46%	45%	24%
Vrouw	49%	43%	56%	52%	55%	76%
Leeftijd						
Jonger dan 25	16%	13%	27%	13%	65%	56%
Tussen 25 en 34	8%	13%	9%	16%	2%	0%
Tussen 35 en 44	8%	13%	12%	9%	6%	0%
Tussen 45 en 54	17%	16%	16%	21%	13%	6%
Tussen 55 en 64	20%	18%	13%	19%	9%	20%
Ouder dan 65	30%	25%	16%	20%	5%	17%
Opleidingsniveau						
Theoretisch	46%	24%	19%	25%	2%	0%
Middelbaar	12%	19%	27%	14%	75%	57%
Praktisch	39%	55%	42%	58%	22%	42%

Toelichting

Hiernaast is te zien welk percentage van iedere groep een bepaald geslacht, leeftijd en opleidingsniveau hebben.

Geslacht

- In groepen 2 en 6 zitten veel vrouwen.

Leeftijd

- In groep 1 en groep 2 zitten relatief meer ouderen boven de 65. In groep 3 en 4 zien we iets meer jongeren. Maar de verschillen tussen deze groepen zijn niet zo groot.
- In groepen 5 en 6 zitten relatief veel jongeren onder de 25 jaar.

Opleidingsniveau

- In groep 1 zitten veel mensen met een praktische of theoretische opleiding.
- In groepen 2 en 4 zitten voornamelijk praktisch opgeleide mensen.
- In groep 3 zijn de opleidingsniveaus min of meer gelijk verdeeld, met iets meer praktisch opgeleide mensen.
- Groep 5 en 6 bevatten vooral middelbaar en praktisch opgeleide mensen.
- Over het geheel zien we in alle groepen middelbaar en praktisch opgeleiden. Theoretisch opgeleiden zien we in alle groepen, behalve in groepen 5 en 6.

Demografische kenmerken van de zes groepen (3/3)

Percentage deelnemers in een groep dat uit een wijk komt

	Verdeling in de gemeente	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6
Binnenstad	6%	10%	8%	9%	4%	19%	2%
Buitengebied Cothen	2%	1%	3%	7%	6%	2%	23%
Buitengebied Langbroek	4%	1%	3%	2%	3%	8%	0%
Buitengebied Wijk bij Duurstede	2%	3%	2%	23%	9%	2%	7%
Cothen	14%	7%	11%	10%	8%	4%	11%
De Engk en Frankenhof	12%	5%	9%	2%	4%	0%	2%
De Geer	13%	10%	8%	5%	9%	21%	2%
De Heul	11%	8%	8%	6%	8%	0%	6%
De Horden en Bedrijventerrein	30%	34%	24%	19%	29%	5%	46%
Langbroek	9%	3%	7%	7%	5%	19%	0%
Niet in Wijk bij Duurstede	-	1%	0%	0%	0%	0%	2%
Noorderwaard	16%	17%	17%	5%	14%	20%	0%

Toelichting

Hiernaast is te zien welk percentage van iedere groep uit een bepaalde wijk komt.

Mensen uit groep 1 komen voornamelijk uit De Horden en Bedrijventerrein en Noorderwaard.

In groepen 2 en 4 zitten voornamelijk mensen uit De Horden Bedrijventerrein, Cothen en Noorderwaard.

Groep 3 komt voornamelijk uit het Buitengebied Wijk bij Duurstede.

Mensen uit groep 5 komen vooral uit de binnenstad, de Geer, Langbroek en Noorderwaard.

Mensen uit groep 6 komen voornamelijk uit De Horden en Bedrijventerreinen.

Groep 1 – Ambitieuze over windmolens en klimaatdoel

		Gemiddelde punten totaal
De gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens in Wijk bij Duurstede	0,25	16,51
De gemeente spant zich in om overlast voor inwoners te beperken	7,43	7,78
De gemeente verscherpt regels om overlast voor natuur te beperken	7,13	5,86
De gemeente zorgt dat winst van windmolens bij inwoners terecht komt	7,90	4,86
De gemeente wekt evenveel schone energie op als andere gemeenten	2,53	3,15
De gemeente ondersteunt en helpt mensen of bedrijven die windmolens willen bouwen	6,00	3,05
De gemeente maakt het mogelijk dat inwoners mede-eigenaar worden van windmolens	6,84	3,05
De gemeente maakt veel windmolens mogelijk	5,99	2,36
De gemeente neemt het initiatief voor een gemeentelijk energiebedrijf en gaat zelf windmolens bouwen	5,39	2,18
De gemeente neemt geen stappen en laat de beslissing over windmolens aan de provincie	0,53	1,20
	27%	

Toelichting

Dit is een ambitieuze groep als het gaat om windmolens. Het geeft de meeste punten van alle groepen (6 punten gemiddeld) aan de optie om veel windmolens te realiseren en deze groep geen punten aan de optie om bij de provincie tegen windmolens te pleiten. Argumenten die deze groep noemt gaan over de noodzaak van schone energie in de context van klimaatverandering.

Overlast beperken belangrijk: Overlast beperken voor mens en natuur krijgt rond de 7 punten elk en is daarmee belangrijk voor deze groep.

Inwonerbetrokkenheid belangrijk: De meeste punten gaan gemiddeld naar de optie om de winst van windmolens bij inwoners terecht te laten komen. Ook de andere maatregelen waarbij inwoners zeggenschap krijgen – de optie om mensen en bedrijven te ondersteunen om windmolens te bouwen en de optie om inwoners mede-eigenaar te maken van windmolens – krijgen punten.

Gemeentelijk energiebedrijf: Ook geeft deze groep de meeste punten aan het gemeentelijke energiebedrijf van alle groepen.

Grote ambitie klimaatdoel: Deze groep geeft maar weinig punten aan de optie om evenveel schone energie op te wekken als andere gemeenten. Dat komt omdat dit cluster het goed zou vinden om meer te doen. Mensen in deze groep hebben vaak een grote ambitie om de opwekdoelstelling te halen. Ze geven vaak aan dat ze het doel sneller willen halen dan in 2050, of dat ze meer duurzame energie willen opwekken in de gemeente.

Zorgen over klimaat: In deze groep zitten relatief veel deelnemers die zich zorgen maken over het klimaat.

Demografische kenmerken: Er zitten relatief veel ouderen (65+ jaar) en theoretisch geschoolden in deze groep.

Groep 2 – Niet heel sterk tegen windmolens, maar randvoorwaarden zijn belangrijk

	Gemiddelde punten totaal	
De gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens in Wijk bij Duurstede	6,68	16,51
De gemeente spant zich in om overlast voor inwoners te beperken	10,90	7,78
De gemeente verscherpt regels om overlast voor natuur te beperken	8,09	5,86
De gemeente zorgt dat winst van windmolens bij inwoners terecht komt	7,69	4,86
De gemeente wekt evenveel schone energie op als andere gemeenten	3,66	3,15
De gemeente ondersteunt en helpt mensen of bedrijven die windmolens willen bouwen	2,54	3,05
De gemeente maakt het mogelijk dat inwoners mede-eigenaar worden van windmolens	3,57	3,05
De gemeente maakt veel windmolens mogelijk	1,12	2,36
De gemeente neemt het initiatief voor een gemeentelijk energiebedrijf en gaat zelf windmolens bouwen	2,30	2,18
De gemeente neemt geen stappen en laat de beslissing over windmolens aan de provincie	3,46	1,20
	24%	

Toelichting

Deze groep vindt het vooral belangrijk dat de gemeente overlast voor inwoners en de natuur beperkt en zorgt dat inkomsten van windmolens ook bij inwoners terecht komen. Dit zijn belangrijke randvoorwaarden voor deelnemers uit deze groep. Als deze niet kunnen worden gewaarborgd wil deze groep dat de gemeente bij de provincie aandringt op geen windmolens.

Kenmerken: Deelnemers uit deze groep maken zich minder zorgen over het klimaat.

Klimaatdoel: Deelnemers in deze groep vinden vooral dat de gemeente moet doen wat makkelijk kan om meer schone energie op te wekken, maar niet meer dan dat. Maar er zitten ook een groot aantal mensen in deze groep die wel een hoge ambitie hebben. 35% kiest voor ofwel doel halen, zo snel mogelijk of meer doen.

Groep 3 – Dring er bij de provincie op aan dat er geen windmolens komen in Wijk bij Duurstede

	Gemiddelde punten totaal	
De gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens in Wijk bij Duurstede	49,98	16,51
De gemeente spant zich in om overlast voor inwoners te beperken	0,01	7,78
De gemeente verscherpt regels om overlast voor natuur te beperken	0,00	5,86
De gemeente zorgt dat winst van windmolens bij inwoners terecht komt	0,00	4,86
De gemeente wekt evenveel schone energie op als andere gemeenten	0,00	3,15
De gemeente ondersteunt en helpt mensen of bedrijven die windmolens willen bouwen	0,00	3,05
De gemeente maakt het mogelijk dat inwoners mede-eigenaar worden van windmolens	0,00	3,05
De gemeente maakt veel windmolens mogelijk	0,00	2,36
De gemeente neemt het initiatief voor een gemeentelijk energiebedrijf en gaat zelf windmolens bouwen	0,00	2,18
De gemeente neemt geen stappen en laat de beslissing over windmolens aan de provincie	0,00	1,20

22%

Toelichting

- 22% van de deelnemers wil dat de gemeente bij de provincie aandringt dat er geen windmolens worden gebouwd in Wijk bij Duurstede.
- In de geschreven motivaties zien we dat deze mensen gedreven zijn door zorgen, met name over:
 - Landschaps- en horizonvervuiling
 - Gezondheidsrisico's
 - Overlast voor de natuur
 - Geluidsoverlast
- Ook zijn er zorgen over:
 - Schade voor het milieu
 - Microplastics
 - Financiële belangen van fabrikanten, energiemaatschappijen en ontwikkelaars
 - Verstoring van woongeluk
 - Impact op toerisme en lokale economie
- We zien in de motivaties ook dat mensen vaak aangeven dat andere energiebronnen betere opties zijn. Bijvoorbeeld kerncentrales: *"Kernenergie is de enige duurzame energievorm die voldoende kan produceren."* Of zonnepanelen of waterkracht *"Eerst alle daken vol met zonnepanelen."* *"Kijk naar alternatieven zoals waterkrachtcentrales."*
- Er zijn ook opmerkingen en zorgen over het politieke proces. Mensen geven bijvoorbeeld aan dat de gemeente moet luisteren naar de inwoners: *"Gemeente moet luisteren naar de bevolking en zich niet laten leiden door de provincie."* De mensen in deze groep geven vaak aan dat ze ofwel denken dat de gemeente veel of niks met de resultaten van de raadpleging zal doen.
- In dit cluster zien we relatief veel mensen die in het buitengebied Wijk bij Duurstede wonen. Dit is het zoekgebied voor windmolens.

Groep 4 – Geen voorstander van windmolens, maar met nuance

	Gemiddelde punten totaal	
De gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens in Wijk bij Duurstede	21,56	16,51
De gemeente spant zich in om overlast voor inwoners te beperken	15,73	7,78
De gemeente verscherpt regels om overlast voor natuur te beperken	9,90	5,86
De gemeente zorgt dat winst van windmolens bij inwoners terecht komt	0,53	4,86
De gemeente wekt evenveel schone energie op als andere gemeenten	2,09	3,15
De gemeente ondersteunt en helpt mensen of bedrijven die windmolens willen bouwen	0,09	3,05
De gemeente maakt het mogelijk dat inwoners mede-eigenaar worden van windmolens	0,07	3,05
De gemeente maakt veel windmolens mogelijk	0,00	2,36
De gemeente neemt het initiatief voor een gemeentelijk energiebedrijf en gaat zelf windmolens bouwen	0,01	2,18
De gemeente neemt geen stappen en laat de beslissing over windmolens aan de provincie	0,02	1,20

17%

Toelichting

- 17% van de deelnemers zit in groep 4. Deze groep verdeelt de 50 punten over drie opties. Het belangrijkste is de optie dat er wordt aangedrongen op geen windmolens. Daarna geeft deze groep veel punten aan de opties om overlast voor inwoners en voor de natuur te beperken.
- Net als bij groep 3 zien we dat er in deze groep (veel) zorgen bestaan over windmolens. We zien in de geschreven motivaties dat het ook om dezelfde zorgen gaat als bij groep 3.
- Er worden geen punten gegeven aan de optie ‘De gemeente maakt veel windmolens mogelijk’. Ook in de geschreven motivaties zien we terug dat deze mensen geen voorstander zijn van windmolens. Sommige deelnemers in deze groep zijn hier stelliger in dan anderen. Hierin zit een verschil met de mensen uit groep 3.
 - Sommige mensen in deze groep zijn genuanceerder over hun ‘nee’.
 - Sommige mensen in deze groep voorzien dat er mogelijk toch windmolens komen, ook al heeft dit niet hun voorkeur. In dat geval vinden ze het belangrijk dat er zo min mogelijk overlast is voor mens en dier. Deelnemers uit deze groep schrijven bijvoorbeeld "Als er windmolens zouden komen, dan moet het niet ten koste gaan van een deel van de inwoners. Zeker geen hele hoge windmolens die geluidsoverlast veroorzaken. Ook de slagschaduw van de windmolens is een belangrijke overlast" en "Mochten er toch windmolens komen dan dient de gemeente inderdaad te zorgen dat er geen overlast is. En klachten van inwoners zeer serieus te nemen“.
- De mensen in deze groep zijn gematigd ambitieus wat betreft het doel van de gemeente. In deze groep vinden veel mensen dat de gemeente wat betreft het klimaatdoel moet 'doen wat makkelijk kan'. Deze groep is wel meer ambitieus dan groep 3.

Groep 5 – Windmolens versterken de gemeenschap

		Gemiddelde punten totaal
De gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens in Wijk bij Duurstede	4,32	16,51
De gemeente spant zich in om overlast voor inwoners te beperken	4,86	7,78
De gemeente verscherpt regels om overlast voor natuur te beperken	2,66	5,86
De gemeente zorgt dat winst van windmolens bij inwoners terecht komt	10,36	4,86
De gemeente wekt evenveel schone energie op als andere gemeenten	4,57	3,15
De gemeente ondersteunt en helpt mensen of bedrijven die windmolens willen bouwen	11,92	3,05
De gemeente maakt het mogelijk dat inwoners mede-eigenaar worden van windmolens	4,07	3,05
De gemeente maakt veel windmolens mogelijk	5,33	2,36
De gemeente neemt het initiatief voor een gemeentelijk energiebedrijf en gaat zelf windmolens bouwen	0,86	2,18
De gemeente neemt geen stappen en laat de beslissing over windmolens aan de provincie	1,06	1,20

6%

Toelichting

- Deze groep is niet sterk tegen windmolens. Het maakt vaak een keuze voor de opties die voordeel opleveren voor inwoners. Er lijken niet zo veel zorgen over overlast mee te spelen, aan die opties worden maar weinig punten toebedeeld.
- Het ondersteunen van inwoners en bedrijven vindt deze groep belangrijk: *"Initiatieven zijn welkom! De gemeente kan niet onbeperkt zelf investeren, daarom is het beter derden te ondersteunen."* Dit kan volgens deze groep ook voor draagvlak zorgen. Het belang van financiële steun worden hierbij genoemd en ook het zien we vergunningen ook vaker genoemd.
- Ook het zorgen dat winst bij inwoners terecht komt krijgt veel punten. Dit wordt als logisch en eerlijk gezien, en als een goeie investering: *"[...] Ik participeer al bij ewec en dat is gewoon een goeie belegging!"*.
- In deze groep zien we relatief veel mensen die zich niet zo veel zorgen maken over het klimaat.
- Voor wat betreft het klimaatdoel van de gemeente kiest deze groep vaak voor 'doen wat makkelijk kan'. Voor deze groep zijn dit vaak windmolens, kleine of grote.
- In deze groep zien we relatief veel jongeren en middelbaar opgeleide mensen.

Groep 6 – Grote ambitie en vooral belangrijk dat alle gemeentes een steentje bijdragen

	Gemiddelde punten totaal	
De gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens in Wijk bij Duurstede	1,94	16,51
De gemeente spant zich in om overlast voor inwoners te beperken	3,73	7,78
De gemeente verscherpt regels om overlast voor natuur te beperken	2,89	5,86
De gemeente zorgt dat winst van windmolens bij inwoners terecht komt	4,19	4,86
De gemeente wekt evenveel schone energie op als andere gemeenten	22,85	3,15
De gemeente ondersteunt en helpt mensen of bedrijven die windmolens willen bouwen	2,83	3,05
De gemeente maakt het mogelijk dat inwoners mede-eigenaar worden van windmolens	1,76	3,05
De gemeente maakt veel windmolens mogelijk	3,71	2,36
De gemeente neemt het initiatief voor een gemeentelijk energiebedrijf en gaat zelf windmolens bouwen	2,40	2,18
De gemeente neemt geen stappen en laat de beslissing over windmolens aan de provincie	3,69	1,20
	4%	

Toelichting

Deze groep vindt vooral een eerlijke verdeling van windmolens over verschillende gemeenten belangrijk. Deze groep vindt het ook belangrijk om samen te werken met andere gemeenten en dat er wordt gekeken naar wat er mogelijk is in Wijk bij Duurstede en wat er in andere gemeenten kan. Deelnemers schrijven bijvoorbeeld: *“Als elke gemeente inzet op zelfvoorziening dan komen we een heel eind.”* en *“Ik denk dat als je samen met andere gemeenten gaat kijken je veel sterker staat. Het mooiste is als heel nederland gewoon schoner wordt”*.

In de geschreven motivaties zien we dat het beperken van overlast voor deze groep niet onbelangrijk is. Dit wordt soms als een logisch gegeven gezien.

Kenmerken: In deze groep zijn de meeste deelnemers het eens met de ambitie van de gemeente om energieneutraal te zijn in 2050. Verder zijn jongeren, vrouwen en praktisch opgeleiden oververtegenwoordigd in deze groep.

4. Resultaten straatgesprekken

Terug naar
inhoudsopgave

91 straatgesprekken

- In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van de straatgesprekken.
- *Waarom deze straatgesprekken?* Om mensen te bereiken die niet je niet vanzelfsprekend bereikt via een online raadpleging hebben we een eenvoudige vragenlijst gemaakt. Deze vragenlijst is mondeling afgenomen op straat. De antwoorden hierop zijn genoteerd en geanalyseerd. De resultaten van die analyse staan in de volgende slides.
- De vraagstelling van de straatgesprekken en de PWE is niet identiek. Van de twee vragen die we in de PWE stellen leent de eerste vraag over de maatregelen zich minder goed voor een gesprek op straat. Omdat de verdiepende informatie die je achter een scherm vanuit de i-tjes kan halen en de effecten van je keuzes op straat lastiger te zien zijn, en je ook in minder tijd dan 20 minuten een straatgesprek wil voeren, is gekozen om alleen de 2e vraag te gebruiken. Deze vraag is vertaald in 4 verschillende rollen voor de gemeente ten aanzien van de opwek van wind.
- In totaal zijn er 91 straatgesprekken afgenomen.
- Het merendeel van de deelnemers aan de straatgesprekken (57%) adviseert om het besluit van de provincie te volgen en windmolens mogelijk te maken in Wijk bij Duurstede. Dit sluit aan bij de resultaten van de online PWE waar 3 van de 5 inwoners windmolens mogelijk willen maken.
- Als er windmolens worden geplaatst vinden veel deelnemers het belangrijk dat de gemeente probeert overlast voor mens en natuur te beperken (36%) en dat inspraak voor inwoners voorop wordt gezet (32%).

Wat adviseren deelnemers aan de straatgesprekken de gemeenteraad om te reageren op het besluit van de provincie?

Toelichting

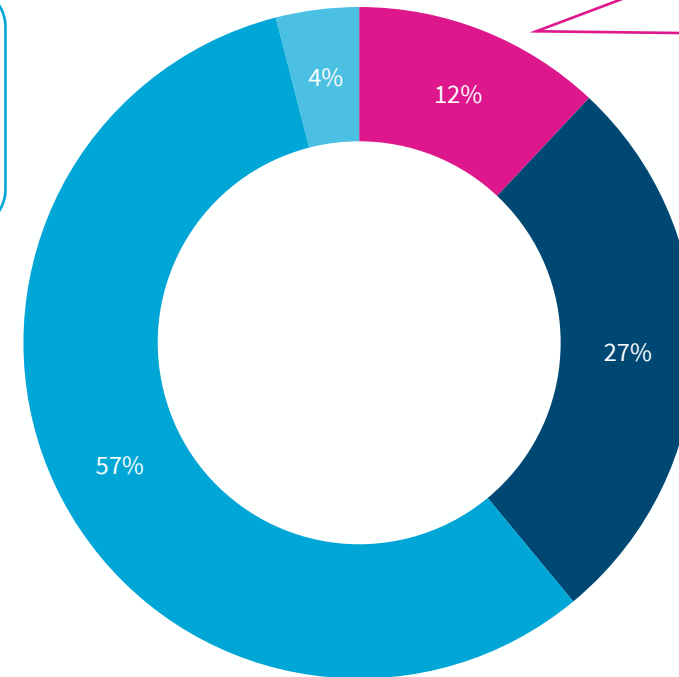
- Slechts een paar deelnemers (4%) geeft aan dat ze nog meer windmolens in Wijk bij Duurstede zouden willen plaatsen.
- 12% van de deelnemers geeft aan dat ze het besluit bij de provincie willen laten liggen.
- De grootste groep (57%) geven aan dat ze het besluit van de provincie zouden willen accepteren en het prima vinden als er windmolens in Wijk bij Duurstede.

“Ik vind dat we aan duurzame opwek moeten doen en daar zijn windmolens voor nodig”

“Beter zelf in de hand houden. Dialoog met inwoners/omwonenden”

“Bij de provincie laten. Ik maak me er niet zo druk om en denk dat de Provincie het goed kan.”

“Ik ben eigenlijk tegen windmolens. Zijn slecht voor milieu, neemt ruimte in beslag van groen en van bouwgrond. Stel prioriteiten, bouwen en wonen nu belangrijker”

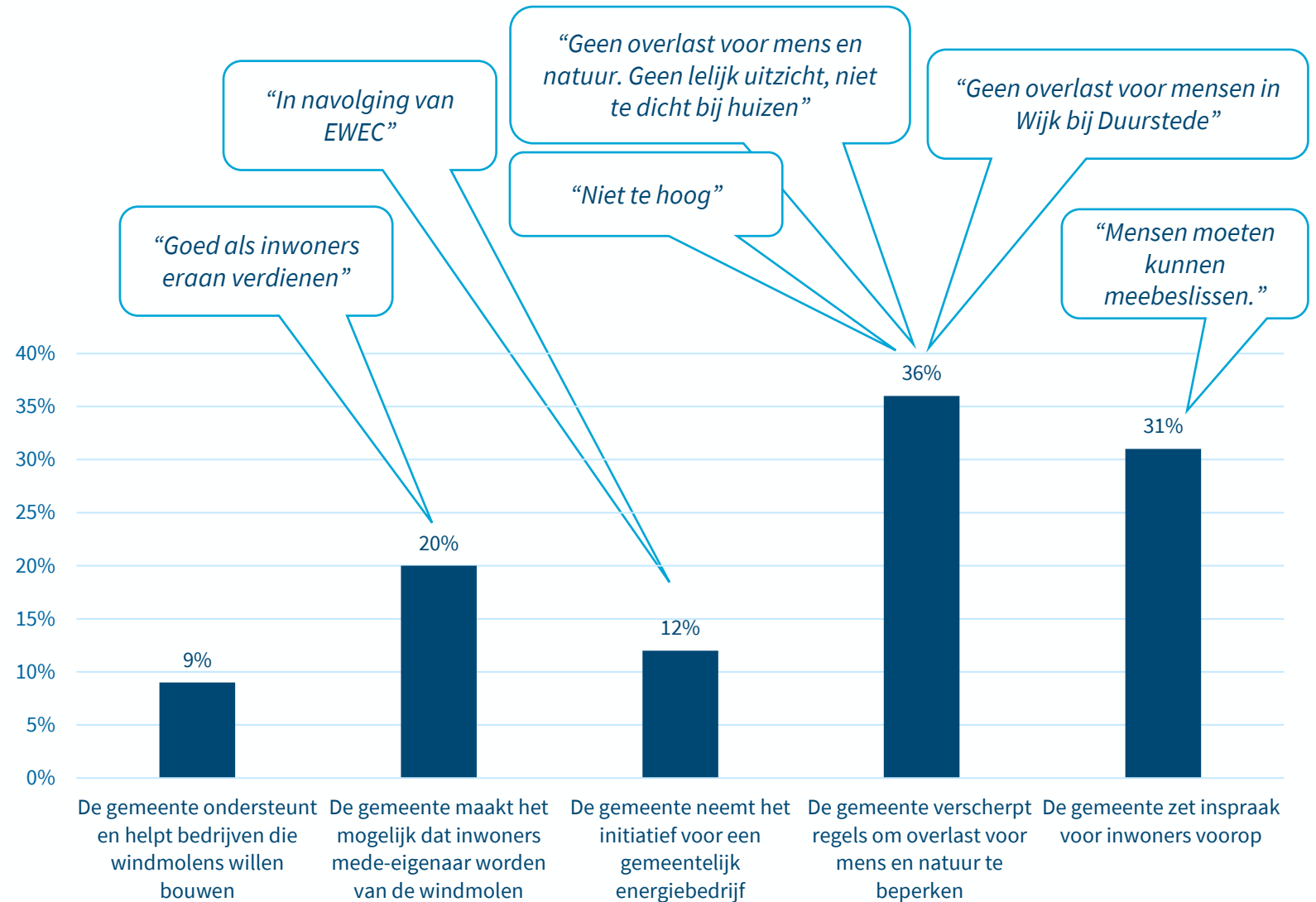
- Laat de beslissing over aan de provincie
- Bij de provincie aandringen op geen windmolens in Wijk bij Duurstede
- Het besluit van de provincie accepteren en windmolens mogelijk maken
- Meer windmolens mogelijk maken in Wijk bij Duurstede dan de provincie heeft voorgesteld

Wat vinden deelnemers aan de straatgesprekken belangrijk als er toch windmolens komen?

Toelichting

- Deelnemers van de straatgesprekken konden één of meerdere dingen aangeven die ze belangrijk vinden om rekening mee te houden als er windmolens komen.
- **Veel deelnemers vinden het belangrijk** om overlast te beperken en inspraak voor inwoners voorop te zetten. Een deel (10% in totaal) noemt deze twee dingen samen.
- Andere zaken die deelnemers noemen zijn:
 - Zorg dat de lasten en de lusten goed verdeeld zijn;
 - Communiqueer goed over de noodzaak en verdienmodellen van windmolens;
 - Houd windmolens zo veel mogelijk tegen.

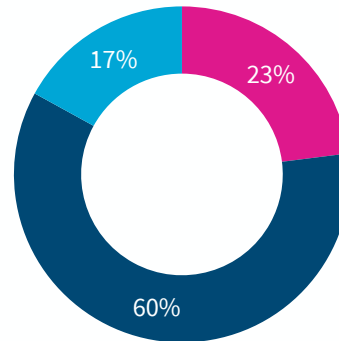

Wat vinden de deelnemers aan de straatgesprekken van het doel van de gemeente en klimaatverandering?

Toelichting

- **Veel deelnemers (60%) vinden** dat de gemeente het doel om alle energie schoon op te wekken in 2050 moet halen en veel deelnemers (60%) maken zich zorgen om klimaatverandering. Dit is vergelijkbaar met de cijfers uit de online versie van de raadpleging.
- **Andere dingen waar deelnemers zorgen over hebben** met betrekking tot de energietransitie zijn:
 - Netcongestie;
 - Kosten en de verdeling van kosten.

Wat vind je van het doel van de gemeente om alle energie schoon op te wekken in 2050?

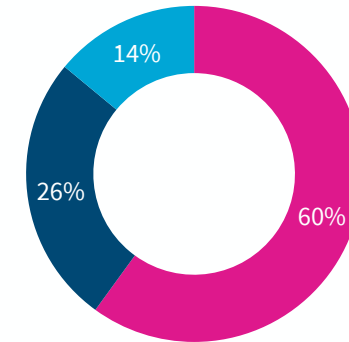

■ Ik vind niet dat de gemeente meer schone energie moet opwekken dan nu. Het doel hoeft niet gehaald te worden.

■ De gemeente moet het doel om alle energie schoon op te wekken in 2050 halen.

■ De gemeente moet meer doen.

Ik maak me zorgen om klimaatverandering

■ Mee eens

■ Neutraal

■ Mee oneens

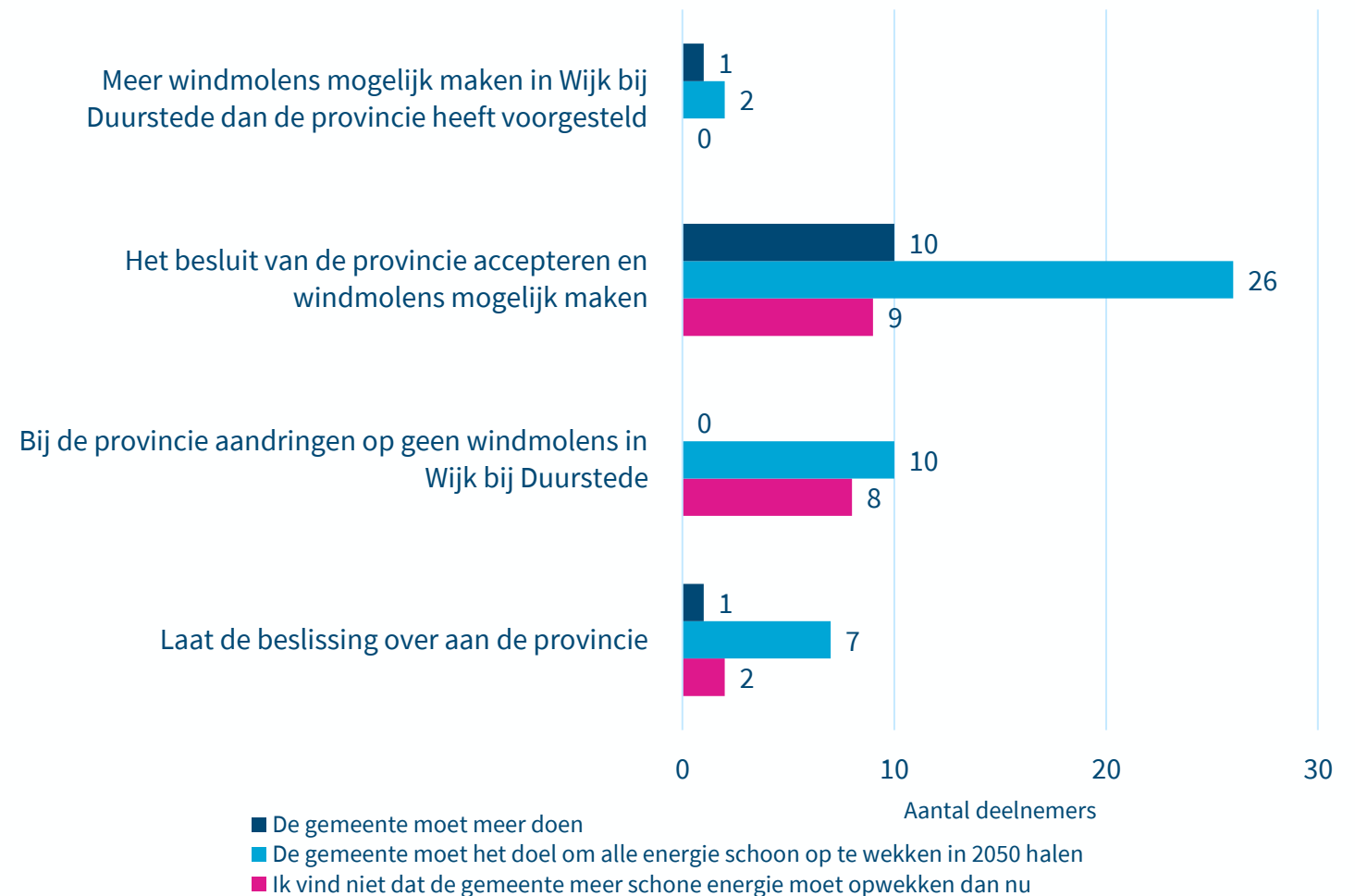

Wat vinden de deelnemers aan de straatgesprekken van het doel van de gemeente in relatie tot het advies van deelnemers over windmolens?

Toelichting

- Van de deelnemers die vinden dat de gemeente het doel moet halen vindt bijna de helft (26) dat de gemeente het besluit van de provincie moet accepteren en windmolens mogelijk moet maken.
- Een substantieel deel van de deelnemers die vinden dat de gemeente het doel moet halen wil dat de gemeente aandringt bij de provincie op geen windmolens (10).
- Van de deelnemers die vinden dat de gemeente meer moet doen dan het doel (bijvoorbeeld meer opwekken of sneller haar doel halen) wil slechts één deelnemer dat er meer windmolens mogelijk gemaakt worden in Wijk bij Duurstede dan de provincie wil.
- Van de deelnemers die vinden dat de gemeente niet meer schone energie moet opwekken dan nu, vindt bijna de helft (9) dat de gemeente het besluit van de provincie moet accepteren en windmolens mogelijk moet maken.
- De aantallen uit de tabel tellen niet op tot 91 deelnemers. Dit komt omdat niet bij alle deelnemers beide vragen waren ingevuld.

Keuze over windmolens bij verschillende opvattingen over het doel van de gemeente

Bijlage 1: Argumenten voor het wel of niet kiezen voor een energiebron

Argumenten bij Keuzetaak 1

Sterretjes geven per argument aan hoe vaak dit argument is genoemd. Dit is procentueel: ieder sterretje is 10%.

Terug naar
inhoudsopgave

Gebouwen beter isoleren en minder energie gebruiken

Waarom kiezen deelnemers wel of niet voor maatregelen? Onderstaand de meest genoemde argumenten.

Argument bij 'Een beetje doen', 'Veel doen' en 'Zo veel mogelijk doen' **Frequentie**

Hiermee wordt **veel energie bespaard** ★★★★★

"Bestaande gebouwen beter isoleren en minder energie gebruiken is een eenvoudige en effectieve manier om energie te besparen."

"Dit is laaghangend fruit en makkelijk te bereiken zonder veel negatieve gevolgen. Je zag wat er in eens mogelijk was toen prijzen hoog waren voor gas en stroom."

Dit is een **makkelijke manier** om veel te bereiken, eventueel in combinatie met andere maatregelen ★★★★★

"Kleine moeite, groot effect!"

De gemeente moet isoleren **stimuleren of subsidiëren** ★

"Gemeente zou initiatief moeten nemen om bij alle huizen in de gemeente contact op te nemen met individuele huiseigenaren (vanaf een bepaald bouwjaar) een energiecheck te doen c.q. advies uit te brengen en mensen met keuzes te ondersteunen."

Mensen moeten **bewust omgaan met hun energieverbruik** ★

"Sowieso goed om bewustzijn te hebben en te houden op verbruik en ook na te denken over hoe de opwarming van invloed gaat zijn op hoe we onze gebouwen willen vormgeven."

Argument bij 'Niet doen' en 'Weinig doen' **Frequentie**

Zeer weinig argumenten genoemd voor het niet of weinig uitvoeren van deze maatregel

Extra zonnepanelen op daken leggen

Waarom kiezen deelnemers wel of niet voor maatregelen? Onderstaand de meest genoemde argumenten.

Argument bij 'Een beetje doen', 'Veel doen' en 'Zo veel mogelijk doen'	Frequentie	Argument bij 'Niet doen' en 'Weinig doen'	Frequentie
Maak nuttig gebruik van daken ; er is genoeg ruimte op daken	★★★	Zonnepanelen leveren niet voldoende (betrouwbare) stroom	
Zonnepanelen op daken hebben vrijwel geen nadelen, of niet de nadelen van andere oplossingen	★★	Zonnepanelen zijn niet mooi	
Dit is een eenvoudig uit te voeren oplossing, waar iedereen aan bij kan dragen	★	Zonnepanelen zijn onvoldoende duurzaam	
Zonnepanelen op daken hebben de voorkeur, maar praktische bezwaren moeten nog wel opgelost worden (zoals netcongestie)	★		
Maak nuttig gebruik van met name bedrijfsdaken	★		
Mensen moeten door de overheid/gemeente aangemoedigd worden zonnepanelen te nemen	★		

"Zonder zonnepanelen op een dak is het slechts dat: een dak. Op deze manier levert elk dak ook energie op: schone energie."

"Het zou zonde zijn om al het beschikbare dakoppervlak onbenut te laten. Zonnepanelen zijn relatief goedkoop en onderhoudsarm voor lange tijd."

"Leveren stroom als het niet nodig is en dat is zinloos"

"Er zijn zoveel daken waar gebruik van gemaakt kan worden. Is in ieder geval beter dan zonnevelden."

"Gewoon lekker doen. Het betreft mensen mij de energie transitie en levert hen persoonlijk voordeel op."

"ook hier geldt weer: een no brainer. Op dit moment wordt het systeem wel overbelast, maar (thuis)batterijen, verzwaren netwerk etc. zal dit in de (nabije) toekomst verhelpen"

"Wordt nu veel te weinig aandacht aan gegeven. Veel beter stimuleren. Obstakels wegnemen."

Energie maken met een waterkrachtcentrale

Waarom kiezen deelnemers wel of niet voor maatregelen? Onderstaand de meest genoemde argumenten.

Argument bij 'Een beetje doen', 'Veel doen' en 'Zo veel mogelijk doen'	Frequentie	Argument bij 'Niet doen' en 'Weinig doen'	Frequentie
		"Kans voor open doel: we hebben een rivier die langs Wijk stroomt met zo'n 3000 kuub/seconde. Daar is best een goede turbine in te leggen. Is nooit goed onderzocht, maar er zijn plaatsen in Europa waar dit al gebeurt."	
Doen wat mogelijk is, en het is mogelijk in Wijk bij Duurstede	★★★★★	"Zet te weinig zoden aan de dijk."	Dit levert niet voldoende op ★★
		"We zitten met wijk bij Duurstede pal tussen alle rivieren. Het is zonde om qua ligging daar geen gebruik van te maken. Immers stroomt de rivier toch door. Daarom lijkt mij dit een passende oplossing."	
Een waterkrachtcentrale is beter dan windmolens	★	"Kosteninefficiënt. Te duur en levert te weinig."	Dit is te duur voor weinig opbrengst ★★
		"Het levert niet veel energie op, maar is minder hinderlijk dan grote windmolens."	Dit is niet praktisch uitvoerbaar ★
Een goed idee, maar er zijn wel praktische bezwaren	★	"Alleen als de kosten tegen de baten opwegen"	Dit heeft nadelen voor de natuur

Kleine windmolens plaatsen

Waarom kiezen deelnemers wel of niet voor maatregelen? Onderstaand de meest genoemde argumenten.

Argument bij 'Een beetje doen', 'Veel doen' en 'Zo veel mogelijk doen'	Frequentie	Argument bij 'Niet doen' en 'Weinig doen'	Frequentie
Kleine windmolens geven weinig overlast , of minder dan grote windmolens	★★★★★	Ik ben tegen alle vormen van windmolens (op land)	★★
Kleine windmolens kunnen goed gecombineerd worden met andere oplossingen	★	Kleine windmolens leveren weinig energie of zijn weinig efficiënt	★
Kleine windmolens zijn geschikt voor bij boeren(erven) , bij particulieren of bedrijven	★	Ik heb liever grote windmolens dan kleine	★
Kleine windmolens helpen de energietransitie	★		

"ook een no brainer. weinig overlast. en de bezitter verdient er ook nog leuk aan"

"Ik ben alleen voorstander van windmolens op zee en dus NIET op land."

"Zijn minder storend dan grote"

"vervuiling landschap, 100 kleine windmolens bij boeren op het erf zijn erger dan 1 grote windmolen langs het Amsterdam- Rijn - kanaal."

"Kosten veel meer materiaal per kWh dan grote windmolens. Misschien leuk voor een boer om een beetje stroom te besparen, maar werkt uiteraard alleen als de stroom duur is. Ik neem aan dat de bewuste productie van dure stroom geen doelstelling is"

"Er zijn genoeg particulieren/ boeren die dit al graag willen en kunnen."

"alles wat een bijdrage levert eraan mag en kan , we kunnen niet meer wachten ergens op , misschien in de toekomst kunnen we ze weer afbreken , maar nu dienen we er voor te gaan."

Energie maken met een kleine kerncentrale

Waarom kiezen deelnemers wel of niet voor maatregelen? Onderstaand de meest genoemde argumenten.

Argument bij 'Een beetje doen', 'Veel doen' en 'Zo veel mogelijk doen' **Frequentie**

Levert veel op zonder nadelen of met nadelen die in de toekomst opgelost zullen worden ★★★

Een kerncentrale is **beter dan windmolens** ★

Levert veel op, maar niet zonder nadelen of praktische bezwaren ★

Kernenergie **kan goed gecombineerd worden** met wind- of zonne-energie

Liever een nationaal- of provinciaal gedeelde kerncentrale

"Wij laten toch niet onze kinderen en kleinkinderen met onze kernafval achter??"

"Erg futuristisch maar levert wel veel energie op. Daarbij weinig vervuiling van het landschap. Probleem is wel kernafval. Hopelijk gaat de ontwikkeling sneller om kernenergie op te wekken zonder kernafval. Dan is het zelf aantrekkelijk om twee centrales te bouwen."

Een kleine kerncentrale is momenteel geen optie: er zijn er drie in Europa, een ervan staat stil en geen van drieën zijn geschikt voor commerciële energielevering. Daarnaast is er geen consortium gevonden die de productie van dergelijke kleinschalige kerncentrales wil ondernemen."

"lijkt mij niet kosten efficiënt, veel weerstand te verwachten"

"Als het enige andere alternatief is dat we Nederland vol gaan zetten met grote windmolens, dan kies ik ervoor om kleine kerncentrales te gaan bouwen voor onze toekomstige energiebehoefte."

"Een schone oplossing maar is dit haalbaar??"

Argument bij 'Niet doen' en 'Weinig doen' **Frequentie**

Een kleine kerncentrale geeft **problemen met kernafval** ★★

Een kleine kerncentrale geeft **te veel risico** ★

Een kleine kerncentrale is **te duur** ★

Een kerncentrale is nodig om de doelstellingen te halen ★

Er is geen ruimte voor een kerncentrale in Wijk bij Duurstede

Vertrouwen dat de techniek in de toekomst de huidige problemen rondom kernenergie oplost

Extra zonnevelden aanleggen

Waarom kiezen deelnemers wel of niet voor maatregelen? Onderstaand de meest genoemde argumenten.

Argument bij 'Een beetje doen', 'Veel doen' en 'Zo veel mogelijk doen'

Frequentie

Zonnevelden zijn **effectief** (eventueel in combinatie met andere maatregelen)

★★

Zonnevelden zijn nodig, maar **hebben nog wel nadelen** (zoals dat ze veel ruimte kosten, niet mooi zijn, of slecht voor de natuur)

★

Zonnevelden hebben **voordelen die andere maatregelen niet hebben**

★

Zonnevelden stuiten op minder weerstand dan andere maatregelen, zoals windmolens

"Zonde van de grond die tegenwoordig hard nodig is voor landbouw en/of huizen te bouwen."

"Zonnevelden zijn een efficiënte manier om zonne-energie op te wekken, en ze wekken waarschijnlijk minder weerstand op dan grote windmolens."

"Lelijke oplossing en dat kan naar mijn idee ook anders door gebruik te maken van daken die er al zijn"

"Ja ben ik ook voor. Vooral omdat dit al een bewezen effect heeft!"

"we hebben al zonnevelden en leggen er nog een paar aan. Dat lijkt mij voldoende, als we aanvullen met windenergie."

"Zonnepanelen zijn relatief goedkoop en onderhoudsarm voor lange tijd. Ze maken geen geluid en vervuilen het landschap amper, zeker als ze omheind worden door heggen of dijkjes."

"Meer zonnevelden alleen als nodig. Combinatie met windmolens belangrijk, want in de winter is er weinig zon. En de opslag moet eerst beter en goedkoper worden"

Argument bij 'Niet doen' en 'Weinig doen'

Frequentie

Zonnevelden kosten **veel ruimte**

★★

Zonnepanelen kunnen **beter op daken** liggen

★★

Er zijn al **(meer dan) genoeg** zonnevelden

★

Zonnevelden geven overlast voor de natuur, schoonheid of leefbaarheid

★

Twijfel aan **de duurzaamheid en het nut** van zonnevelden

★

Energie maken met biovergisters

Waarom kiezen deelnemers wel of niet voor maatregelen? Onderstaand de meest genoemde argumenten.

Argument bij 'Een beetje doen', 'Veel doen' en 'Zo veel mogelijk doen'	Frequentie	Argument bij 'Niet doen' en 'Weinig doen'	Frequentie
Biovergisters maken goed gebruik van reststromen	★★	Biovergisters geven (stank)overlast	★★★
Biovergisters leveren veel op voor weinig kosten	★	Energie van biovergisters is geen schone energie	★★
Biovergisters leveren nodige energie en hebben relatief weinig nadelen of met nadelen die in te toekomst verholpen kunnen worden		Biovergisters zijn niet rendabel	★
Biovergisters zijn beter dan windmolens		Biovergisters zijn een prima tijdelijke oplossing	

"Er is een **gruwelijk mest overschot** in de regio. We moeten zuinig zijn met onze landbouw die het kromme rij gebied maken zoals het nu is."

"Mooi plan om afval te hergebruiken, doen."

"levert een te kleine bijdrage aan energieopwekking en geeft toch veel stankoverlast voor direct omwonende"

"Wat zijn hier de effecten van? Is dit uiteindelijk wel zo milieuvriendelijk. Ik heb hierover mijn twijfels."

"volgens mij stimuleren we daarmee de intensieve veehouderij en het stikstofprobleem. Als ik dat fout heb, dan mag het van mij"

"Minst omgevingsvriendelijke oplossing, maar alle beetje helpen. Uitgaande van het feit dat ook de technische ontwikkelingen niet stilstaan, kan het wellicht in de (nabije) toekomst met minder (stank)overlast en mogelijk ook op een minder belastende locatie."

Grote windmolens plaatsen

Waarom kiezen deelnemers wel of niet voor maatregelen? Onderstaand de meest genoemde argumenten.

Argument bij 'Een beetje doen', 'Veel doen' en 'Zo veel mogelijk doen'	Frequentie
--	------------

Er kunnen wel grote windmolens komen op plekken waar niemand er last van heeft, of zo weinig mogelijk	★★
---	----

Grote windmolens leveren veel energie op	★
--	---

Grote windmolens zijn een goede aanvulling op andere maatregelen	★
--	---

Na goed overleg met omwonenden kunnen er windmolens geplaatst worden	
--	--

Windmolens plaatsen is een goed idee	
--------------------------------------	--

"Werkelijk waanzin om windmolens van meer dan 200 meter hoog te plaatsen binnen onze gemeente, verknallen het hele landschap en over de gezondheidsrisico's is nog te weinig bekend maar dat ze geluid maken is wel een ding wat zeker is. Die hoge dingen horen op zee thuis of in een heel dunbevolkte polder."

"Als de overlast beperkt kan worden tot die delen van het Amsterdams Rijn kanaal, waarbij de directe bewoners hun inspraak ook daadwerkelijk terug zien in de planning zou dit een van de meest vriendelijke wijze zijn, buiten dat het 24u per dag gebruikt kan worden."

"Een grote windmolen levert wellicht veel energie op, maar is daarnaast ook groots in overlast voor natuur en mens!"

"De enige realistische manier om op korte termijn voldoende energie op te wekken"

"Windmolens zijn niet de oplossing en allerm minst groen/duurzaam. Van grondstof tot afbouw recycling zijn deze zeer vervuilend. Dit wordt niet meegenomen."

Argument bij 'Niet doen' en 'Weinig doen'	Frequentie
---	------------

Grote windmolens zijn lelijk en passen niet in het landschap van Wijk bij Duurstede	★★
---	----

Grote windmolens geven overlast en gezondheidsrisico's	★★
--	----

Grote windmolens zijn slecht voor de natuur	★
---	---

Grote windmolens zijn niet of onvoldoende duurzaam	★
--	---

Er kunnen wel grote windmolens komen op plekken waar niemand er last van heeft	
--	--

Bijlage 2: Argumenten bij de puntentoekenning voor keuzes over windmolens

Argumenten bij Keuzetaak 2

Sterretjes geven per argument aan hoe vaak dit argument is genoemd. Dit is procentueel: ieder sterretje is 10%.

Terug naar
inhoudsopgave

De gemeente dringt bij de provincie aan op geen windmolens in Wijk bij Duurstede

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie
Zorgen over mogelijke gezondheidsrisico's, geluidsoverlast en verstoring van het woongenot .	★★
Kritiek op de effectiviteit, betrouwbaarheid en milieueffecten van windenergie als duurzame energiebron.	★
Het belang van lokale inspraak en besluitvorming in plaats van opgelegde beslissingen door hogere overheden.	★
Verzet tegen windmolens in de eigen omgeving .	★
Er gebeurt al voldoende	★
Alternatieve vormen van duurzame energieopwekking zijn meer geschikt (windmolens op zee, zonne-energie, etc.).	

"Als elke gemeente dat doet verandert er niks."

"Omgevingsvervuiling! Behoud ons groene hart in de gemeente met veel bos, weilanden en ongerepte natuur."

"Geen goed idee. Het 'Not In My BackYard' idee is geen goede gedachte in het zoeken naar een oplossing voor een collectief probleem."

"Als we nu 100 windmolens bouwen zijn er over 20 jaar nog 6 en een hele lading afval over."

"Windmolens zijn nodig om energie transitie te maken"

"Liever elders in provincie dichterbij grote steden"

"Windmolens op zee oké, maar niet op het land"

Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Wijk bij Duurstede heeft verantwoordelijkheid de energietransitie .	★★
Windmolens zijn noodzakelijk voor het halen van duurzaamheidsdoelstellingen	★★
Het beleid van de provincie is goed , en moet niet tegengewerkt worden	★

De gemeente spant zich in om overlast voor inwoners te beperken

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie
De mensen die overlast ervaren van windmolens moeten er financieel van profiteren	★★
Overlast met worden beperkt/voorkomen: nadruk op algemene levenskwaliteit	★★
Overlast met worden beperkt/voorkomen: nadruk op uitzicht, natuur beschermen en geluidsoverlast	★
Als er teveel overlast is verdwijnt draagvlak voor windmolens	★
Plaats windmolens ver weg (zoals op zee)	★
Het plaatsen van windmolens is belangrijk , maar de gemeente moet de overlast beperken	★
Er moeten geen windmolens geplaatst worden	
Dat is de taak van de gemeente	

"Ook belangrijk maar op lange termijn ondervinden onze kinderen veel meer last en ellende als wij nu onze kop in t zand steken."

"Er moet een redelijke balans zijn voor de overlast. En mensen met extra overlast mogen ook extra profiteren."

"overlast gaat ten koste van woongeluk en geeft stress"

"Windmolens maken veel geluid. Ik vind het belangrijk dat zo min mogelijk mensen er last van hebben, of dat mensen er zo min mogelijk last van hebben."

"Zo vanzelfsprekend, dat ik aanneem dat deze waardering voldoende is"

"Iedereen vind energieopwekking een goed idee, totdat het in je eigen achtertuin is. Als bewoner heb je er dan altijd last van, wat het woongenot vermindert. Het is beter om oplossingen (gemeente overschrijdend) te zoeken die hierin een beter evenwicht geven."

Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
------------------------------------	------------

Langetermijn overlast van klimaatverandering is belangrijker dan korte termijn overlast van windmolens ★

Dat is logisch

De gemeente verscherpt regels om overlast voor natuur te beperken

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
De natuur is belangrijk en moet beschermd worden	★★	Er zijn al voldoende, of zelfs teveel, regels	★★
De natuur staat al onder druk , en moet beschermd worden	★	De natuur heeft geen last van windmolens	★
Windmolens geven overlast	★	Als er geen windmolens zijn, is er geen overlast van	★
Binnen Wijk bij Duurstede is natuur belangrijk , en moet beschermd worden	★	Overlast moet worden beperkt	
Er zijn andere zaken die meer overlast aan de natuur veroorzaken		De natuur wordt beschermd door schone energie te maken	
Schone energie is niet schoon als de windmolens de natuur belasten			

"De (toekomstige) nationale regels binnen wet- en regelgeving zijn voldoende. Daar hoeft lokaal niet een schep bovenop gedaan te worden."

"De balans in de natuur is super belangrijk en heeft ook een effect op toekomstige klimaatverandering"

"Natuur staat al langere tijd onder druk. Moeten we zuinig op zijn willen onze kinderen en kleinkinderen er ook nog van kunnen genieten."

"Er is langs het kanaal weinig te beschermen"

"We moeten zuinig zijn op onze natuur, niet alleen door er voor te zorgen dan planten en dieren weinig last hebben van windturbines etc. maar ook door er voor te zorgen dat windturbines etc. het landschap niet ontsieren."

"Waar mogelijk de natuur beschermen. Dat maakt leven in Wijk zo fijn."

De gemeente zorgt dat winst van windmolens bij inwoners terecht komt

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie		Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Dat creëert draagvlak bij inwoners	★★★	"Welke windmolens? dus welke winst"	Ik ben tegen windmolens	★★
		"Om alle inwoners mee te nemen en enthousiast te maken voor de duurzame initiatieven moet er wellicht een beloning tegenover staan. Dit kan in de vorm van winstverdeling onder bewoners, met daarbij meer winst voor particuliere initiatieven en verdeelde winst voor grotere initiatieven die op openbare plekken staan."	Winst maken op windmolens is niet realistisch	★★
Een goede verdeling van lasten en lusten is eerlijk	★★	"Lijkt me onrealistisch maar als dat kan is het goed"	Ik ben tegen windmolens, maar als het moet wil ik wel dat de winst bij inwoners terecht komt	★
		"Als zij er dan toch komen wil ik er zelf ook van profiteren"	Het is beter als bedrijven/particulieren over (winst van) windmolens gaan, niet de gemeente	★
Dat creëert betrokkenheid bij inwoners	★	"Eigen inwoners moeten ook baat hebben bij windmolens in de gemeente"	Dat is omkoperij	
		"Wederom ihkv draagvlak en betrokkenheid. Ik zou overigens winst willen verdelen over gemeente en inwoners en dan m.n. die inwoners die zicht hebben op windmolens."		
		"Klinkt als omkopen van burgers om toch maar windmolens te plaatsen."		

De gemeente wekt evenveel schone energie op als andere gemeenten

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Wijk bij Duurstede moet minstens evenveel schone energie opwekken als andere gemeenten	★★	Je moet kijken naar wat voor elke gemeente mogelijk/nodig is, niet alle gemeentes over één kam scheren	★★★★
Wijk bij Duurstede moet schone energie opwekken, maar dat hoeft niet evenveel als of meer te zijn dan andere gemeenten	★	De ambitie van Wijk bij Duurstede moet ambitieuzer zijn dan die van buurtgemeentes	★★
Het is goed om samen te werken met andere gemeentes om het energievraagstuk aan te pakken	★	Dit is een landelijk/Europees probleem , dat op hoger niveau moet worden opgelost	★
Het is goed om onafhankelijk te zijn in de energievoorziening	★	Ik ben tegen windmolens	★

"Waarom zou je dat willen? Alle gemeenten hebben eigen kenmerken en karakter. Met deze doelstelling loop je daaraan voorbij. Soms kan iets heel makkelijk en soms pertinent niet."

"Ik vind dat de gemeente een eigen verantwoordelijkheid heeft, je niet verschuilen achter andere gemeentes maar ook je steentje bijdragen"

"Je hoeft niet het braafste jongetje van de klas te zijn, maar zeker wel mee doen, de vergelijking met andere gemeente laat goed zien wat je doet of dat reëel is."

"Ik had liever de optie gezien dat we meer dan gemiddeld of benodigd gaan opwekken"

"Nee niet mee eens. Het gaat er om op zo hoog mogelijk niveau (Europees) de energiepuzzel op te lossen. Dit gaat ook het meest efficiënt met zo groot mogelijke installaties. De wens om als iedere gemeente evenveel bij te dragen en een eigen zelfstandige energievoorziening en beleid te voeren is onverstandig en onhaalbaar."

"Goed overleg met andere gemeentes over opwekken schone energie."

De gemeente ondersteunt en helpt mensen of bedrijven die windmolens willen bouwen

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Met subsidie, administratieve hulp of vergunningen verlenen kunnen er makkelijker/sneller windmolens worden geplaatst	★★	Ik ben tegen windmolens , of zou alleen kleine windmolens willen	★★★
Ondersteun boeren of ondernemers	★	Het is beter als de gemeente wel gaat over windmolens (niet particulieren en bedrijven)	★
Dan houdt de gemeente regie	★	Het is beter als de gemeente zich niet bemoeit met windmolens	★
Dat creëert draagvlak en werkgelegenheid	★		
Ondersteun initiatieven van onderop voor de energietransitie			

"Ik wil helemaal geen windmolens"

"Als boerenbedrijven of particulieren in het buitengebied een kleine windmolen willen platen om zelf energie neutraal te zijn, dan zou het mijn voorkeur hebben dat de gemeente hier aan meehelpt. Door onder andere vergunningen soepel te laten verlopen en eventueel een kleine subsidie te kunnen geven. De gemeente heeft hier namelijk ook voordeel van."

Ik zou alleen kleine turbines bij agrarische bedrijven in het buitengebied willen ondersteunen."

"Zelf een energiebedrijf starten gaat wat ver, maar volop ondersteunen van liefst coöperatieve organisaties is het minst dat de gemeente kan doen."

"Nee. Dat moet in een groter geheel worden gedaan. Ik ben bang dat er dan weer door een aantal slimme bedrijven verdiend gaat worden ten kosten van....."

De gemeente maakt het mogelijk dat inwoners mede-eigenaar worden van windmolens

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie		Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Dat vergroot het draagvlak en een gevoel van betrokkenheid	★★★★	"Windmolens zijn een goede manier om energie op te wekken, maar de weerstand is groot. Wanneer het mogelijk wordt mede-eigenaar te worden, wordt het een initiatief van ons allen. Daarnaast is het een mooie investering in de omgeving."	Ik ben tegen windmolens	★★
Dan hebben inwoners zeggenschap en kunnen ze nadelen beperken	★	"Ik vind het belangrijk dat zowel de lusten als de lasten voor de lokale gemeenschap zijn en dat Wijkse burgers zelf kunnen participeren en meebeslissen. Het levert betrokkenheid en draagvlak op, het gevoel dat je zelf én gezamenlijk iets kunt bijdragen. Het abstracte, angstwekkende concept 'energietransitie' wordt zo concreet en iets waaraan je zelf actief kunt deelnemen met de middelen en mogelijkheden binnen je eigen bereik."	Dat geeft gedoe of is omkoperij	★
Dan hebben inwoners zeggenschap en kunnen ze mee profiteren	★	"Dat neemt de overlast niet weg! Bovendien, als een binnenstadbewoner mede-eigenaar wordt legt ie de lasten bij de omwonende van de windturbines (het zijn geen molens!)"	Dat is te duur of inwoners zullen er niet van profiteren	★
Dan kunnen er makkelijker windmolens worden geplaatst		"Winst naar burgers."	Het is beter als het bedrijfsleven of de gemeente investeert in windmolens	
Goed als dat makkelijker wordt voor inwoners die dat willen				

De gemeente maakt veel windmolens mogelijk

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie
Er moeten windmolens gerealiseerd worden om te verduurzamen	★★
Alleen als windmolens noodzakelijk zijn voor het halen van de duurzaamheid doelstellingen	★
Windmolens zijn een goede aanvulling op- of alternatief voor zonnepanelen	★
Als de gemeente zelf de beslissing maakt, houdt de gemeente de regie.	★
Er is voldoende ruimte voor windmolens in Wijk bij Duurstede	
Windmolens leveren geld op (dat naar bewoners kan gaan)	

"Windmolens zijn effectief maar niet onomstreden. Kijken wat echt nodig is en de vraag is of veel windmolens dan meteen een antwoord is. Mogelijk zijn 1 of 2 voldoende?"

"Elke windmolen levert groene energie. Hoe meer hoe beter, ondanks de horizonvervuiling. Dus stimuleren bij (agrarische) bedrijven"

"Bij gebrek aan alternatief dan maar in godsnaam windmolens, eigenlijk liever een waterstoffabriek een inzetten op zonnepanelen."

Het gaat me om 'veel'. Dat klinkt al snel als 'te' en dat klinkt dan weer als 'overlast'."

"Ontzettend lelijk in het landschap en geluidsoverlast en kwalijk voor vogels"

"Een balans tussen wind en zonne energie is belangrijk. Soms misschien beter een zonnenveld dan een windmolen."

"Windmolens kan men beter plaatsen in minder dicht bevolkte provincies en Gemeenten."

Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Als windmolens noodzakelijk zijn, zet dan in op zo weinig mogelijk windmolens.	★★
Liever geen windmolens	★
Windmolens zijn slecht voor de natuur/lelijk/ongezond/leveren geluidsoverlast	★
Windmolens hebben nadelen: liever inzetten op alternatieven	★
Er is onvoldoende ruimte voor windmolens in Wijk bij Duurstede	★

De gemeente neemt het initiatief voor een gemeentelijk energiebedrijf en gaat zelf windmolens bouwen

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Dan houdt de gemeente regie en kan zelfvoorzienend zijn	★	De gemeente kan dat niet , of het is niet de taak van de gemeente	★★★
Dan draagt de gemeente uit dat ze voorschone energie zijn	★	Dat is (te) duur of niet realistisch	★★
Dat is het beste voor de inwoners	★	Ik ben tegen windmolens	★★
Dat vergroot het draagvlak		Er is al een lokaal energiebedrijf (EWEC)	★

"Daar is de gemeente te klein voor en ik betwijfel of er voldoende expertise voor is. Alle energiebedrijven zijn juist geprivatiseerd."

"Baas in eigen gemeente. Laat de besluiten niet nemen vanuit een omgeving zonder binding of regionale belangen zoals de provincie en de Rijksoverheid die te veel afstand hebben en mogelijk andere belangen nastreven"

"Dit acht ik geen taak voor de gemeente. Ze moet niet ondernemen maar faciliteren"

"Dat laat zien dat het in het belang is van de gemeente en haar inwoners om gebruik te maken van Windenergie."

"Eigen initiatief is goed, maar een gemeentelijk energiebedrijf lijkt mij niet haalbaar en voor een paar windmolens is dit niet rendabel"

"Dan is er ook zeggenschap door inwoners"

De gemeente neemt geen stappen en laat de beslissing over windmolens aan de provincie

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Windenergie kan beter door de provincie of experts geregeld worden	★	Behoud van autonomie en lokaal zeggenschap	★★★★
Dan is het in elk geval niet de schuld van de gemeente		Ik ben tegen windmolens en de gemeente moet daarvoor zorgen	★★
De provincie en de gemeente moeten samenwerken		De provincie maakt niet de keuzes die in belang zijn van inwoners	★
		Vrees voor gebrek aan invloed en betrokkenheid	★
		Dan komen er windmolens en dat wil ik niet	★
		We moeten zelf onze verantwoordelijkheid nemen voor de opwek van schone energie	

Hou het in eigen beheer en eigen controle. Wees voor de beslissing zodat je proactief bent"

"De gemeente is, zoals zoveel gemeenten, te klein om expertise te hebben over onderwerpen zoals energie opwekking. Laat dat aan experts over. Dat is vanuit een overkoepelend gremium zoals de provincie makkelijker te organiseren."

"Beter 'in control' en betrokken dan langs de zijlijn toekijken."

"De gemeente heeft een betere vinger aan de pols qua lokale belangen en kleine groepen/bedrijven/individuen. Deze meekrijgen is fundamenteel voor de slagingskans."

"Dan ben je passagier en kun je ook geen bezwaar maken als er een beslissing is genomen, lijkt me geen wijsheid."

"De gemeente moet het niet geheel aan alleen de provincie overlaten. Deze zou vooral windmolens in de buitengebieden willen plaatsen maar daarin voorbijgaan aan het leefplezier van de inwoners van buiten de stad."

Bijlage 3. Deelnemerservaring en -verwachting

Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren en gewaardeerd?
En wat verwacht men van de uitkomsten?

Terug naar
inhoudsopgave

Over het advies van inwoners en experts

Toelichting

Deelnemers kregen de vraag: In deze raadpleging hebben we het advies gevraagd aan de inwoners van Wijk bij Duurstede. De gemeente gaat ook experts uitnodigen en vragen stellen. Welk advies vind je het belangrijkste?

- Deelnemers vinden dat inwoners en experts allebei gehoord moeten worden en dat er een beetje rekening mee moet worden gehouden. Een deel zal teleurgesteld zijn als er geen rekening mee wordt gehouden omdat ze wel vinden dat er enigszins rekening mee moet worden gehouden.
- Iets minder dan helft (46%) van de inwoners geeft aan dat ze het advies van inwoners even belangrijk vinden als het advies van experts. Er zijn ook relatief veel inwoners (26%) die aangeven dat het advies van inwoners zwaarder moet wegen dan het advies van experts. Een kleine groep (7%) vindt dat alleen het advies van inwoners moet meewegen.
- Deelnemers die bij de provincie willen aandringen om geen windmolens te bouwen in Wijk bij Duurstede geven vaker aan dat het advies van inwoners belangrijker is dan het advies van experts.

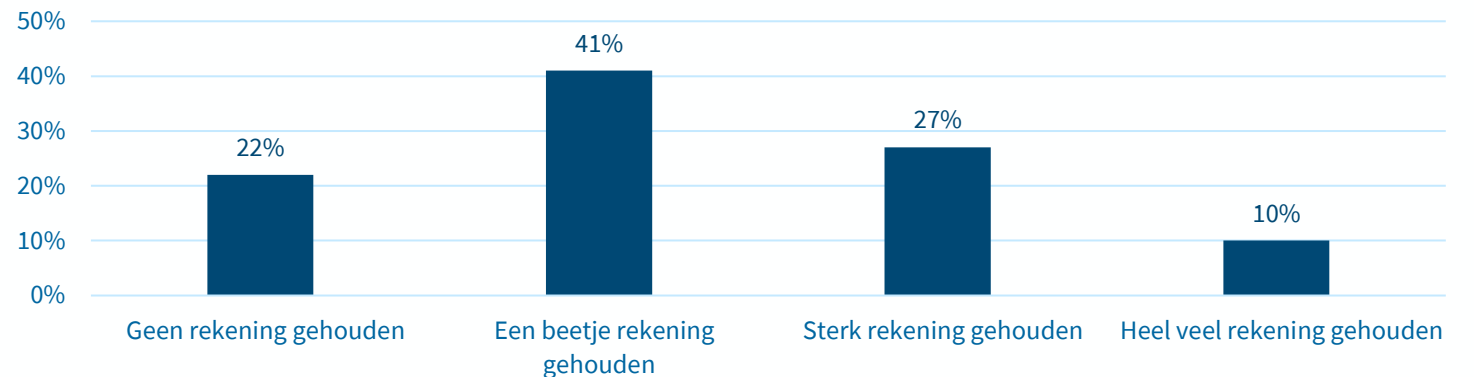
Deelnemers kregen de vraag: In hoeverre denk je dat er in de komende jaren door het gemeentebestuur rekening wordt gehouden met de uitkomsten van deze raadpleging?

- 22% van de deelnemers denkt dat het gemeentebestuur geen rekening zal houden met de uitkomsten van de raadpleging.
- De meeste mensen (41%) denken dat er een beetje rekening zal worden gehouden met de uitkomsten.
- 27% van de mensen denkt dat er sterk tot heel veel rekening zal worden gehouden met de uitkomsten.
- *Het betreft hier de ongewogen data.*

Welk advies is belangrijk?

In hoeverre denk je dat er in de komende jaren door het gemeentebestuur rekening wordt gehouden met de uitkomsten van deze raadpleging?

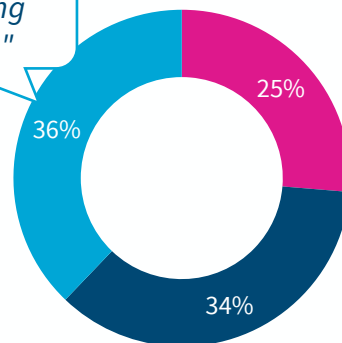
Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren en gewaardeerd?

Toelichting

- **Sommige deelnemers ervaring de raadpleging als sturend** er zijn deelnemers die de raadpleging als sturend hebben ervaren. Deze deelnemers noemen voornamelijk dat de statements te veel leiden naar windmolens als oplossing, en te weinig naar alternatieven, zoals kern-, water-, of zonne-energie.
- **Eerlijk:** Een meerderheid (56%) heeft er vertrouwen in dat het onderzoek eerlijk is.
- **Belangrijk onderwerp:** overgrote meerderheid (85%) vond het een belangrijk onderwerp om hun mening over te geven.
- **Begrijpelijkheid:** Een meerderheid van de deelnemers (60%) vond de raadpleging niet moeilijk te begrijpen. Bijna niemand vond het heel erg moeilijk te begrijpen. Hier is wel een verschil in tussen opleidingsniveaus: deelnemers met een praktisch opleidingsniveau geven vaker aan het onderzoek moeilijk te begrijpen te vinden: 19% van de praktisch opgeleide deelnemers vond het onderzoek moeilijk te begrijpen, ten opzichte van 6% van de middelbaar en theoretisch opgeleide deelnemers.

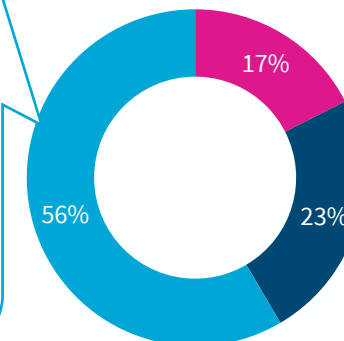
De raadpleging stuurde mijn keuzes een bepaalde kant op

"Het aanbod is te sturend richting windenergie."

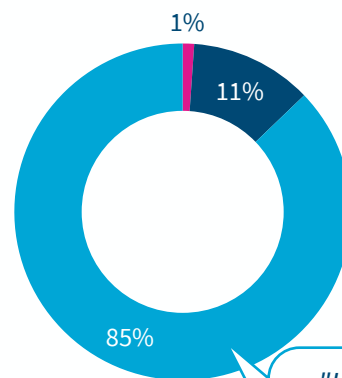

"Goed om te onderzoeken hoe de inwoners staan tov windmolens en dat kan nu objectief worden vastgesteld. Zodat niet de hardst schreeuwende minderheid een besluit tegen kan houden."

Ik vertrouw erop dat dit een eerlijk onderzoek is

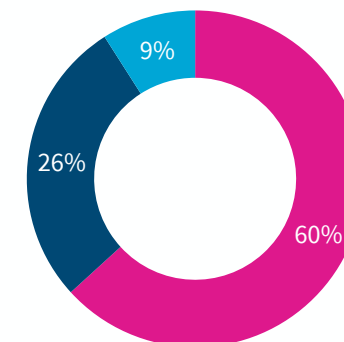

Ik vond het een belangrijk onderwerp om mijn mening over te geven

"Het is altijd fijn om mee te kunnen 'praten' over belangrijke onderwerpen. Het zet mij zelf ook tot denken."

Ik vond het onderzoek moeilijk te begrijpen

(Zeer) mee oneens

Neutraal

(Zeer) mee eens

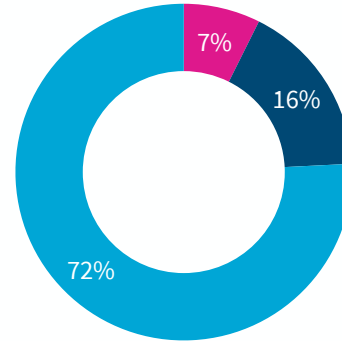

Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren en gewaardeerd?

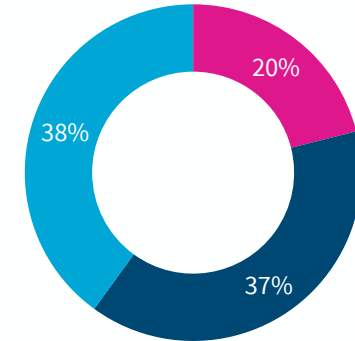
Toelichting

- **Methode vaker inzetten:** grote meerderheid (72%) is er voorstander van dat deze methode vaker moet worden gebruikt om inwoners te betrekken.
- **Ik heb geleerd over de keuzes die de overheid moet maken:** een ruim derde van de deelnemers (38%) geeft aan iets geleerd te hebben over dit thema door mee te doen aan deze raadpleging.
- **Accepteren van besluiten over dit onderwerp:** Een groot deel van de deelnemers (40%) geeft aan de besluiten over dit onderwerp beter te kunnen accepteren als er veel mensen meedoen aan deze raadpleging.
- **Vertrouwen in de besluiten van de overheid:** Bijna de helft (48%) van de deelnemers zegt meer vertrouwen te krijgen in de besluiten van de overheid als de overheid inwoners vaker laat meedenken over dit soort keuzes.

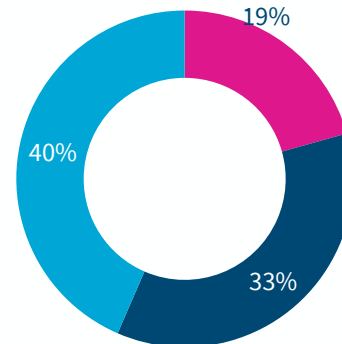
Deze methode moet vaker worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid

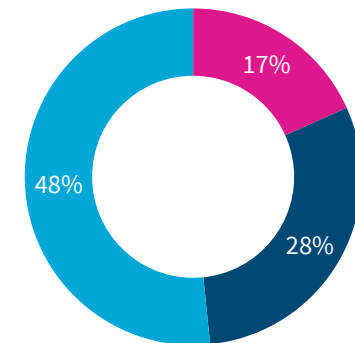
Doordat ik meedoe aan deze raadpleging heb ik geleerd over de keuzes die de overheid moet maken over dit thema

Als veel mensen meedoen aan deze raadpleging, dan zijn de uiteindelijke besluiten over dit onderwerp voor mij beter te accepteren

Als de overheid vaker op deze manier inwoners laat meedenken over dit soort keuzes, dan krijg ik meer vertrouwen in de besluiten van de overheid

(Zeer) mee oneens

Neutraal

(Zeer) mee eens

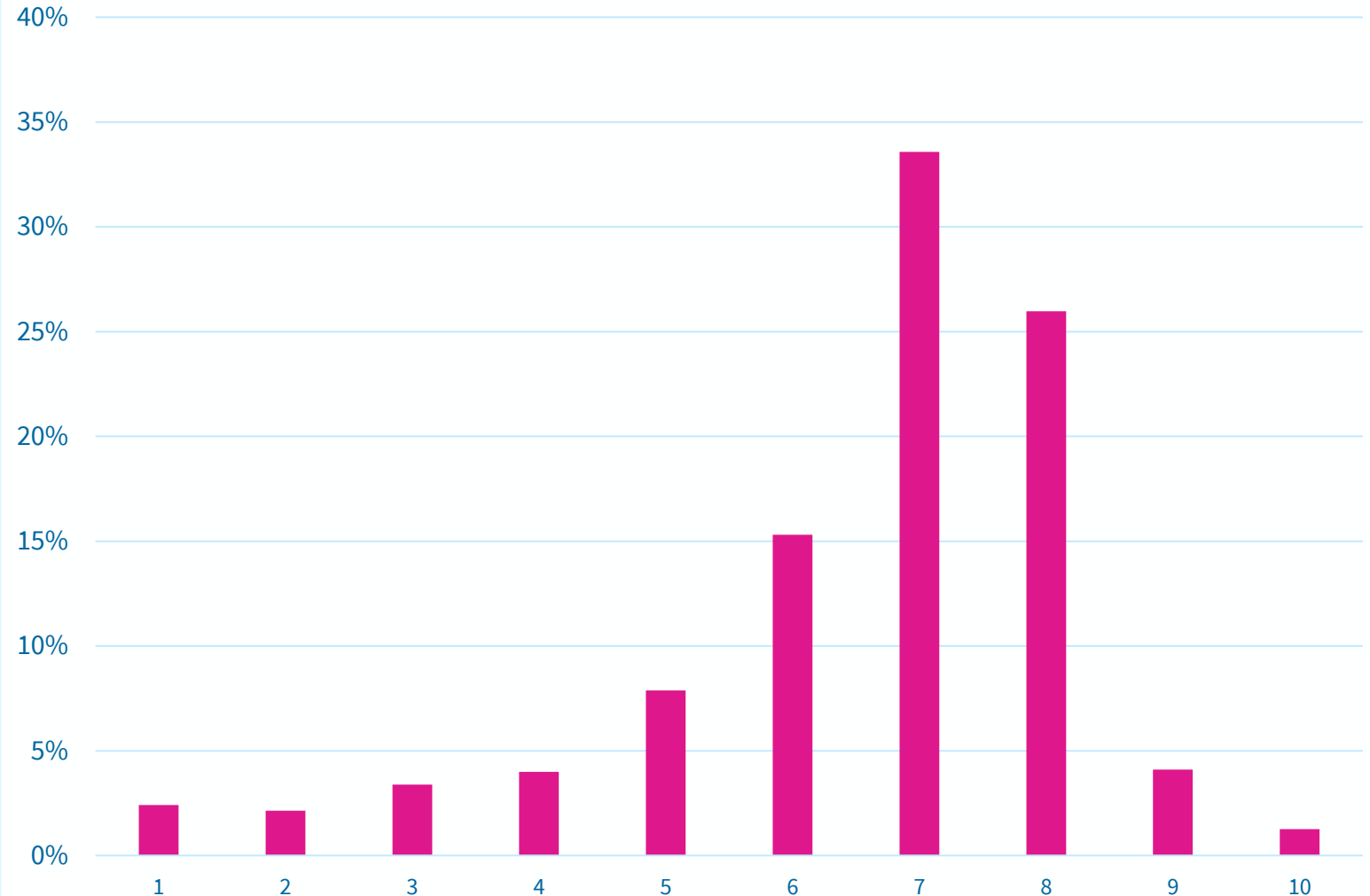

Gemiddeld krijgt de raadpleging een 6,6

Toelichting

- 80% van de deelnemers geeft een voldoende aan de raadpleging. Het gemiddelde rapportcijfer is een 6,6.
- Bij vergelijkbare PWE-raadplegingen over (wind) energie zien we gemiddelde rapportcijfers tussen 6,2 en 7,4. De score die deelnemers aan deze raadpleging geven zijn iets lager dan het gemiddelde.
- *Dit betreft de ongewogen data.*

Welk rapportcijfer geef je aan deze raadpleging?

Open vragen ‘Wat vind je van dit aanbod om mee te praten met de gemeente?’ en ‘Wil je nog wat kwijt over deze raadpleging?’

Toelichting

- **Betrokkenheid en inspraak:** Deelnemers waarderen het initiatief om de mening van burgers te vragen en deze mee te laten wegen in besluitvormingsprocessen.
- **Bewustwording en educatie:** Deelnemers vinden het waardevol dat de raadpleging hen aan het denken zet over de energietransitie in Wijk bij Duurstede.
- **Toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid:** Een aantal deelnemers waardeert de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van de vragenlijst.
- **Verlangen naar concrete actie:** Deelnemers hopen dat de resultaten van de vragenlijst daadwerkelijk worden gebruikt om actie te ondernemen of beleid te beïnvloeden.
- **Onduidelijkheid over doorwerking:** Sommige deelnemers uiten bezorgdheid over wat er met de resultaten zal gebeuren, hoe ze worden gebruikt in beleidsvorming en hoe de uitkomsten worden teruggekoppeld.
- **Sturing en vooringenomenheid:** Verschillende deelnemers merken op dat de vraagstelling soms sturend lijkt te zijn, met een impliciete voorkeur voor bepaalde uitkomsten.
- **Alternatieve oplossingen:** Een aantal deelnemers geeft aan bepaalde oplossingen te hebben gemist in de vragenlijst, zoals kernenergie. Maar ook bijvoorbeeld het oprichten van een werkgroep van burgers om inspraak te geven over dergelijke beslissingen.

"Goed. Het is een kans op de burger te horen en je als burger te laten horen"

"Zeer goed als er daadwerkelijk ook naar de inwoners wordt geluisterd. Nu hebben wij dat idee nl niet"

"Goed mits er ook daadwerkelijk rekening mee wordt gehouden, de bewoners moeten nl leven met de keuzes"

"Ik denk dat het goed is om de kloof tussen overheid en burgers te verkleinen. Er moet dan wel duidelijk over de uitkomst gecommuniceerd worden. Ook moet de uitkomst effect op het beleid hebben."

"De aanleg van de windmolens staat al vast. Waar moeten we dan over meepraten"

"Het zo goed zijn om een werkgroep op te richten die met gemeente en experts in een vroegtijdig stadium gedachten uitwisselt. De werkgroep zou een afspiegeling moeten zijn van inwoners van WbD en less is more"

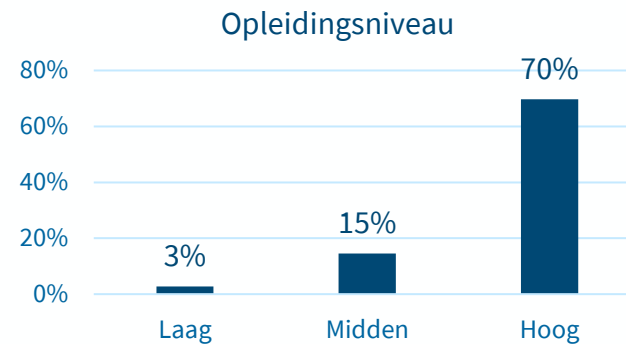
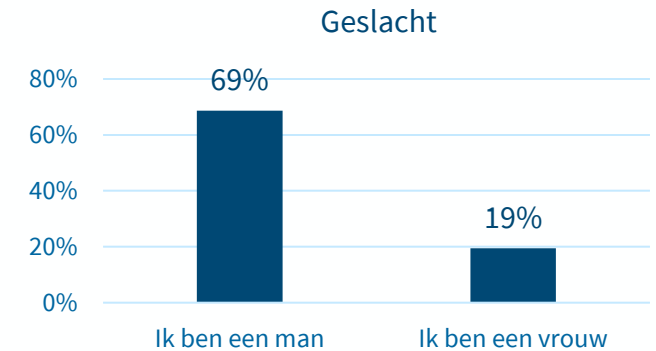
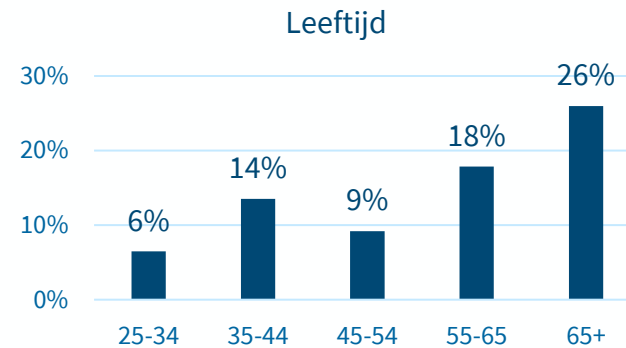
"Bij de genoemde mogelijke energiebronnen in deze raadpleging mis ik vooral het gebruik van waterstof en aardwarmte (warmtenetten) wat volgens mij best wel voor de hand ligt als toepassing binnen de gemeente, terwijl juist gebruik van kernenergie iets is wat meer landelijk zou moeten spelen (gezien de kosten en veiligheid); dat maakt deze raadpleging toch wat eenzijdig met een sterk accent naar alleen windmolens (en zonnepanelen en -parken)..."

185 mensen hebben zich opgegeven voor de verdiepende gesprekken over schone energie

Toelichting

- In de grafieken staat weergegeven wat de leeftijd, het geslacht en het opleidingsniveau is van de deelnemers die zich hebben opgegeven voor de verdiepende gesprekken.
- Deelnemers die zich hebben opgegeven zijn relatief vaak man (69%), hoogopgeleid (70%) en ouder dan 54 (44%).
- Totalen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende aandeel betreft deelnemers die niks hebben ingevuld.
- Veel deelnemers (172) hebben zich voor zowel de verdiepende gesprekken, als het ontvangen van het eindrapport opgegeven.

243 mensen
hebben zich opgegeven
om het eindrapport te
ontvangen

Bijlage 4. Methodologie en verantwoording

Keuzes over de raadpleging

De keuzes die we beschrijven in deze sectie hebben geleid tot de raadpleging die vindbaar is op de website <https://wijkbijduurstederaadpleging.net/>. Alle originele teksten zijn hier na te lezen. De raadpleging is ook nog in te vullen, maar antwoorden worden niet meer geregistreerd.

**Terug naar
inhoudsopgave**

Ontwerpproces en ontwerpkeuzes

Welke keuzes zijn er gemaakt en waarom?

- Een eerste keuzetaak is gemaakt met acht potentiële energiebronnen voor de gemeente. Voor deze keuzetaak is het klimaatdoel van de gemeente voor 2050 aangehouden, omdat dit het huidige doel van de gemeente is. De effectenschatting van alle opties is in samenwerking met bureau DWA gedaan.
 - Een aparte keuzetaak is gemaakt over windmolens, omdat daar tijdens het ontwerpproces een beslissing over kwam vanuit de provincie.
 - Een onzekerheidsmeter is ingevoerd om aan deelnemers mee te geven dat niet alle opties even realistisch zijn.
 - Verantwoording: De opties zijn vastgesteld op basis van gesprekken met de gemeente, een klankbordgroep van de raad en een klankbordgroep met bewoners.
-
- Deelnemers hebben op meerdere manieren informatie aangeboden gekregen: een introductievideo, instructievideo's bij de twee keuzetaken, en uitgebreide informatieteksten achter roze i-knoppen bij elke optie uit de keuzetaak. Alle video's en teksten zijn in oorspronkelijke vorm na te lezen via de URL.
 - Alle teksten zijn door een extern bureau herschreven op B1-taalniveau, zodat deze toegankelijk zijn voor de meeste mensen.

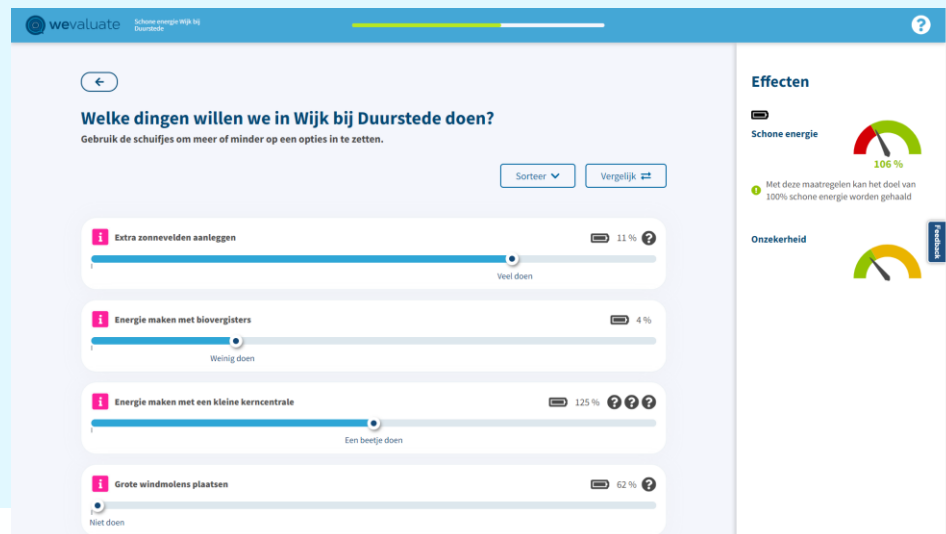

Ontwerp van de raadpleging

Twee keuzetaken met daarbij demografische vragen, vragen over de raadpleging en vragen over klimaat en ambitie

Keuzetaak 1: Welke dingen willen we in Wijk bij Duurstede doen?

- *Doel:* Inzicht krijgen in de keuzes die inwoners zouden maken om het doel van 100% schone energie in 2050 te bereiken.
- *Keuzesituatie:* Deelnemers konden schuifjes verplaatsen voor acht opties. Elk schuifje had een startpositie aan de linkerkant met het label 'niet doen'. Zij zagen hoeveel procent van de totale energie opwek in 2050 een optie maximaal zou kunnen opwekken. Deelnemers konden vervolgens een optie 'weinig doen', 'een beetje doen', 'veel doen' of 'zo veel mogelijk doen' door het schuifje naar rechts te schuiven.
- *Beperking:* Het uitgangspunt van de opwekmeter was de ambitie om in 2050 alle energie in de gemeente zelf duurzaam op te wekken. Deelnemers moesten dit doel behalen met hun keuzes om verder te kunnen in de raadpleging.

Keuzetaak 2: Wat verwacht je van de gemeente bij het maken van keuzes over windmolens?

- *Doel:* Inzicht krijgen in de prioriteiten die inwoners zouden geven aan verschillende keuzes die de gemeente kan maken over windmolens.
- *Keuzesituatie:* Deelnemers verdeelden 50 punten over tien keuzes. Meer punten geven is meer prioriteit toekennen. Vervolgens konden deelnemers hun keuzes toelichten.

Ontwerp keuzetaak 1

Impressie van de eerste keuzetaak in de online raadpleging

The screenshot shows the 'wevaluate' interface for 'Schone energie Wijk bij Duurstede'. The main heading is 'Welke dingen willen we in Wijk bij Duurstede doen?' with the instruction 'Gebruik de schuifjes om meer of minder op een opties in te zetten.' There are 'Sorteer' and 'Vergelijk' buttons. Three options are listed with sliders set to 'Niet doen':

- Extra zonnepanelen aanleggen (11%)
- Gebouwen beter isoleren en minder energie gebruiken (6%)
- Kleine windmolens plaatsen (4%)

On the right, the 'Effecten' section shows two gauges: 'Schone energie' at 34% and 'Onzekerheid' at a lower level. A red warning icon indicates that the 2050 target is not met.

Wanneer de doelstelling nog niet werd bereikt door de gekozen opties, kregen deelnemers een pop-up om hun advies aan te passen

The pop-up window is titled 'Pas je advies aan.' and contains the following text:

Door je keuzes wordt niet aan alle beperkingen voldaan. Pas je keuzes aan.

Conflicten

Schone energie 34%

Met je keuzes wordt de doelstelling voor 2050 niet gehaald. Kies meer maatregelen, of zet meer in op de maatregelen die je al hebt gekozen.

Terug

Wanneer de gekozen opties veel onzekerheid met zich meebrachten, kregen deelnemers een pop-up met een notificatie om hun advies te controleren

The pop-up window is titled 'Controleer je advies' and contains the following text:

Hieronder zie je de effecten van je advies. Klik op volgende om deze definitief te maken.

Let op

Onzekerheid

Er is onzekerheid of het doel gehaald kan worden met je keuzes. Dat komt doordat je vooral hebt ingezet op maatregelen waarover nog vragen over de uitvoering zijn. Wil je dit adviseren? Klik dan op volgende

Terug Volgende

Wat kregen deelnemers te zien als ze op de -knop drukten?

Een voorbeeld

De gemeente maakt het mogelijk dat inwoners mede-eigenaar worden van windmolens

Geef je hier **veel** punten? Dan adviseer je de gemeente om inwoners en energiecoöperaties zoveel mogelijk te helpen om zelf eigenaar van windmolens te worden.

Wat kan dit betekenen?

Inwoners van Wijk bij Duurstede werken dan samen om windmolens te bouwen. Ze betalen of lenen geld om (een deel) van de windmolens te kopen. De gemeente kan inwoners op verschillende manieren helpen:

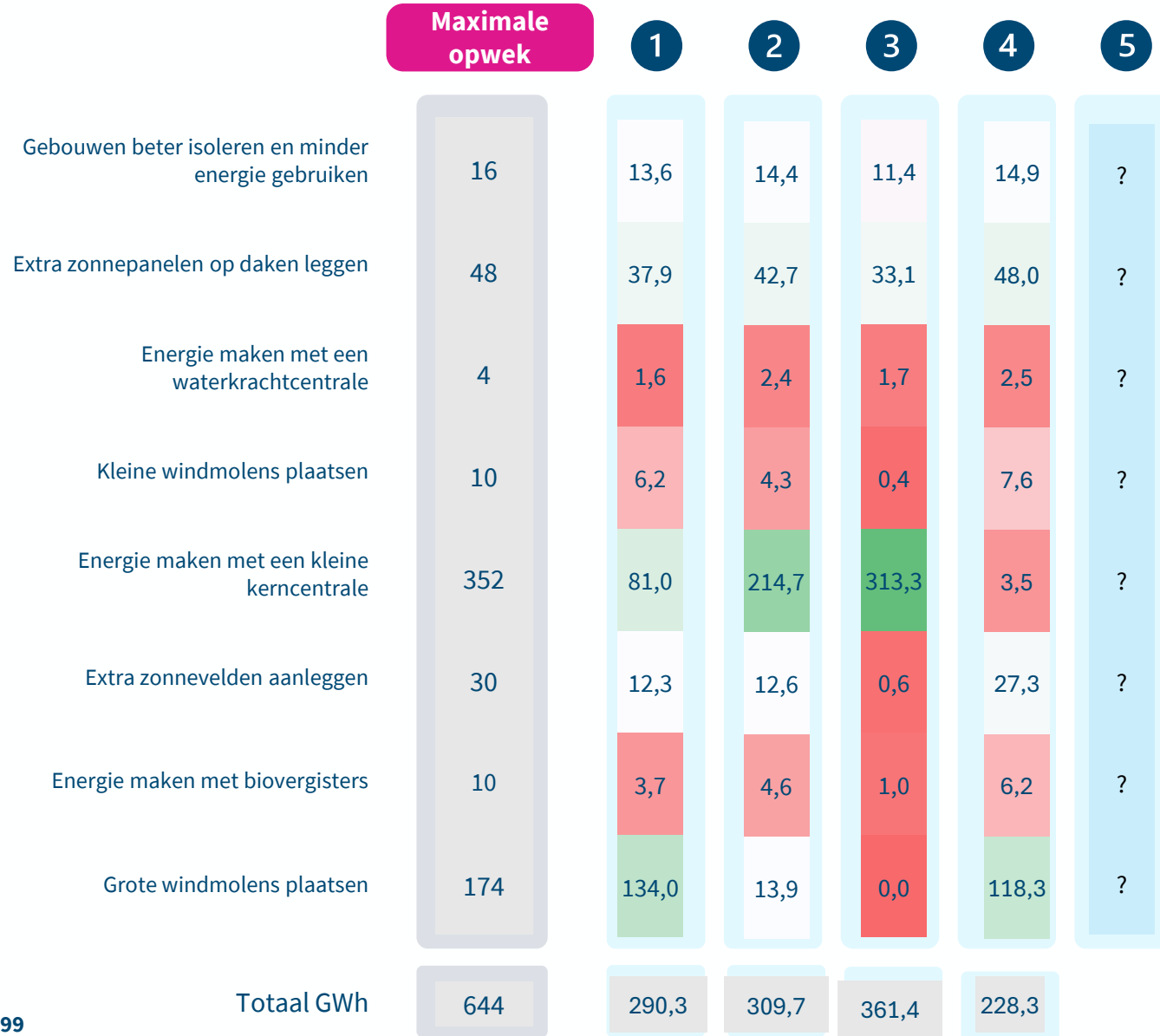
- De gemeente kan meedenken over geschikte plekken voor windmolens.
- De gemeente kan helpen vergunningen aan te vragen.
- De gemeente kan samen met inwoners informatiebijeenkomsten organiseren voor de buurt.
- Leveren de windmolens geld op? Dan krijgen inwoners die mede-eigenaar zijn een deel van dat geld.

Toelichting

- **Verantwoording:** aan beleidsmakers is gevraagd om aan te geven wat de consequenties zouden kunnen zijn als er veel rekening wordt gehouden met een bepaald doel bij het maken van keuzes over windmolens.

Effecteninschatting keuzetaak 1 - Opwek in GWh voor elk van de groepen

Aan elke keuze die een deelnemer maakte was een energie-opwek in GWh gekoppeld. De effectenschatting van alle opties is in samenwerking met bureau DWA gedaan.

Deelnemers zagen de effecten van hun keuzes op een meter, waarbij de meter in het groen ging wanneer het doel om genoeg energie duurzaam op te wekken voor de energiebehoefte in 2050 werd gehaald. Dit doel stond gelijk aan een extra 184 GWh. Deelnemers zagen deze GWh niet direct in de online omgeving, maar zagen de relatieve effecten van een optie in de meter.

In de tabel hiernaast is te zien hoeveel energie (in GWh) er met de keuzes maximaal kon worden opgewekt en, ter illustratie, wat elke groep uit de clusteranalyse voor keuzetaak 1 met de gemiddelde keuze heeft opgewekt.

Onderaan staan de totalen

Diverse mogelijkheden om mee te denken

Tussen 14 februari en 6 maart 2024 deden 2.143 mensen mee aan de raadpleging op een van de volgende manieren:

- 1. Open raadpleging:** 2.045 Nederlanders hebben deelgenomen aan de online PWE-raadpleging. Alle inwoners van de gemeente van 12 jaar of ouder konden meedoen aan de open raadpleging (via de vrij toegankelijke URL). In de tijd dat de raadpleging actief stond, is deze URL 2.649 keer gevolgd. Na opschonen van de data (zie volgende slide) blijven er 2.045 serieuze en unieke deelnemers aan de raadpleging over. De raadpleging vond volledig online plaats.
- 2. Hulp bij invullen:** Mensen konden de online raadpleging invullen in de bibliotheek waar ze geholpen werden.
- 3. Papieren versie:** Om de toegankelijkheid te vergroten is er ook een papieren versie van de raadpleging gemaakt. Deze was inhoudelijk identiek aan de online raadpleging. Deze versie was beschikbaar op het gemeentehuis. Er zijn 7 papieren versies ingevuld. Deze raadplegingen zijn afgenomen onder jongeren door een jongerenwerker van stichting Binding.
- 4. Straatgesprekken:** Aanvullend op de online raadpleging zijn ook straatgesprekken gevoerd over keuzetaak 2. De straatgesprekken hadden als doel deelname aan de PWE te stimuleren en een bredere doelgroep te bereiken, ook inwoners die minder genegen zijn aan een raadpleging mee te doen. Aan de straatgesprekken hebben 91 mensen deelgenomen.

Opschonen van de data

Opschonen van data om validiteit van uitkomsten te garanderen

- Alle inwoners van de gemeente konden meedoen aan de online raadpleging via de vrij toegankelijke URL. Er zat geen harde restrictie op hoe vaak mensen konden meedoen, want een huishouden kan meerdere inwoners kennen en die mogen allemaal meedoen.
- In de tijd dat de raadpleging actief stond, is de URL 2.649 keer gevolgd. Alle entries zijn nagelopen in een gestandaardiseerd proces. Indien er abnormaal veel deelnemers waren op hetzelfde adres hebben we die bijvoorbeeld uit de data gefilterd. Na opschonen van de data bleven er 2.045 betrouwbare en unieke deelnemers aan de raadpleging over.

Post-stratificatie

Herwegen van data om representativiteit van uitkomsten te garanderen

- Onder de deelnemers aan de raadpleging zijn mannen, ouderen boven de 55 en theoretisch geschoolde mensen oververtegenwoordigd. Jongeren onder de 25, vrouwen en praktisch geschoolde mensen zijn ondervertegenwoordigd. Om dit uit te balanceren is de data herwogen. In deze rapportage presenteren we, als niet anders is aangegeven, de resultaten van de herwogen steekproef.
- Herwegen betekent dat we in de analyse meer gewicht hebben toegekend aan de antwoorden van deelnemers die ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef en juist minder gewicht hebben toegekend aan de deelnemers die oververtegenwoordigd zijn. Kort gezegd hebben we het volgende gedaan:
 - Voor de kenmerken leeftijd, opleiding en geslacht delen we de deelnemers op in groepen: twee voor geslacht (man, vrouw), drie voor opleiding (praktisch geschoold, middelbaar geschoold en theoretisch geschoold) en zes voor leeftijd (16-24 jaar, 25-34 jaar, 35-33 jaar, 45-54 jaar, 55-64 jaar en 65 jaar of ouder).
 - We hebben de verdeling van de deelnemers over deze groepen vergeleken met de verdeling van het aantal mensen in de populatie.
 - Vervolgens hebben we een wegingsfactor gekoppeld aan elke groep. Deze wegingsfactor zorgt dat de antwoorden van een specifieke groep zwaarder tellen als er relatief weinig deelnemers in de groep zitten. En dat de antwoorden minder zwaar meetellen als er relatief veel deelnemers in deze groep zitten. Dat betekent concreet dat we met name de stem van jongeren, praktisch opgeleiden en vrouwen iets zwaarder hebben laten wegen. Er zijn geen gegevens of antwoorden weggegooid.
- Door te herwegen kunnen we vanuit de 2.045 deelnemers representatieve conclusies trekken voor de hele bevolking op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau.

Omgang met persoonsgegevens

- De vragen in deze raadpleging waren allen in overeenstemming met de privacywetgeving (AVG). Omdat de raadpleging anoniem is zijn de gegevens die we verzamelen geen *persoonsgegevens*. Dat betekent dat de AVG als uitgangspunt niet van toepassing is. Een anoniem onderzoek mag vragen stellen over leeftijd, geslacht en opleidingsniveau, en ook over bijvoorbeeld politieke voorkeur of religieuze gezindte, zonder dat de AVG van toepassing is.
- In een anoniem onderzoek kan de AVG in sommige gevallen toch van toepassing zijn. Bijvoorbeeld als het antwoord op een vraag (of de antwoorden op een combinatie van vragen) herleidbaar is (zijn) tot een groep van drie huishoudens of minder. Dan is er sprake van een persoonsgegeven. In dat geval is de AVG van toepassing.
- In deze raadpleging is geen gegeven, of combinatie van gegevens, verzameld die herleidbaar is (zijn) tot een groep van drie huishoudens of minder in Wijk bij Duurstede.
- Elke deelnemer aan de raadpleging kon verder zelf bepalen welke informatie hij/zij wilde delen. Alle vragen over persoonlijke kenmerken bevatten de antwoordoptie ‘zeg ik liever niet’.

populytics.nl